

คุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน
ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม
อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

การศึกษาครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2563

**Characteristics of Caregiver Teachers as Perceived by Parents of Preschool
Children in Preschool Children Development Centers under
Tha Kham Sub-District Administrative Organization,
Hat Yai District, Songkhla Province**

Miss Sujit Phonyarit

The background of the page features a large, faint watermark of the Sukhothai Thammathirat Open University logo. The logo is a circular emblem with a central tiered umbrella (parasol) and a flame-like top. Below the umbrella is a banner with Thai script. The entire emblem is enclosed within a decorative border.

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Educational Administration

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

2020

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ	คุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง นักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
ชื่อและนามสกุล	นางสาวสุจิตร์ ผลยฤทธิ์
แขนงวิชา	บริหารการศึกษา
สาขาวิชา	ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ จินะวัฒน์

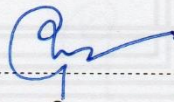
การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2564

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

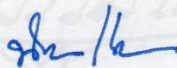
ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ จินะวัฒน์)

กรรมการ

(อาจารย์ เรือเอกหญิง ดร.จุฬาลักษณ์ โสระพันธ์)

(รองศาสตราจารย์ ดร.นिरนาท แสนสา)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ คุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน
ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่
จังหวัดสงขลา

ผู้ศึกษา นางสาวสุจิตร ผลยฤทธิ์ **รหัสนักศึกษา** 2572301782

ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา)

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.อรณพ จินะวัฒน์ **ปีการศึกษา** 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของคุณลักษณะครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และ 2) ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม ประจำปีการศึกษา 2562 และ 2563 จำนวน 90 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบตอบสนองคู่สอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็ก มีค่าความเที่ยง .97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีระดับคุณลักษณะอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านบุคลิกภาพ ด้านการสอน และด้านมนุษยสัมพันธ์ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านบุคลิกภาพ และด้านการสอน และ 2) ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 3 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านบุคลิกภาพ ครูควรมีลักษณะกระตือรือร้นในการทำงาน และมีลักษณะความเป็นผู้นำ (2) ด้านการสอน ครูควรมีวิธีการสอนที่ทันสมัยและหลากหลาย และจัดกิจกรรมนอกห้องเรียนได้เหมาะสมกับวัยและความสนใจของเด็ก และ (3) ด้านมนุษยสัมพันธ์ ครูควรสามารถประสานความร่วมมือกับชุมชนได้ดี ร่วมกิจกรรมกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ และทำงานกับเพื่อนร่วมงานได้ดี

คำสำคัญ คุณลักษณะครูผู้ดูแลเด็ก ความต้องการจำเป็น ผู้ปกครอง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

Independent study title: Characteristics of Caregiver Teachers as Perceived by Parents of Preschool Children in Preschool Children Development Centers under Tha Kham Sub-District Administrative Organization, Hat Yai District, Songkhla Province

Author: Miss Sujit Phonyarit; **ID:** 2572301782;

Degree: Master of Education (Educational Administration);

Independent study advisor: Dr. Annop Jeenawathana, Associate Professor;

Academic year: 2019

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the current condition and desirable condition of characteristics of caregiver teachers as perceived by parents of preschool children in preschool children development centers under Tha Kham sub-district, Hat Yai district, Songkhla province; and 2) to study the needs for development of characteristics of caregiver teachers in preschool children development centers under Tha Kham sub-district, Hat Yai district, Songkhla province.

The research sample consisted of 90 parents of preschool children in preschool children development centers under Tha Kham sub-district, Hat Yai district, Songkhla province. The employed research instrument was a dual response questionnaire on characteristics of caregiver teachers, with reliability coefficient of .97. Statistics employed for data analysis were the percentage, mean, standard deviation, and PNI_{modified} .

Research findings showed that 1) the rating means of the current condition of characteristics of caregiver teachers as perceived by parents of preschool children in preschool children development centers under Tha Kham sub-district, Hat Yai district, Songkhla province were at the highest level for every aspect; the rating means for specific aspects of characteristics could be ranked from top to bottom as follows: that of the virtue and morality aspect, that of the personality aspect, that of the teaching aspect, and that of the human relationship aspect, respectively; on the other hand, the rating means of the desirable condition of characteristics of caregiver teachers as perceived by parents of preschool children in preschool children development centers under Tha Kham sub-district, Hat Yai district, Songkhla province were at the highest level for every aspect; the rating means for specific aspects of characteristics could be ranked from top to bottom as follows: that of the human relationship aspect, that of the virtue and morality aspect, that of the personality aspect, and that of the teaching aspect, respectively; and 2) the needs for development of three aspects of characteristics of caregiver teachers in preschool children development centers under Tha Kham sub-district, Hat Yai district, Songkhla province were as follows: (1) for the personality aspect, the teachers should have enthusiasm in work performance, and should have leadership; (2) for the teaching aspect, the teachers should have up-to-date and diversified teaching methods, and should organize outdoor activities appropriate for the age and interest of the preschool children; and (3) for the human relationship aspect, the teachers should be able to coordinate well with the community for their good cooperation; they should regularly participate in activities organized by the community; and they should be able to work well with their colleagues.

Keywords: Characteristics of caregiver teacher, Needs, Parents, Preschool children development center

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร. อรรถนพ จินะวัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาซึ่งได้ให้คำแนะนำและติดตามอย่างใกล้ชิดตั้งแต่เริ่มต้น จนสำเร็จ เรียบร้อยสมบูรณ์ และอาจารย์ ร.อ.หญิง ดร.จุฬาลักษณ์ โสระพันธ์ ซึ่งให้ความกรุณาเป็นกรรมการ สอบ รวมทั้งขอขอบพระคุณท่านคณาจารย์ในแขนงวิชาการบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชทุกท่าน ที่ได้ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ตลอดระยะเวลาที่ได้ ศึกษา

ดิฉันขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านในการตรวจสอบพิจารณาเครื่องมือสำหรับใช้ในการ การศึกษาค้นคว้าอิสระ ได้แก่ 1) นางรำภา คงเพชร นักวิชาการศึกษา หัวหน้าสำนักวิชาการวิทยาลัย ชุมชนสงขลา 2) นางรัชนิกร แก้วคุ้มภัย ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนหาดใหญ่รัฐประชาสรรค์ อำเภอ หาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 3) นายสำเนาวั รัชทอง ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลเมืองจะนะ อำเภอ จะนะ จังหวัดสงขลา ได้กรุณาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามที่ใช้ เป็นเครื่องมือสำหรับการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

นอกจากนี้ ขอขอบคุณ ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ปกครองนักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม และเพื่อนร่วมงานในกองการศึกษาฯ ที่ให้ความช่วยเหลือในการเก็บ รวบรวมข้อมูล และให้การสนับสนุนในการค้นคว้าอิสระเป็นอย่างดี ตลอดจนบิดา มารดา และ ครอบครัวที่คอยให้กำลังใจตลอดระยะเวลาที่ได้ศึกษาจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สุจิตร์ ผลยฤทธิ

สิงหาคม 2564

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
คุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็ก	8
ความรู้เกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	31
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม	41
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	43
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	49
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	49
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	49
การเก็บรวบรวมข้อมูล	51
การวิเคราะห์ข้อมูล	51
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	53
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	54
ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันของคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็น ของผู้ปกครองนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบล ท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา	55

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 3 สภาพที่พึงประสงค์ของคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นของ ผู้ปกครองนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา	60
ตอนที่ 4 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็ก ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา	65
บทที่ 5 สรุปการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	70
สรุปการศึกษ	70
อภิปรายผล	73
ข้อเสนอแนะ	76
บรรณานุกรม	78
ภาคผนวก	83
ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจพิจารณาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	84
ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	86
ค ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	93
ง หนังสือราชการขอความอนุเคราะห์	96
ประวัติผู้ศึกษา	102

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 ร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	54
ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันของคุณลักษณะของครู ผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การ บริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา	55
ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันของคุณลักษณะของครู ผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม ด้านบุคลิกภาพ	56
ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันของคุณลักษณะของครู ผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การ บริหารส่วนตำบลท่าข้าม ด้านการสอน	57
ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันของคุณลักษณะของครู ผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การ บริหารส่วนตำบลท่าข้าม ด้านมนุษยสัมพันธ์	58
ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันของคุณลักษณะของครู ผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม ด้านคุณธรรม จริยธรรม	59
ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพที่พึงประสงค์ของครูผู้ดูแลเด็ก ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหาร ส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา	60
ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพที่พึงประสงค์ของครูผู้ดูแลเด็ก ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหาร ส่วนตำบลท่าข้าม ด้านบุคลิกภาพ	61
ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพที่พึงประสงค์ของครูผู้ดูแลเด็ก ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหาร ส่วนตำบลท่าข้าม ด้านการสอน	62

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.10	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพที่พึงประสงค์ของครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม ด้านมนุษยสัมพันธ์ 63
ตารางที่ 4.11	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพที่พึงประสงค์ของครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม ด้านคุณธรรม จริยธรรม 64
ตารางที่ 4.12	ค่าเฉลี่ยและดัชนีการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นผู้ปกครองนักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 65
ตารางที่ 4.13	ค่าเฉลี่ยและค่าดัชนีการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นผู้ปกครองนักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ด้านบุคลิกภาพ 66
ตารางที่ 4.14	ค่าเฉลี่ยและค่าดัชนีการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นผู้ปกครองนักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ด้านการสอน 67
ตารางที่ 4.15	ค่าเฉลี่ยและค่าดัชนีการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นผู้ปกครองนักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ด้านมนุษยสัมพันธ์ 68
ตารางที่ 4.16	ค่าเฉลี่ยและค่าดัชนีการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นผู้ปกครองนักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ด้านคุณธรรม จริยธรรม 69

บทที่ 1

บทนำ

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหา

การพัฒนาคนอย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องเริ่มตั้งแต่อยู่ในครรภ์ ช่วงปฐมวัยและต่อเนื่องตลอดชีวิต เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่เริ่มต้นของชีวิตมนุษย์ เป็นช่วงเวลาที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นวัยแห่งการวางรากฐานและเป็นการเตรียมตัวเพื่อชีวิตในอนาคต และเป็นช่วงที่เกิดการเรียนรู้มากที่สุดในชีวิต فروยด์ (Freud) ได้อธิบายว่า วัยเริ่มต้นของชีวิตมนุษย์ คือ ระยะเวลา 5 ขวบปีแรก ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับในช่วงนี้จะมีอิทธิพลต่อชีวิตของบุคคลนั้น จนชั่วชีวิต อีริกสัน (Erikson) ได้อธิบายไว้ว่า บุคลิกของเด็กจะพัฒนาไปในทางบวกหรือลบ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของการตอบสนองต่อสิ่งที่เด็กพอใจในช่วงอายุนั้น และงานวิจัยได้แสดงว่าปัจจัยแวดล้อมและการเลี้ยงดูที่เหมาะสมสามารถเปลี่ยนโครงสร้างและประสิทธิภาพการทำงานของสมองมนุษย์ได้ จำเป็นต้องเริ่มพัฒนาตั้งแต่ปฐมวัยโดยเน้นให้ครอบครัวเป็นแกนหลักและชุมชนเป็นฐานที่มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการพัฒนาเลี้ยงดูเด็กในทุกขั้นตอน(คณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2549)

การศึกษาปฐมวัย เป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปีบริบูรณ์ อย่างเป็นองค์รวม บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรักความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคนเพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติต่อ (กรมวิชาการ, 2560)

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นสถานศึกษา ตามมาตรา 4 ของพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 มาตรา 18 กำหนดว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานให้จัดในสถานศึกษา ดังต่อไปนี้ (1) สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษ หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น ฯลฯ ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีหน้าที่

รับผิดชอบ การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดให้มีมาตรฐาน และมีคุณภาพตามหลักวิชาการ กฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง โดยความร่วมมือสนับสนุนของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นนั้นๆ ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น :2559) ซึ่งภารกิจในการพัฒนาเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คือเน้นที่เตรียมความพร้อมให้กับเด็ก การให้ความรักความอบอุ่น ส่งเสริมพัฒนาการสำหรับเด็กอายุ 2-6 ปี ให้เกิดวุฒิภาวะทางกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยให้โอกาสทั้งเด็กปกติ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ หลักสูตรการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยนั้นมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เด็กมีพัฒนาการที่ครอบคลุม ด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญา ดังนี้ (กรมวิชาการ 2560) ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี กล้ามเนื้อมัดใหญ่และกล้ามเนื้อมัดเล็กแข็งแรงใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข มีคุณธรรม จริยธรรมและมีจิตใจที่ดีงาม ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว รักการออกกำลังกาย ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและความเป็นไทย อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกของสังคมในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัยมีความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาเหมาะสมกับวัยมีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้

ครูปฐมวัยเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กเกิดการเรียนรู้ ส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจอารมณ์ สังคม และสติปัญญาได้อย่างสมดุล มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับวัยและพร้อมที่จะรับการศึกษาในระดับสูงต่อไป ดังนั้น ครูปฐมวัยที่ดีจึงควรจัดกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางหรือเน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล จัดประสบการณ์ตรงที่หลากหลายให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ และตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง ครูผู้ดูแลเด็ก ตามประกาศคณะกรรมการกลางข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด คณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาล และ คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนตำบล เรื่อง มาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับการจัดทำมาตรฐานกำหนดตำแหน่งข้าราชการ พนักงานครู และบุคลากรทางการศึกษา อบจ. เทศบาล และอบต. (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2561 กำหนดให้ครูผู้ดูแลเด็กมีหน้าที่และความรับผิดชอบ กล่าวคือ ปฏิบัติหน้าที่หลักเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ การบริหารจัดการชั้นเรียน การอบรมปมนิสัยให้ผู้เรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้ม การ

พัฒนาตนเอง และปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2561)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นนักวิชาการศึกษา ในกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม ซึ่งมีหน้าที่กำกับ ดูแลศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม ให้มีการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ได้มาตรฐานตามที่กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด โดยเฉพาะด้านการส่งเสริมพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กให้มีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะที่ดีทั้งด้านบุคลิกภาพ ด้านการสอน ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านคุณธรรม จริยธรรม จึงสนใจที่จะศึกษาในเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เพื่อให้รู้ความต้องการของผู้ปกครองถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูผู้ดูแลเด็ก ซึ่งผลจากการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็กในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่องานบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่จะต้องมีการวางแผนการพัฒนาศักยภาพของครูให้ตรงกับความต้องการของชุมชน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของคุณลักษณะครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

2.2 เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

3. ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้กำหนดขอบเขตไว้ดังนี้

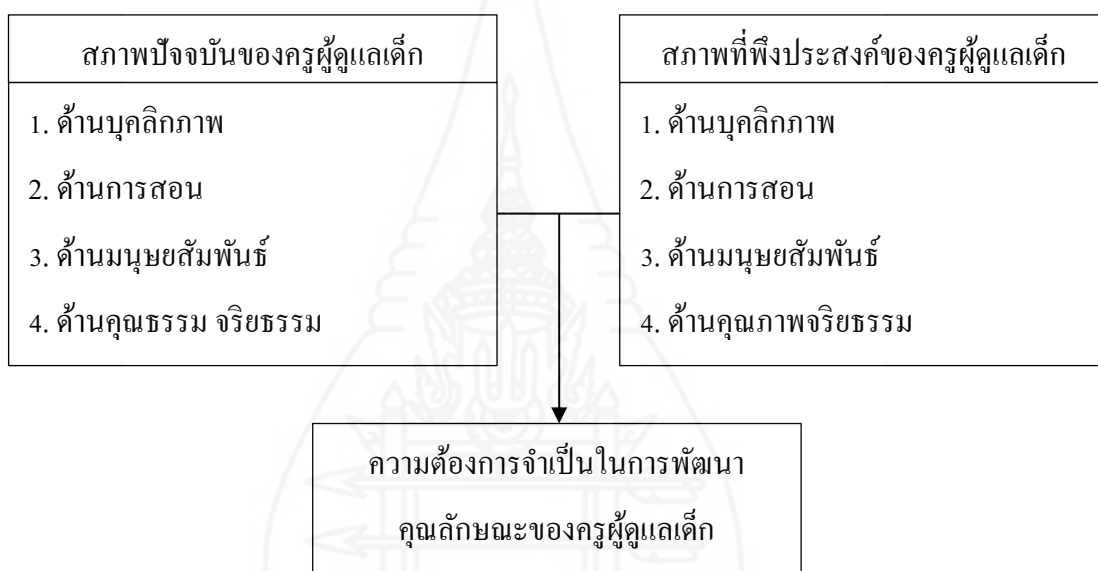
3.1 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นของผู้ปกครองของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ และประยุกต์กรอบแนวคิดมาจากการวิจัยของ ศรีสุดา นามจิตร และคณะ (2554) และจิระพันธ์ พูลพัฒน์ (2555) นิภาพร เข้มมา (2560) นงลักษณ์ ทองย้อย (2558) โดยสรุปตัวแปรที่ศึกษาเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านบุคลิกภาพ 2. ด้านการสอน 3. ด้านมนุษยสัมพันธ์ 4. ด้านคุณธรรม จริยธรรม

กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาดังต่อไปนี้

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

4.1 คุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็ก หมายถึง พฤติกรรมหรือสิ่ง que แสดงออกทางบุคลิกภาพ ท่าที อุปนิสัย ความประพฤติ ความรู้ ความสามารถของครูผู้ดูแลเด็ก ซึ่งเป็นที่ ต้องการของผู้ปกครองมี 4 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านการสอน ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านคุณธรรม จริยธรรม

4.1.1 คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ หมายถึง การมีบุคลิกลักษณะท่าทางดี รู้จักวางตัวได้เหมาะสม แต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมกับความเป็นครู มีสุขภาพแข็งแรง พุดจาสุภาพ อ่อนโยน ชัดเจนและเข้าใจง่าย ท่าทางสุ่มน่าเชื่อถือ ควบคุมอารมณ์ตนเองได้ดี มีความเชื่อมั่นในตนเอง กระตือรือร้นในการทำงาน และมีลักษณะความเป็นผู้นำ

4.1.2 คุณลักษณะด้านการสอน หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติการสอนด้านต่างๆ อย่างชำนาญ มีกลวิธีต่าง ๆ มีสื่อการสอนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความสนใจและวัยของเด็ก มีวิธีการสอนที่ทันสมัยและหลากหลาย จัดมุมประสบการณ์ได้ครบถ้วน สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ได้ดี ออกแบบการจัดประสบการณ์ได้เหมาะสมกับผู้เรียน จัดกิจกรรมในห้องเรียนและนอกห้องเรียนได้เหมาะสมกับวัยและความสนใจของเด็ก และครูใช้วิธีการวัดผลประเมินผลพัฒนาการเด็กแต่ละคนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

4.1.3 คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง ครูมีลักษณะ และกระบวนการสร้างความสนิทสนมเป็นกันเองกับเด็ก กับผู้ปกครองอย่างเท่าเทียมกัน ครูสร้างความไว้วางใจกับผู้ปกครองในการดูแลเด็ก ครูทำงานกับเพื่อนร่วมงานได้ดี มองบุคคลอื่นในแง่ดี มีความเป็นมิตรกับบุคคลทั่วไป ร่วมกิจกรรมกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ประสานงานกับชุมชนได้ดี ให้ความช่วยเหลือเด็กด้วยความจริงใจ หน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส และเป็นแบบอย่างที่ดีเป็นที่ยอมรับของสังคมพอใจ รักใคร่ ศรัทธา เคารพนับถือ โดยแสดงพฤติกรรมให้เหมาะสมทั้งทางกาย วาจาและใจ เพื่อโน้มนำให้มีความรู้สึกเป็นกันเอง จูงใจให้ร่วมมือร่วมใจเพื่อบรรลุเป้าหมายอย่างราบรื่น และอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุข

4.1.4 คุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม หมายถึง ความประพฤติ หรือ กิริยาที่ควรประพฤติปฏิบัติทั้งทางกาย วาจา ใจ อันเป็นพฤติกรรมที่ครูควรกระทำ อันได้แก่ มีความรับผิดชอบและเอาใจใส่งานของตน มีความยุติธรรมปฏิบัติกับเด็กได้อย่างเหมาะสม มีความเมตตา กรุณาต่อเด็ก มีความสามัคคีในหมู่คณะ ครูรักและศรัทธาในอาชีพครู ครูรักษาความลับของนักเรียนและผู้ปกครองได้เป็นอย่างดี ครูไม่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวโดยมิชอบ ครูยึดมั่นในความจริงและความถูกต้อง มีความกตัญญูต่อผู้มีอุปการคุณ และครูยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงาม

4.2 ผู้ปกครอง หมายถึง บิดา มารดา หรือผู้ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่แทนบิดา หรือมารดา ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กนักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

4.3 ครูผู้ดูแลเด็ก หมายถึง บุคลากรที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคัดเลือกและแต่งตั้งจากผู้ที่มีความสมบัติตามหลักเกณฑ์ เพื่อปฏิบัติหน้าที่หลักในการอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ให้เด็กเล็กมีความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา

5. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

5.1 เพื่อให้ครูผู้ดูแลเด็กนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่คุณูปการต้องการ

5.2 เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้ามใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพครูผู้ดูแลเด็กให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน และยังคงส่งผลดีต่อการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของครูผู้ดูแลตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ในครั้งนี้ ได้ ทำการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นข้อมูลในการสนับสนุนการศึกษา โดยมี ประเด็นที่ศึกษา ดังนี้

1. คุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็ก

1.1 ความหมายของครูผู้ดูแลเด็ก

1.2 ความหมายคุณลักษณะ

1.3 คุณลักษณะที่ดีของครูผู้ดูแลเด็ก

1.4 บทบาทและหน้าที่ของครูผู้ดูแลเด็ก

1.4.1 หน้าที่และความรับผิดชอบตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง ครูผู้ดูแลเด็ก

1.4.2 บทบาทและหน้าที่ของครูตามคู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น

1.4.3 บทบาทหน้าที่ของครูผู้ดูแลเด็กตามพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย

พ.ศ.2562

1.4.4 บทบาทหน้าที่ครูผู้ดูแลเด็กในงานวิจัยต่าง ๆ

2. ความรู้เกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.1 ประวัติความเป็นมา

2.2 มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. คุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็ก

ครูผู้ดูแลเด็กหรือครูปฐมวัย เป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นอย่างมาก เพราะการศึกษาปฐมวัย นับเป็นการวางฐานรากชีวิตให้มั่นคงและแข็งแรง การที่จะพัฒนาคนให้ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ต้องพัฒนา ทั้งทางด้านจิตใจ ร่างกาย สติปัญญา และสังคม เพราะฉะนั้น ครูผู้ดูแลเด็กหรือครูปฐมวัยต้องมีคุณลักษณะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ความหมายของครูผู้ดูแลเด็ก

โดยมีผู้ให้ความหมายของครูผู้ดูแลเด็ก ไว้หลายท่าน ดังนี้

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2559) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ครูผู้ดูแลเด็ก คือ ผู้ปฏิบัติหน้าที่หลักเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ พัฒนาผู้เรียน ปฏิบัติงานทางวิชาการของสถานศึกษา(ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) โดยต้องผ่านการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งครู และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

กวีรศิลป์ นระราช (2560) กล่าวว่า ครูผู้ดูแลเด็ก หรือ ครูปฐมวัย หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็กทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ พัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา และเป็นผู้สร้างเสริมสมาธิให้แก่เด็ก ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ

นฤมล พันธียา (2561) ได้ให้ความหมายของครูปฐมวัย ว่าหมายถึง บุคคลที่มีความสำคัญที่สุดในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กเกิดการเรียนรู้ส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาได้อย่างสมดุล ให้มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับวัยและพร้อมที่จะรับการศึกษาในระดับสูงต่อไป

Diamond care service (2563) ให้ความหมายของครูอนุบาลว่า เป็นผู้ที่มีความสามารถให้คำแนะนำ เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการเรียนสำหรับนักเรียน มีหน้าที่หรือมีอาชีพในการสอนนักเรียน เกี่ยวกับวิชาความรู้ หลักการคิดการอ่าน รวมถึงการปฏิบัติและแนวทางในการทำงาน ให้อุจจกฝึกชอบซื่อ สอนในคุณงามความดี เป็นแม่แบบให้เด็กได้ปฏิบัติตามทั้งต่อหน้าและลับหลัง ส่วนความหมายของพี่เลี้ยงเด็ก หมายถึง ผู้ที่คอยช่วยเหลือและดูแลเด็ก

จากความหมายข้างต้น ผู้วิจัยขอสรุปว่า ครูผู้ดูแลเด็ก หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่ในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ส่งเสริมพัฒนาการเด็กทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ พัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ให้เด็กมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมและพร้อมที่จะรับการศึกษาในระดับสูงต่อไป และปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาระดับปฐมวัย ซึ่งจะกล่าวในการวิจัยในครั้งนี้ หมายถึงครูผู้ดูแลเด็กที่ปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.2 ความหมายคุณลักษณะ

คุณลักษณะนั้นมีความหมายได้หลายมุม ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้คล้ายคลึงกันดังนี้

ยนต์ ชุ่มจิต (2544, น.265) กล่าวว่า คุณลักษณะคือเครื่องหมายหรือสิ่งที่ชี้ให้เห็นความดีหรือลักษณะประจำ

ถวิล ชาราโกชน์ (2546, น.128) กล่าวว่า คุณลักษณะหมายถึงลักษณะที่ค่อนข้างคงที่ของบุคคล สามารถวัดได้จากการแสดงพฤติกรรมของบุคคลในสถานที่แตกต่างกัน บุคคลจะสะท้อนคุณลักษณะต่างๆ ของบุคคลออกมา

ราชบัณฑิตยสถาน (2546, น.253) ให้ความหมายคุณลักษณะ คือ เครื่องหมาย หรือสิ่งที่ชี้ให้เห็นความดีหรือลักษณะประจำ

ฝ่ายวิชาการภาษาไทย (2553, น.249) ให้ความหมายคุณลักษณะคือ สิ่งที่ยังบอกความดีหรือลักษณะประจำตัวของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า คุณลักษณะนั้น หมายถึง สิ่งที่ชี้ให้เห็นความดีที่มีอยู่ในตัวบุคคล เป็นลักษณะประจำตัว สามารถวัดได้จากการแสดงพฤติกรรมของบุคคลซึ่งสะท้อนลักษณะต่าง ๆ ของบุคคลออกมา และตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของครูว่า ครูผู้ที่เป็นส่วนสำคัญในการจัดการเรียนการสอน และครูพร้อมที่จะถ่ายทอดความดีที่มีอยู่ในตัวครูไปยังศิษย์เพื่อปลูกฝังเยาวชนของชาติให้เป็นคนดีและเป็นผู้พัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต

1.3 คุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็ก

การศึกษาคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็ก เป็นการศึกษาถึงลักษณะที่ดี ที่ควรจะเป็นของครู/ครูผู้ดูแลเด็ก และเป็นลักษณะที่ต้องการของสังคม ซึ่งจะกล่าวดังต่อไปนี้

1.3.1 คุณลักษณะของครูตามมาตรฐานวิชาชีพครู

การกำหนดมาตรฐานวิชาชีพ เป็นการกำหนดหลักเกณฑ์คุณภาพของผู้ประกอบวิชาชีพครู และมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอโดยยึดกฎหมายและให้อำนาจคุรุสภาเป็นในการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู ซึ่งกล่าวไว้ดังนี้

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2556) กล่าวว่า มาตรฐานวิชาชีพครู ประกอบด้วยมาตรฐาน 3 ด้าน คือมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานการปฏิบัติงาน และมาตรฐานการปฏิบัติตน (จรรยาบรรณของวิชาชีพ) ดังนี้

1. มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ

ด้านมาตรฐานความรู้ต้องมีคุณสมบัติไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษา หรือเทียบเท่า หรือคุณวุฒิอื่นที่คุรุสภารับรอง โดยมีความรู้ดังนี้ 1) ภาษาและเทคโนโลยีสำหรับครู 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การจัดการเรียนรู้ 4) จิตวิทยาสำหรับครู 5) การวัดและประเมินผล การศึกษา 6) การบริหารจัดการในชั้นเรียน 7) การวิจัยทางการศึกษา 8) นวัตกรรมและเทคโนโลยี สารสนเทศทางการศึกษา 9) ความเป็นครู

ด้านมาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพประกอบด้วย 1) การฝึกปฏิบัติ วิชาชีพระหว่างเรียน 2) การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ

2. มาตรฐานการปฏิบัติงาน

ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงานนั้นประกอบด้วย 12 มาตรฐาน ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่ เสมอ หมายถึง การศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาตนเอง การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการและการเข้าร่วม กิจกรรมทางวิชาการที่องค์กรหรือหน่วยงานหรือสมาคมจัดขึ้น เช่น การประชุม การอบรม การ สัมมนา และการประชุมปฏิบัติการเป็นต้น ทั้งนี้ต้องมีผลงานหรือรายงานที่ปรากฏชัดเจน

มาตรฐานที่ 2 ตัดสินใจปฏิบัติการกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ ผู้เรียน หมายถึง การเลือกอย่างชาญฉลาดด้วยความรักและหวังดีต่อผู้เรียน ดังนั้นในการเลือก กิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมอื่น ๆ ครูต้องคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดแก่ผู้เรียนเป็นหลัก

มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนได้เต็มศักยภาพ หมายถึง การใช้ความ พยายามอย่างเต็มความสามารถ ของครูที่จะให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ให้มากที่สุดตามความถนัด ความสนใจ และความต้องการ โดยวิเคราะห์วินิจฉัยปัญหาความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน ปรับเปลี่ยนวิธีการสอนที่จะให้ได้ผลดีกว่าเดิม รวมทั้งส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ตาม ศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคนอย่างเป็นระบบ

มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง หมายถึง การเลือกใช้ปรับปรุงหรือสร้างแผนการสอน บันทึกรายการสอนหรือเตรียมการสอนใน ลักษณะอื่น ๆ ที่สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการ เรียนรู้

มาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ หมายถึง การประดิษฐ์คิดค้นผลิต เลือกใช้ปรับปรุงเครื่องมืออุปกรณ์ เอกสาร สิ่งพิมพ์ เทคนิควิธีการ ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ของการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการแสวงหาความรู้ตามสภาพความแตกต่างของบุคคลด้วยการปฏิบัติจริง และสรุปความรู้ทั้งหลายได้ด้วยตนเอง ก่อให้เกิดค่านิยมและนิสัยในการปฏิบัติจนเป็นบุคลิกภาพถาวรติดตัวผู้เรียนตลอดไป

มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ หมายถึงการรายงานผลการพัฒนาผู้เรียนที่เกิดจากการปฏิบัติการเรียนการสอนได้ครอบคลุมสาเหตุปัจจัยและการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง โดยครุณาเสนอรายงานการปฏิบัติ

มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน หมายถึง การแสดงออก การประพฤติ และปฏิบัติในด้านบุคลิกภาพทั่วไป การแต่งกาย กิริยาวาจา และจริยธรรมที่เหมาะสมกับความเป็นครูอย่างสม่าเสมอที่ทำให้ผู้เรียนเลื่อมใสศรัทธา และถือเป็นแบบอย่าง

มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง การตระหนักถึงความสำคัญ รับฟังความคิดเห็น ขอมรับในความรู้ความสามารถ ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ของเพื่อนร่วมงานด้วยความเต็มใจเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา และร่วมรับผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำนั้น

มาตรฐานที่ 10 ร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง การตระหนักถึงความสำคัญ รับฟังความคิดเห็น ขอมรับในความรู้ความสามารถของบุคคลอื่นในชุมชน และร่วมมือปฏิบัติงานเพื่อพัฒนางานของสถานศึกษาให้ชุมชนและสถานศึกษามีการยอมรับซึ่งกันและกัน และปฏิบัติงานร่วมกันด้วยความเต็มใจ

มาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา หมายถึง การค้นหา สังเกตจดจำ และรวบรวมข้อมูลข่าวสารตามสถานการณ์ของสังคมทุกด้าน โดยเฉพาะสารสนเทศเกี่ยวกับวิชาชีพครู สามารถวิเคราะห์วิจารณ์ อย่างมีเหตุผล และใช้ข้อมูลประกอบการแก้ปัญหาพัฒนาตนเองพัฒนางาน และพัฒนาสังคมได้อย่างเหมาะสม

มาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์ หมายถึง การสร้างกิจกรรมการเรียนรู้โดยการนำเอาปัญหาหรือความจำเป็นในการพัฒนาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการเรียนและการจัดกิจกรรมอื่นๆ ในโรงเรียนมากำหนดเป็นกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาของผู้เรียนที่ถาวรเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาของครูอีกแบบหนึ่งที่จะนำเอาวิกฤติต่าง ๆ มาเป็นโอกาสในการพัฒนา ครูจำเป็นต้องมองมุมต่างๆ ของปัญหาแล้วผันมุมมองของปัญหาไปในทางการพัฒนา กำหนดเป็นกิจกรรมในการพัฒนาของผู้เรียน ครูจึงต้องมองมุมบวกในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ กล่าวที่จะเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ มีสติในการแก้ปัญหา มิได้ตอบสนองปัญหาต่าง ๆ ด้วย

อารมณ์หรือแง่มุมแบบตรงตัว ครูสามารถมองหักมมในทุก ๆ โอกาส มองเห็นแนวทางที่นำสู่ผลก้าวหน้าของผู้เรียน

3. มาตรฐานการปฏิบัติตน (จรรยาบรรณของวิชาชีพ)

มาตรฐานการปฏิบัติตน ประกอบด้วย จรรยาบรรณต่อตนเอง จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และจรรยาบรรณต่อสังคม มีรายละเอียดดังนี้

จรรยาบรรณต่อตนเอง คือ ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องมีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ บุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิชาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ

จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ คือ ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องรักศรัทธา ซื่อสัตย์ สุจริต รับผิดชอบต่อวิชาชีพ และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ

จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ คือ 1) ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องรักเมตตา เอาใจใส่ช่วยเหลือส่งเสริม ให้กำลังใจแก่ศิษย์และผู้รับบริการตามบทบาทหน้าที่โดยเสมอหน้า 2) ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะและนิสัยที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์และผู้รับบริการตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ 3) ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งทางกาย วาจาและจิตใจ 4) ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องไม่กระทำความผิดที่กระทบต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์และผู้รับบริการ 5) ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องให้บริการ ด้วยความจริงใจและเสมอภาคโดยไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ

จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ คือ ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาพึงช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์โดยยึดมั่นในระบบคุณธรรม สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ

จรรยาบรรณต่อสังคม คือ ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาพึงประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวมและยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า มาตรฐานวิชาชีพครูเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ประกอบวิชาชีพครูต้องประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นไปตามมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานการปฏิบัติงาน และมาตรฐานการปฏิบัติตน

1.3.2 ลักษณะของครูที่ดีจากการศึกษาวิเคราะห์ประวัติครูดีเด่น

ผู้วิจัยขอนำตัวอย่างครูดีเด่นที่ได้รับรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาจักรี ซึ่งเป็นการดำเนินงานของมูลนิธิรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาจักรี โดยดำเนินการคัดเลือกครูผู้สมควรได้รับรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาจักรี ในประเทศอาเซียนและติมอร์ เลสเต รวม 11 ประเทศ โดยครูผู้ได้รับการเสนอชื่อจะต้องเป็นผู้สร้างการเปลี่ยนแปลงแก่ชีวิตศิษย์ มีผลงานดีเด่นเป็นประจักษ์แก่การศึกษาและพัฒนาคน ได้แก่

นายจิรวิทย์ แจ่มสว่าง ครูเชี่ยวชาญ โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี ผู้ได้รับรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาจักรี ประจำปี 2560 “ครูผู้สร้างนวัตกรรมทางการศึกษาที่มีพัฒนาการอย่างยั่งยืน” เป็นครูผู้ให้โอกาส และมีความรักลูกศิษย์ โดยดึงนักเรียนกลุ่มเสี่ยงให้หันมาสนใจการเรียนโดยใช้เทคโนโลยีฝึกฝนทักษะการเรียนรู้ ระเบียบวินัย ความอดทน และการทำงานเป็นทีม เป็นครูผู้ทุ่มเทเวลา และกำลังทรัพย์ส่วนตัว ทำกิจกรรมนอกเวลาราชการอย่างสม่ำเสมอ

นางสาวประทีป เลี่ยนจรรย์ ผู้ได้รับรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาจักรี คนที่ 4 ของประเทศไทย ประจำปี 2564 ครูอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคนิคพังงา มาจากการเสนอชื่อของศิษย์เก่า เป็นผู้บุกเบิกนวัตกรรมการเรียนรู้ออนไลน์ ผู้อุทิศการทำงานเพื่อสร้างโอกาสแก่ลูกศิษย์และชุมชน เป็นครูผู้สอนวิชาการตลาดและเศรษฐศาสตร์ ระดับ ปวช.วิทยาลัยเทคนิคพังงา เป็นผู้ร่วมบุกเบิกการเรียนรู้อาชีวศึกษาแนวใหม่ด้วยเทคโนโลยีฐานวิทยาศาสตร์ เป็นผู้สร้างหลักสูตรนวัตกรรมบูรณาการการเรียนสายวิทยาศาสตร์ สายศิลป์ และสายอาชีพ โดยใช้ Project based Learning เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญ นำนวัตกรรมที่ได้ไปต่อยอดในเชิงพาณิชย์ หรือการเป็นเจ้าของกิจการ และนำองค์ความรู้ลงสู่ชุมชนเพื่อจัดทำแผน “ชุมชนบางพัฒนาโฮมสเตย์” ทำให้ชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากสึนามิสามารถพลิกฟื้นความเป็นอยู่อย่างยั่งยืน และเป็นโมเดลขยายผลไปยังชุมชนอื่น ๆ รวมถึงแสวงหาโอกาสให้กับลูกศิษย์อยู่เสมอ เช่น เมื่อได้รับมอบหมายให้ดูแลโครงการทุนการศึกษา ก็ได้ลงพื้นที่เพื่อค้นหาเด็กที่ขาดโอกาสให้ได้เรียนต่อสายอาชีพทั้งใน จ.พังงา และจังหวัดใกล้เคียง ตลอดระยะเวลา 31 ปี ของความเป็นครูผู้ทุ่มเทเพื่อลูกศิษย์

นายสุเทพ เท่งประกิจ ผู้ได้รับรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาจักรี ประจำปี 2562 เป็นคนที่ 3 ของประเทศไทย นายสุเทพ เท่งประกิจ ครูนักพัฒนาผู้มีความมุ่งมั่นและเสียสละ โรงเรียนบ้านคลองน้ำใส จังหวัดยะลา ท่ามกลางความหลากหลายทางศาสนาและวัฒนธรรม ครูสุเทพ ได้ใช้ภาษามลายู สร้างความสัมพันธ์ไทยมุสลิมและเข้าถึงคนในชุมชน อีกทั้งจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้อาชีวศึกษาใหม่และศูนย์ช่างเสริมสวยเพื่อเพียง จนมีลูกศิษย์ประสบความสำเร็จจำนวนมาก เพราะตั้งใจจะเป็นครูมาตั้งแต่เด็กจากประสบการณ์ที่ได้เริ่มสอนรุ่นน้องในโรงเรียนเพื่อแก้ปัญหาครูขาดแคลน เมื่อโตขึ้นก็ส่งตัวเองเรียนด้วยการรับจ้างเป็นช่างเหล็ก ช่างปูน ช่างไฟ ทำให้มีความรู้งาน

ช่าง จึงอยากนำความรู้ด้านอาชีพมาสอนให้กับเด็ก รวมถึงการสอนการรู้หนังสือ ซึ่งผู้อำนวยการโรงเรียนได้แนะนำให้ใช้ภาษาไทยย้อนยุคมาใช้เพื่อแก้ปัญหาการอ่านออกเขียนได้ รูปแบบการสอนจึงใช้กลุ่มคำที่เกี่ยวกับงานช่าง รวมถึงสอนตราคาดัชนีทุนและคำวิเศษณ์ การวางแผนการทำงาน และในช่วงก่อนปิดภาคเรียนก็สำรวจเด็กใครสนใจทำงานด้านใด เพื่อพาไปสมัครกับผู้ประกอบการในช่วงปิดเทอมเพื่อฝึกวินัย ความรับผิดชอบ และการได้ลงมือปฏิบัติจริง การเรียนรู้ของเด็กในพื้นที่ตนมองว่า การฝึกอาชีพที่แน่นอนให้กับเด็กบางครั้ง อาจไม่ใช่งานที่มีอยู่ในพื้นที่แล้ว แต่การให้ประสบการณ์ที่หลากหลายเพื่อสามารถเอาตัวเองรอดได้สำคัญที่สุด

จากคุณลักษณะของครูดีเด่นที่ได้รับรางวัลสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ พอสรรูปได้ว่า ครูที่ดีต้องมีคุณลักษณะ ได้แก่ มีความตั้งใจทำงานอย่างจริงจังด้วยความรัก และรับผิดชอบ มีความขยันขันแข็ง มีความเสียสละ เป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน อุทิศเวลาให้แก่งานราชการ มีความเมตตา กรุณา มีความซื่อสัตย์สุจริต มีอารมณ์แจ่มใส ร่าเริง มีอัธยาศัยดี มีความเป็นผู้นำ รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และมีระเบียบวินัย

1.3.3 คุณลักษณะของครูในอนาคต

ครูในอนาคต ต้องมีลักษณะอย่างไร จะเหมือนหรือแตกต่างจากครูในอดีตครูปัจจุบัน หรือไม่ นั้น ได้มีนักวิชาการหลายท่าน ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของครูในอนาคต ไว้ดังรายละเอียดต่อไปนี้

เดชกุล มัทวานุกูล (2562) ได้เขียนบทความวิชาการ เรื่องครูไทยพันธุ์ใหม่ ในศตวรรษที่ 21 ที่สังคมไทยพึงประสงค์ กล่าวถึงคุณลักษณะของครูดีในศตวรรษที่ 21 ไว้ว่า ในยุคศตวรรษที่ 21 กระบวนการเรียนอาจมีการเปลี่ยนแปลงไปมาก ผู้เรียนจะเรียนด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ทันสมัย มีความก้าวหน้า และสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้มากและรวดเร็วขึ้น เมื่อเป็นเช่นนี้ ครูจึงต้องพร้อมที่จะปรับตัวและพัฒนาตนเองให้ทันยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลง และต้องไม่ขาดความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาทักษะและวิทยาการให้ทันสมัย เพื่อให้เกิดความรู้เทคนิค วิธีการเรียนการสอนแบบใหม่ๆ ที่มีประสิทธิภาพ ทำให้ได้เด็กมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามสังคมไทยและสังคมโลกต้องการ ตัวอย่างเช่น

คุณลักษณะของครูดีประเทศสหรัฐอเมริกา (e-teaching.org, 2557) ได้กล่าวไว้ดังนี้

- 1) การใส่ใจด้านการสอนและการดูแลนักเรียน
- 2) มีการวางแผนเป้าหมายและจุดประสงค์การสอนในแต่ละครั้งอย่างชัดเจน และดำเนินการให้บรรลุผลตามที่ได้วางไว้
- 3) มีทักษะการจัดการเชิงบวกในห้องเรียน, มีทักษะการจัดการห้องเรียนที่ดี

4) การสื่อสารกับพ่อแม่ผู้ปกครอง

5) มีความคาดหวังต่อนักเรียนสูง, รักเด็กและรักการสอน, มีความเป็นมิตรและความไว้วางใจต่อนักเรียนสูง

6) มีความรู้ด้านหลักสูตรและมาตรฐาน, มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน
คุณลักษณะของครูที่ดีประเทศสิงคโปร์

เพื่อพัฒนาครูให้เป็นครูมืออาชีพในศตวรรษที่ 21 สิงคโปร์เน้นการเตรียมและพัฒนาครูใน 3 ด้านดังนี้ (office of Teacher Education, National Institute of Education Singapore,2557)

1) เจตคติและค่านิยมมี 3 ด้าน ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ลักษณะของครู และการช่วยเหลือบุคคลกรในวิชาชีพ และต่อชุมชน

2) ทักษะประกอบด้วย 10 ทักษะดังนี้ 1. ทักษะการสะท้อนและการคิด 2. ทักษะด้านการเรียนการสอน 3. ทักษะด้านการจัดการคน 4. ทักษะด้านการบริหารจัดการตนเอง 5. ทักษะด้านการจัดการและการบริหาร 6. ทักษะด้านการสื่อสาร 7. ทักษะด้านการประสานงาน 8. ทักษะด้านเทคโนโลยี 9. ทักษะด้านนวัตกรรมและผู้ประกอบการ และ 10. ทักษะด้านอารมณ์และสังคม

3) ความรู้ประกอบด้วย รู้จักตนเอง รู้จักนักเรียน รู้จักชุมชน รู้เนื้อหาวิชาที่สอน รู้วิธีการเรียนการสอน รู้นโยบายและพื้นฐานด้านการศึกษา ความรู้พัฒนาธรรม ความตระหนักรู้ด้านการเปลี่ยนแปลงไปของโลก ความตระหนักรู้ด้านสิ่งแวดล้อม

คุณลักษณะของครูดีประเทศออสเตรเลีย

คุณลักษณะ 10 ประการของครูสอนดี ของรัฐบาลควีนแลนด์ออสเตรเลีย (Department of Education, Training and Employment, Queensland Government,2557) ได้แก่ 1) ครูมีทักษะในการอธิบาย 2) ครูมีทักษะการปฏิสัมพันธ์ 3) ครูมีความกระตือรือร้น 4) ครูมีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน 5) ครูมีความเป็นผู้จัดการโดยเฉพาะด้านเวลา 6) ครูมีทักษะการทำงานเป็นทีมและความคิดริเริ่ม 7) ครูสามารถรับความกดดันได้ดี 8) ครูมีความอดทนและอารมณ์ขัน 9) ครูรักความยุติธรรม และ 10) ครูสามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลงได้

คุณลักษณะของครูดีประเทศไทย

คุณลักษณะครูที่ดีในประเทศ ก็มีนักวิชาการได้ศึกษาไว้หลายท่าน ได้แก่

เจริญวิทย์ สมพงษ์ธรรม, ภารดี อนันต์นำวี และคุณวุฒิ คนฉลาด อ่างใน เฉลยกุล มัทวานุกูล (2562) ศึกษาคุณลักษณะของครูไทยในศตวรรษหน้า (พ.ศ.2562) พบว่า ครูต้องมีคุณลักษณะ ดังนี้

1. ด้านความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ประกอบด้วยความสามารถทางภาษา ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการจัดการเรียนการสอน และการแลกเปลี่ยนความรู้ และความสามารถทางวิชาชีพครู
2. ด้านบุคลิกภาพของความเป็นครู ประกอบด้วยความฉลาด ด้านสุขภาพ ความสามารถทางอารมณ์ ความฉลาดด้านไหวพริบปัญญา ความฉลาดด้านเผชิญพินฝ่าอุปสรรค และ ความฉลาดด้านคุณธรรม
3. ด้านภาวะผู้นำการพัฒนาการศึกษา ประกอบด้วยภาวะผู้นำทางวิชาการ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง
4. ด้านคุณธรรม และจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ประกอบด้วยจรรยาบรรณต่อตนเอง จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และจรรยาบรรณต่อสังคม

อ่องจิต เมชยะประภาส อ่างใน เฉลยกุล มัทวานุกูล (2562) กล่าวถึง การพัฒนาครูเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติ คือบทบาทครูในศตวรรษที่ 21 และคุณลักษณะของนักเรียนในโลกดิจิทัล ครูในยุคศตวรรษที่ 21 ต้องมีลักษณะที่เรียกว่า E-Teacher ดังนี้

1. Experience มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้แบบใหม่ เช่น เรียนผ่านสื่อเทคโนโลยี internet , e-mail
2. Extended มีทักษะการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ เพื่อขยายองค์ความรู้ของตนเองตลอดเวลา ผ่านทางสื่อเทคโนโลยี
3. Expanded มีความสามารถในการถ่ายทอดหรือขยายความรู้ของตนเองสู่ผู้เรียนผ่านสื่อเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. Exploration มีความสามารถในการเสาะหาและคัดเลือกเนื้อหาความรู้หรือเนื้อหาที่ทันสมัย เหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน ผ่านทางสื่อเทคโนโลยี
5. Evaluation เป็นนักประเมินที่ดี มีความบริสุทธิ์และยุติธรรม และสามารถใช้อินเทอร์เน็ตในการประเมินผล
6. End-User เป็นผู้ใช้สื่อเทคโนโลยี (User) อย่างคุ้มค่า และใช้อย่างหลากหลาย

7. Enabler สามารถใช้เทคโนโลยีสร้างบทเรียน เนื้อหา และสื่อการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

8. Engagement ต้องร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันผ่านสื่อเทคโนโลยี จนพัฒนาเป็นเครือข่ายความร่วมมือ เช่น เกิดชุมชนครูบนเว็บไซต์

9. Efficient and Effective สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งในฐานะที่เป็นทั้งผู้ผลิตความรู้ ผู้กระจายความรู้ และผู้ใช้ความรู้

วชิราภรณ์ ศรีผา และคณะ (2564) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของครูปฐมวัยในทศวรรษหน้า (2562-2572) ไว้ดังนี้

1. ด้านบุคลิกภาพ ได้แก่ กิริยา มารยาท สุภาพ เรียบร้อย อ่อนโยน พุดเพราะ ใจดี มีความประพฤติที่เหมาะสมเป็นต้นแบบ ได้ทั้งกาย วาจา ใจ มีการสื่อสารที่เหมาะสม สบตา วาจา สร้างสรรค์ สัมผัสอบอุ่น มีบุคลิกภาพ สง่างามทั้งการเดิน การพูด การเคลื่อนไหวร่างกาย มีปฏิสัมพันธ์สร้างสรรค์กับเด็ก ปฏิบัติตนในด้านภาพลักษณ์การแต่งกาย ที่เหมาะสมตามกาลเทศะ มีความกระฉับกระเฉง กระตือรือร้น คล่องแคล่ว ในการปฏิบัติงาน มีพฤติกรรมที่ยืดหยุ่นปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้ดี

2. ด้านคุณธรรม และจริยธรรม ได้แก่ มีความเมตตากรุณา เป็นกัลยาณมิตรของศิษย์อย่างเท่าเทียมกัน รัก ศรัทธาในวิชาชีพครู และอุทิศตนอย่างเต็มเปี่ยมต่อวิชาชีพของตนเอง ปฏิบัติตนยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพครู ยึดมั่นตามหลักศาสนา วางตนอยู่ในศีลธรรมอันดี มีความรัก และเทิดทูน ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และวางตนอยู่ในศีลธรรมอันดี รับผิดชอบ ตรงต่อเวลา ขยัน ประหยัด ยึดมั่นในสัมมาอาชีพ รักความยุติธรรม มีความสามัคคี และความมานะอดทนต่อปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ มีความกล้าหาญ มีความเสียสละและมีความกตัญญู กตเวทิต์ มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่แสวงหาผลประโยชน์อันเป็นอามิสสินจ้าง ปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีจิตสาธารณะ

3. ด้านความรู้ความสามารถ ได้แก่ มีวุฒิการศึกษาตรงวิชาเอก มีความรู้ด้านจิตวิทยา และจิตวิทยาพัฒนาการเด็กปฐมวัย มีความรู้ด้านปรัชญาการศึกษา นโยบายทางการศึกษา และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัย มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย การวัดผลประเมินผล และประเมินผลพัฒนาการ มีใบรับรองผ่านการอบรมเกี่ยวกับสาขาการศึกษาปฐมวัย มีความรู้เรื่องสิทธิพื้นฐานเด็กปฐมวัย มีความรู้ด้านการศึกษาพิเศษ มีความสามารถในการจัดประสบการณ์ เน้นกิจกรรมให้เด็กได้เรียนรู้ หรือประสบการณ์ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน มีความรู้เรื่องการเล่นและวรรณกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย มีความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพสำหรับเด็กปฐมวัย มีความรู้ ด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้นสำหรับเด็กปฐมวัย มีความรู้ ความ

เข้าใจความแตกต่างของบุคคลแต่ละยุคสมัย มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความสามารถในการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเหมาะสม

4. ด้านทักษะการแสวงหาความรู้และการใช้เทคโนโลยี ได้แก่ ครูต้องมีการพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ใฝ่รู้ รอบรู้ แสวงหาความรู้ตลอดเวลา และมีความมุ่งมั่น สืบเสาะหาความรู้เพื่อสร้างเด็กเป็นพลเมืองโลกได้อย่างสมบูรณ์ สามารถนำเทคนิควิธีการใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ พัฒนาสื่อการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ มีทักษะการใช้เทคโนโลยีที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ และการจัดการเรียนการสอนเพื่อเชื่อมโยงติดต่อสื่อสารระหว่างเด็ก ครู ผู้ปกครอง สถานศึกษา หรือ ชุมชน สามารถใช้ภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ มีความสามารถเข้าใจและเข้าถึงการใช้เทคโนโลยีได้เป็นอย่างดี เลือกใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีคุณค่า ประสิทธิภาพสูงสุดในเชิงสร้างสรรค์ มีวิสัยทัศน์ในการเลือกข้อมูล การแยกแยะข้อมูลที่ได้ จากการแสวงหาความรู้ มีทักษะในการนำเทคโนโลยีที่เป็นสื่อดิจิทัลมาใช้ ในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมในบริบทการศึกษาปฐมวัย

5. ด้านการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง การพัฒนาตนเองและการพัฒนาวิชาชีพ ได้แก่ ครูต้องมีการศึกษาค้นคว้า วิจัย และพัฒนาอยู่ตลอดเวลา นำกระบวนการวิจัยมาปรับใช้กับการพัฒนาเด็ก เป็นผู้ใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มพูนองค์ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ จากการอ่านตำรา การอบรมสัมมนา และการสร้างงานวิจัย มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถสร้างสื่อหรือนวัตกรรมใหม่ ๆ ขึ้นมาได้ เป็นนักวิชาการมืออาชีพ

6. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ได้แก่ ครูต้องสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดลอมการเรียนรู้ที่กระตุ้นความสนใจ ใฝ่รู้ ให้เด็ก มีความอยากรู้อยากเห็นทำสิ่งต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง และสามารถปรับตามสถานการณ์สร้างบรรยากาศอบอุ่น ปลอดภัย มีความเป็นมิตร จัดแหล่งความรู้ สร้างและผลิตสื่อ อุปกรณ์ให้สอดคล้องกับกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน รู้หลักการจัดสิ่งแวดลอมการจัดมุมประสบการณ์การเรียนรู้เสมือนจริงอย่างหลากหลายสถานที่และอุปกรณ์ มีความปลอดภัยในทุกด้าน การจัดสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถใช้ และผลิตสื่อจากรูปธรรมไปนามธรรม สามารถจัดสภาพแวดล้อมที่สอดคล้องกับการศึกษาในอนาคตโดยคำนึงถึงการนำเทคโนโลยีเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของสภาพแวดล้อม ใช้สื่อธรรมชาติ ในการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขและสร้างสรรค์ จัดการศึกษาบนพื้นฐานของบริบทท้องถิ่น

พิมพันธ์ เตชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข (2557) กล่าวถึง ลักษณะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 ไว้ 6 ด้าน คือ 1) เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม (Ethics character) คือเป็นครูผู้มีจิต

วิญญานครูมีคุณธรรมและจรรยาบรรณครู 2) เป็นผู้ที่มีสมรรถนะด้านคอมพิวเตอร์ (Electronics person) คือ ครูต้องสร้างเด็กยุคใหม่อันเป็นยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ 3) สมรรถนะด้านพัฒนาหลักสูตรรายวิชา (Curriculum Competency) คือมีความรู้เรื่องหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร มีความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรระดับต่าง ๆ รวมทั้งมีความตระหนักและเจตคติเชิงบวกต่อการสร้างหลักสูตร การวิเคราะห์หลักสูตร อันเป็นพื้นฐานสำคัญก่อนการนำหลักสูตรไปใช้ ในการพัฒนาหลักสูตรนี้มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษารายวิชา หน่วยการเรียนรู้ นอกจากนี้ควรมีการสร้างหลักสูตรบูรณาการ โดยเฉพาะระดับรายวิชา 4) สมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอน (Instructional Competency) คือลักษณะและพฤติกรรมที่บ่งชี้ความสามารถความชำนาญในการใช้ความรู้ความเข้าใจและทักษะที่มีอยู่อย่างชำนาญเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนหลากหลาย ตลอดจนการใช้สื่อแหล่งเรียนรู้ก่อปรด้วยควมมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และเจตคติเชิงบวกต่อการจัดการเรียนการสอน โดยเป็นการเรียนรู้เพื่อสนองความต้องการ ของผู้เรียนรายบุคคล การเรียนรู้ที่เน้นท้องถิ่นและเน้นความเป็นสากล 5) สมรรถนะด้านการประเมินผลการเรียนรู้สู่การทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Assessment Competency) คือการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง เพื่อประเมินความรู้ กระบวนการคิด การปฏิบัติ รวมทั้งผลผลิตที่อาจเป็นความรู้และสิ่งประดิษฐ์หรือชิ้นงาน ตลอดจนคุณลักษณะอันพึงประสงค์และค่านิยม นอกจากนี้หลักฐานที่ใช้การประเมินเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ตามสภาพจริงหรือระบุและวินิจฉัยปัญหาการเรียนรู้และให้ข้อคิดชมแก่ผู้เรียน ซึ่งการประเมินผลการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการประเมินผลการเรียนรู้เน้นการคิดระดับสูง 3 ประเภท ได้แก่ ประเภทที่ 1 คือการคิดระดับสูงในลักษณะเป็นการถ่ายโอน ได้แก่ การนำความรู้ไปใช้ ประเภทที่ 2 คือ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประยุกต์ และการประเมินการคิดเชิงวิจรรณญาณ ประเภทที่ 3 คือการแก้ปัญหาหรือกระบวนการแก้ปัญหา 6) สมรรถนะด้านการจัดการชั้นเรียนเพื่อสร้างบรรยากาศเชิงบวก (Classroom Management Competency) คือลักษณะและพฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงความสามารถ ความชำนาญในการใช้ความรู้ความเข้าใจและทักษะที่มีอยู่ในการจัดการชั้นเรียนสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ทางกายภาพและทางจิตใจ หรือกล่าวได้เป็นบรรยากาศเชิงบวก กอปรด้วยความมีคุณลักษณะและเจตคติเชิงบวกต่อการจัดการชั้นเรียน

จากการศึกษาคุณลักษณะครูไทยและต่างประเทศในศตวรรษที่ 21 และในทศวรรษหน้า พอสรุปได้ว่า ครูจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนคุณลักษณะของตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก ในด้านที่สำคัญต่อไปนี้

1. ครูต้องมีทักษะด้านต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ในโลกปัจจุบัน ได้แก่ ทักษะกระบวนการจัดการความรู้เพื่อผู้เรียน ทักษะการสื่อสารโดยใช้ภาษาสากล ทักษะการถ่ายทอดความรู้ โดยเลือกใช้เทคโนโลยีที่หลากหลายให้เหมาะสมกับผู้เรียนปัจจุบัน

2. ครูต้องมีความรู้ด้านวิชาการในสาระหลักสูตรระดับประเทศ และโลกเพื่อนำมาเชื่อมโยงความรู้สู่ผู้เรียนปัจจุบัน
3. ครูต้องมีคุณธรรม จริยธรรม และศีลธรรมนำความรู้
4. ครูต้องมีบุคลิกภาพที่ดี ทั้งทางกาย วาจา และใจ และภาวะผู้นำในการเปลี่ยนแปลงชุมชนให้พัฒนาสู่ความยั่งยืน
5. ครูต้องมีความเข้าใจ และยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรมในระดับประเทศ และประชาคมโลก

1.3.4 คุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็ก (ครูปฐมวัย)

ครูผู้ดูแลเด็ก มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ดังนั้นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงต้องกำหนดคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็กอย่างชัดเจน ซึ่งมีผู้กล่าวถึงคุณลักษณะของครูปฐมวัยหรือครูผู้ดูแลเด็กไว้ ดังนี้

นงลักษณ์ ทองข้อย (2558) กล่าวว่า วิชาครูปฐมวัย ต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ด้านการจัดการเรียนการสอน ครูต้องส่งเสริมให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นรายกลุ่ม สามารถจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับหลักสูตร เพื่อให้เด็กสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ จัดห้องเรียนให้มีสภาพสนองความต้องการและส่งเสริมพัฒนาการของเด็กทั้งทางร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา สามารถส่งเสริมเด็กให้สังเกตและศึกษาเรียนรู้สิ่งแวดล้อม รู้จักนำวัสดุเหลือใช้มาจัดทำสื่อการเรียนการสอน สามารถใช้วิธีการวัดผลประเมินผลความก้าวหน้าของเด็กแต่ละคนได้อย่างเหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการ และกระตุ้นให้เด็กอยากรู้อยากเห็นและหาประสบการณ์ใหม่ ๆ ที่เหมาะสมให้เด็ก
2. ด้านมนุษยสัมพันธ์ ครูต้องเป็นคนประสานกับคนอื่นได้ดี ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและมองคนอื่นในแง่ดี เอาใจใส่เด็กทั้งด้านการเรียน สุขภาพ และความประพฤติ มีความอดทนอดกลั้น รักและเมตตาเด็ก อดทนต่อการแสดงออกที่ไม่เหมาะสมของเด็กและหาทางแก้ไข ให้ความเป็นกันเองกับผู้ปกครองทุกคนเท่าเทียมกัน
3. ด้านคุณธรรม และจริยธรรม ครูต้องมีความรับผิดชอบเอาใจใส่ในงานของตน เมตตากรุณาและเห็นใจผู้อื่น มีน้ำใจต่อคนทั่วไป เช่น หวังดี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความกตัญญู รู้คุณ ไม่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวโดยมิชอบ ซื่อสัตย์สุจริต ยุติธรรมและประหยัด ประพฤติตนเหมาะสม และเป็นแบบอย่างที่ดีต่อเด็กและเยาวชน ปฏิบัติตามหน้าที่อย่างเคร่งครัด รักและศรัทธาในอาชีพครู ให้เกียรติครูด้วยกัน
4. ด้านสุขภาพกาย ครูปฐมวัยต้องมีร่างกายที่สมบูรณ์ แข็งแรง มีความคล่องแคล่วในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ และไม่เสพสิ่งเสพติดต่าง ๆ เช่น เหล้า บุหรี่

5. ด้านสุขภาพจิต ครูปฐมวัยต้องสามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองและแสดงออกได้อย่างเหมาะสม มีความละเอียดรอบคอบ มีสุขภาพจิตดี ยิ้มแย้มแจ่มใส มีอารมณ์มั่นคง มีความเชื่อมั่นในตนเอง เรียบร้อยพูดจาสุภาพ ใช้คำที่เหมาะสมกับเด็ก มีปฏิภาณไหวพริบแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ และเป็นคนอ่อนน้อมถ่อมตน มีกิริยามารยาทสุภาพ 6) ด้านการพัฒนาตนเอง ครูปฐมวัยต้อง มีการอบรมและเพิ่มพูนคุณวุฒิของตนเองอยู่เสมอ มีความเข้าใจในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ มีการพัฒนาการสอนและคิดสิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ มีการค้นคว้าวิจัยอย่างสม่ำเสมอ มีความคิดและสร้างสรรค์สิ่งใหม่อยู่เสมอ

ฉัฐปภัสร พรพงสุริยา (2556) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของครูปฐมวัยหรือครูผู้ดูแลเด็กไว้ดังนี้

1. ครูต้องมีจิตวิญญาณ อุทิศตนการเป็นครูที่ดี กล่าวคือ การจะเป็นครูผู้ดูแลเด็กที่ดีนั้น อันดับแรกครูหรือผู้ดูแลเด็กต้องมีใจรักและศรัทธาในวิชาชีพของตน

2. ครูต้องมีความรู้ดี ครูปฐมวัย หรือครูผู้ดูแลเด็กต้องมีความรู้ดีในทางการศึกษาปฐมวัยทั้งด้านการสอนและหน้าที่งานครู ความรู้ด้านการสอนเช่น จิตวิทยาพัฒนาการ การวางแผนการสอน จัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย การผลิตสื่อของเล่น และการสังเกตและประเมินพัฒนาการเด็ก ส่วนความรู้ด้านหน้าที่งานครู เช่น การจัดตกแต่งห้องเรียนสภาพแวดล้อมต่าง ๆ การจัดทำแผนการสอน การทำเอกสารธุรการชั้นเรียน ทักษะการทำงานร่วมกับผู้ปกครอง และชุมชน เพราะการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยจะต้องใช้ความรู้เฉพาะทางสาขาวิชาปฐมวัย ดังนั้นถ้าครูหมั่นศึกษาหาความรู้พัฒนาตนเองอยู่เสมอให้มีความเข้าใจดีในสาขาวิชาชีพครูปฐมวัย ก็จะประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอน

3. ครูต้องมีเจตคติที่ดี กล่าวคือ ครูผู้ดูแลเด็กต้องมีเจตคติที่ดีต่อตัวนักเรียนและผู้ปกครอง ชุมชน ครูผู้ดูแลเด็กต้องเป็นผู้พยายามเข้าใจถึงธรรมชาติ ความต้องการและความสามารถของนักเรียน ที่แตกต่างกัน ยอมรับฟังความคิดเห็น ความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน

4. ครูต้องมีความสามารถในการสอนดี กล่าวคือ ครูที่ดีจะต้องสามารถสอนทั้งด้านวิชาความรู้ และคุณธรรม จริยธรรม ครูจะต้องเข้าใจธรรมชาติและ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็กปฐมวัย และมีความสามารถหาเทคนิค วิธีการ ปรับประยุกต์ใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี และวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยสอดคล้องกับคุณธรรมจริยธรรมในกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม ให้สอดคล้องกับธรรมชาติและ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก ภายใต้งแวดล้อม บริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่

5. ครูต้องมีบุคลิกภาพดี ครูผู้ดูแลเด็กควรที่มีบุคลิกภาพดี ในด้านต่อไปนี้

5.1 การแต่งกาย ครูผู้ดูแลเด็กต้องแต่งกายให้สะอาด สุภาพเรียบร้อย สวยงาม และเหมาะสมกับการเป็นครู

5.2 กิริยาท่าทาง ครูผู้ดูแลเด็กต้องมีกิริยาท่าทางที่สง่าผ่าเผย สุภาพเรียบร้อย มีมารยาทเหมาะสมกับกาลเทศะ

5.3 การพูดจา ครูผู้ดูแลเด็กต้องเป็นคนที่พูดจาสุภาพอ่อนหวาน ชัดเจน ใช้ภาษาถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะ

5.4 อารมณ์ ครูผู้ดูแลเด็กต้องมีสุขภาพทางจิต ทางอารมณ์ที่ดี งานครูเป็นงานที่ต้องอดทน หากสุขภาพทางจิตของครูไม่ดี ย่อมจะเกิดอารมณ์โกรธซึ่งจะเป็นผลร้ายทางด้านจิตใจต่อตนเองและศิษย์ของตัวเองด้วย ครูจึงจำเป็นต้องมีสุขภาพทางจิตที่ดีควบคุมอารมณ์ของตนได้อย่างดี ร่าเริงแจ่มใสเสมอ มีความอดกลั้น ไม่เป็นคนโกรธง่ายลุแก่อำนาจโทสะและใจเย็น

6. ครูต้องมีความประพฤติดี ครูผู้ดูแลเด็กต้องมีความประพฤติที่ดี ทั้งในด้านการดำเนินชีวิต และการทำงาน กล่าวคือ ครูจะต้องเป็นแบบอย่างการดำเนินชีวิตที่เรียบง่าย ประหยัด ประพฤติปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนา ส่วนในด้านการทำงานครูผู้ดูแลเด็กจะต้องเป็นคนที่มีระเบียบวินัย ประพฤติปฏิบัติดีให้เป็นแบบอย่างให้แก่เด็ก และปฏิบัติตามระเบียบวินัยขององค์กรให้ครบถ้วน

7. ครูต้องมีความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีกับนักเรียน กับคณะครูด้วยกัน กับผู้ปกครอง และกับสังคมภายนอก หน้าที่ของครูไม่ใช่เพียงแค่สอนเท่านั้นยังจะต้องรู้จัก สร้างสัมพันธ์ฉันครูกับศิษย์กับนักเรียน กล่าวคือให้นักเรียนให้ความเคารพนับถือด้วยความจริงใจ ไม่ใช่เพราะเกรงกลัวอำนาจอันไม่เป็นธรรมของครู นอกจากนี้การทำงานย่อมเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย เพื่อนร่วมงาน ผู้ปกครอง และบุคคลภายนอก ฉะนั้นครูผู้ดูแลเด็กจะต้องมีทักษะความสามารถในการประสานให้ทุกฝ่ายร่วมมือกันในการพัฒนาเด็กตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง แต่ด้วยจุดหมายเดียวกัน คือการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก

8. ครูต้องมีสุขภาพทางกายดี งานครูเป็นงานที่เหน็ดเหนื่อย นอกจากจะต้องสอนในชั้นเรียนแล้ว ยังต้องเตรียมการสอน ตรวจงาน ควบคุมความประพฤตินักเรียน ให้คำแนะนำปรึกษา สิ่งเหล่านี้ต้องการสุขภาพทางกายที่แข็งแรง จึงจะสามารถดำเนินงานไปด้วยความเรียบร้อย

นฤมล พันธิยา (2561) ได้กล่าวถึงของครูปฐมวัยในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านคุณวุฒิ ครูต้องมีความรู้และสามารถจัดกิจกรรมได้ตามหลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย มีความรู้ด้านหลักสูตรระดับปฐมวัย มีความรู้และพัฒนาสื่อสำหรับเด็ก

ปฐมวัยที่เหมาะสมกับกิจกรรมแต่ละกิจกรรม มีความรู้ในการวัดและประเมินพัฒนาการเด็กเป็นรายบุคคล และทำวิจัยในชั้นเรียน

2. ด้านความสามารถ ครูต้องสามารถจัดกิจกรรมได้หลากหลาย ตามความสนใจและความต้องการของเด็ก ฝึกกระบวนการคิด การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงตามแนวทางการจัดประสบการณ์ สามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมที่อบอุ่นเอื้อต่อการพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาของนักเรียน มีการเล่นิทาน การพูดการเตรียมเด็กให้พร้อมโดยใช้วิธีการต่าง ๆ ทำให้เด็กสนใจและจินตนาการเกิดความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการวางแผนการจัดประสบการณ์ดำเนินงานในชั้นเรียนได้เป็นอย่างดี มีประสิทธิภาพ มีการประเมินพัฒนาการที่หลากหลาย และมีการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้กับกระบวนการเรียนการสอนของเด็กได้อย่างเหมาะสม

3. ด้านบุคลิกภาพ ครูต้องแต่งกายสุภาพเรียบร้อย ใช้วาจาสุภาพเรียบร้อย อ่อนโยน ยิ้มแย้มแจ่มใส อบอุ่น เป็นมิตร และมีความกระตือรือร้นกระฉับกระเฉงในการทำงาน สุขภาพจิตดี อารมณ์มั่นคง ใจเย็น

4. ด้านมนุษยสัมพันธ์ ครูต้องมองโลกในแง่ดี มีศิลปะในการพูด ใช้คำพูดกับเด็ก เพื่อนร่วมงาน ผู้ปกครอง และบุคคลทั่วไปได้เหมาะสมกับสถานการณ์ เข้าใจความรู้สึกและความต้องการของผู้ปกครอง และมีสัมพันธภาพที่ดีต่อบุคคลหรือหน่วยงานอื่น ๆ

5. ด้านอุดมการณ์ในวิชาชีพครู ครูต้องมีความมุ่งมั่นต่อการสอนไม่ทอดทิ้งและเบี่ยงหนีต่อการสอน ครูเชื่อในความแตกต่างของเด็ก เน้นเด็กเป็นสำคัญ และเชื่อว่าเด็กทุกคนสามารถเปลี่ยนแปลงได้ มีความศรัทธาในเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ใฝ่รู้ใฝ่เรียนศึกษาหาความรู้อยู่เสมอเพื่อพัฒนาตนเอง ต้องศรัทธต่ออาชีพครู อุทิศเวลากำลังกาย กำลังใจและสติปัญญาให้กับงานวิชาชีพครู สำนึกในหน้าที่ ปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ ภูมิใจในความเป็นครู

6. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ครูต้องมีสติมั่นในความคิด การกระทำต่าง ๆ และรู้จักแก้ปัญหา รักเด็ก เอาใจใส่ให้ความช่วยเหลือเด็ก มีความเมตตา กรุณา รับผิดชอบ มีเหตุผล ไม่มั่งงาย เป็นกัลยาณมิตรกับเพื่อนร่วมงาน ผู้ปกครองและบุคคลทั่วไป มีน้ำใจ โอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ต่อผู้อื่น

ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ อ่างถึงใน พนิตา ชาติยาภา (2561) ได้กล่าวสรุปถึงลักษณะของครูปฐมวัยที่มีการคิดวิจารณ์ญาณว่า ประกอบด้วย 5 ลักษณะสำคัญ ดังนี้

1. เป็นผู้มีความใจกว้าง คือ ยอมรับฟังและพิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่น ไม่ยึดมั่นในความคิดของตนเป็นหลัก ไม่มีอคติ มีใจเป็นกลาง และตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลประกอบ

เพียงพอ การมีใจกว้างขวางจะทำให้ได้ข้อมูลที่กว้างขวาง หลากหลาย มากพอต่อการใช้ในการตัดสินใจได้ดีมากขึ้น

2. มีความไวต่อความรู้สึกของผู้อื่น เข้าใจผู้อื่น การมีความรู้สึกที่ไวจะทำให้ความสามารถรับรู้สถานการณ์ ความคิด ความรู้สึกของผู้อื่นได้ดีกว่า

3. เปลี่ยนความคิดเห็นที่ตนมีอยู่ได้ ถ้ามีข้อมูลที่มีเหตุผลกว่า

4. กระตือรือร้นในการค้นหาข้อมูลและความรู้ การมีข้อมูลและความรู้มาก ทำให้การตัดสินใจย่อมถูกต้องและแม่นยำ การคิดวิเคราะห์ความต้องการข้อมูล ความรู้มาก ๆ เพื่อประกอบการตัดสินใจ แม้ว่าบางข้อมูลอาจมีประโยชน์น้อยก็ตาม

5. เป็นผู้ที่มีเหตุผล ไม่ใช้อคติหรืออารมณ์ในการตัดสินใจ การยอมรับข้อมูลใด ๆ หรือการตัดสินใจใด ๆ จะไม่เชื่อมั่นในตัวบุคคลหรืออารมณ์ ข้อมูลที่มีเหตุผลจะทำให้การตัดสินใจดีกว่า ครูจึงควรต้องจัดบรรยากาศและกิจกรรมที่เสริมสร้างคุณลักษณะต่าง ๆ ดังกล่าวให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน เพื่อปลูกฝังความเป็นนักคิด

สรุปได้ว่า ครูปฐมวัยที่มีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ จะต้องเป็น ผู้ที่มีใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น ไม่ยึดมั่นความคิดเห็นของตนเป็นหลัก มีใจเป็นกลาง และตัดสินใจโดยการ ใช้ข้อมูลประกอบหลายด้าน มีความรู้สึกไวต่อสถานการณ์และความรู้สึกของผู้อื่น สามารถเปลี่ยนความคิดเห็นของตน

ดาร์เรตัน อุทัยพยัคฆ์ (2555) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของครูปฐมวัยที่จะทำ ให้ครูเป็นครูในหัวใจของเด็กปฐมวัย ไว้ดังนี้

1. เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก ๆ ในด้านการส่งเสริมการมีวินัย
2. ไม่ทำให้เด็กสนใจแต่สิ่งที่ผิดหรือไม่ดีพอ
3. ไม่บอกเป็นนัยว่าเด็กตั้งใจทำให้ชีวิตของครูยุ่งยากขึ้น
4. มองโลกตามความเป็นจริง และการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์
5. ให้ความสำคัญกับคุณสมบัติที่ดีที่สุดของเด็ก เพื่อให้เด็กนับถือตนเองมากขึ้น

6. ปลูกฝังให้เกิดการให้ความร่วมมือ ร่วมกันแก้ปัญหา

7. ปลูกฝังความรู้สึกปลอดภัย

8. ปลูกฝังความรับผิดชอบ

9. ให้โอกาสแก่เด็กในการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

10. เคารพในตนเองและผู้อื่น

11. มีความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริงเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

12. มีความอดทน ให้โอกาสแก่เด็กได้คิดปรับปรุงและพัฒนาตนเอง ส่งเสริมเปิดโอกาสให้อีกฝ่ายได้เรียนรู้ชีวิตและเติบโตเป็นของตัวเอง

13. มีสมาธิหรือมีจิตใจจดจ่อในการปฏิบัติงานต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย คือ เด็ก

1.4 บทบาทและหน้าที่ของครูผู้ดูแลเด็ก

บทบาท หน้าที่ของครูปฐมวัยหรือครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะมีความแตกต่างกันกับครูทั่ว ๆ ไป เนื่องจากเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีอายุน้อย มีความจำเป็นในการส่งเสริมพัฒนาการให้มีการความเหมาะสม ถูกวิธี เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการที่สมวัยในทุกด้าน ซึ่งจะนำเสนอรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.4.1 หน้าที่และความรับผิดชอบตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง ครูผู้ดูแลเด็ก ตามประกาศคณะกรรมการกลางข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด คณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาล และคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนตำบล (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2561 ได้กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของครูผู้ดูแลเด็ก ไว้ดังต่อไปนี้

ปฏิบัติหน้าที่หลักเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ การบริหารจัดการชั้นเรียน การพัฒนาผู้เรียน การอบรมบ่มนิสัยให้ผู้เรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้ม การพัฒนาตนเอง และปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมายโดยมีลักษณะงานที่ปฏิบัติในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1.1 นำผลการวิเคราะห์หลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้ มาใช้ในการจัดทำรายวิชา และออกแบบหน่วยการเรียนรู้

1.2 ออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะประจำวิชา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสมรรถนะที่สำคัญตามหลักสูตร

1.3 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ และส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.4 เลือกและใช้สื่อ เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้

1.5 วัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสม และสอดคล้องกับตัวชี้วัดและจุดประสงค์การเรียนรู้

2. ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน

2.1 จัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ กระบวนการคิด ทักษะชีวิต และพัฒนา
ผู้เรียน

2.2 ดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน โดยมีการศึกษาและรวบรวม
ข้อมูลผู้เรียนรายบุคคล เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน

2.3 อบรมบ่มนิสัยให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์
และค่านิยมที่ดีงาม

3. ด้านการพัฒนาตนเอง

พัฒนาตนเองเพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ ด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่าง
เหมาะสม และมีส่วนร่วมในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

1.4.2 บทบาทและหน้าที่ของครูตามคู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น

1) บทบาทของครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นครูผู้ดูแลเด็ก มีบทบาทใน
การปฏิบัติหน้าที่ดังนี้

(1) ปฏิบัติหน้าที่ตามกิจวัตรของเด็ก ครูผู้ดูแลเด็กต้องทำหน้าที่ดูแลเด็ก
และปฏิบัติตามกิจวัตรประจำวันของเด็ก เพื่อให้เด็กมีความเจริญเติบโต มีพัฒนาการทุกด้านตามวัย
และมีการเรียนรู้ที่เหมาะสม

(2) ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กในลักษณะบูรณาการ ครู
ผู้ดูแลเด็กมีหน้าที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็กในลักษณะบูรณาการเชิงสร้างสรรค์ กล่าวคือ ให้เด็กได้
พัฒนาด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม และจริยธรรมไปพร้อมกัน โดยให้โอกาสเด็กเรียนรู้จากสิ่งของและ
ผู้คนที่อยู่รอบข้าง ซึ่งเด็กจะเรียนรู้ได้โดยประสาทสัมผัสทั้งห้า การเคลื่อนไหว การเล่น และการลง
มือกระทำ ดังนั้น ครูผู้ดูแลเด็กจะต้องส่งเสริมให้โอกาสเด็กได้พัฒนาอย่างเต็มที่ รวมทั้งปฏิสัมพันธ์
กับเด็กด้วยคำพูดและกิริยาท่าทางที่นุ่มนวล อ่อนโยน แสดงความรักความอบอุ่น

(3) สังเกต ฝ้าระวัง และบันทึกความเจริญเติบโต พฤติกรรม พัฒนาการ
ด้านต่าง ๆ ของเด็ก ครูผู้ดูแลเด็กจะต้องเป็นคนช่างสังเกต ฝ้าระวังปัญหาสุขภาพ พัฒนาการและ
การเรียนรู้ของเด็ก จดบันทึกพฤติกรรมเพื่อจะให้เห็นความเปลี่ยนแปลงทั้งปกติและผิดปกติที่เกิด
ขึ้นกับเด็ก ซึ่งจะนำไปสู่การค้นหาสาเหตุ เพื่อช่วยเหลือและแก้ไขได้ทันเวลาที่

(4) มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็ก ครูผู้ดูแลเด็ก
ต้องเป็นคนช่างสังเกต มีความรู้ และเข้าใจพฤติกรรมที่เป็นปัญหา และไม่พึงประสงค์ของเด็ก ซึ่ง
พฤติกรรมนั้น อาจเกิดจากการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็ก รวมทั้งการปรับตัวของเด็กต่อ

สิ่งแวดล้อม หากไม่ได้รับการแก้ไขตามแนวทางที่เหมาะสม อาจนำไปสู่ปัญหาทางพฤติกรรมของเด็กในอนาคต แม้ว่าเด็กแต่ละคนจะแตกต่างกันทางพันธุกรรมและการอบรมเลี้ยงดู แต่ถ้าเข้าใจและช่วยลดพฤติกรรมจรรยาบรรณปัญหาที่จะตามมาได้ทันทั้งที่

(5) จัดสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ เหมาะสมกับการพัฒนาเด็กทุกด้าน ครูผู้ดูแลเด็กจะต้องดูแลจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในอาคาร และภายนอกอาคารให้สะอาด ถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และมีบรรยากาศเหมาะสมกับการพัฒนาการของเด็ก

(6) ประสานสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครอบครัว และชุมชน ครูผู้ดูแลเด็กจะต้องเป็นผู้ประสานสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยเป็นคนกลางในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง สมาชิกในครอบครัวและบุคคลต่าง ๆ ในชุมชน เพื่อทราบถึงพฤติกรรม พัฒนาการการเปลี่ยนแปลงของเด็กได้อย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง

(7) รู้จักพัฒนาตนเองในทางวิชาการและวิชาชีพ ครูผู้ดูแลเด็กจะต้องใฝ่หาความรู้ในการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ดังนี้

ก. การพัฒนาความรู้ด้านวิชาการและทักษะอาชีพอย่างต่อเนื่อง เช่น การศึกษาหาความรู้ การเข้ารับการอบรมเพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอ การติดตามความเปลี่ยนแปลงด้านความรู้และเทคโนโลยีโดยอาศัยสื่อที่หลากหลาย รวมทั้งการรวมกลุ่มแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การศึกษาดูงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/สถานพัฒนาเด็กเล็กที่มีคุณภาพ การเข้าร่วมเป็นสมาชิกและจัดตั้งชมรมเครือข่ายครูผู้ดูแลเด็ก ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์โดยตรงแก่ครูผู้ดูแลเด็ก

ข. การพัฒนาด้านบุคลิกภาพ จะต้องเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะรักเด็ก อุทิศตน อ่อนโยน มีกิริยาวาจาที่นุ่มนวลอ่อนหวาน ใจเย็น รู้จักปรับปรุงและพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองอยู่เสมอ

2) หน้าที่ของครูผู้ดูแลเด็ก ครูผู้ดูแลเด็กจะอยู่ใกล้ชิดกับเด็กตลอดทั้งวัน ดังนั้น จึงมีหน้าที่ดังนี้

(1) อบรมเลี้ยงดูเด็ก ตั้งแต่รับเด็กจากผู้ปกครองจนกระทั่งส่งคืนให้ผู้ปกครอง

(2) จัดกิจกรรมประจำวัน เพื่อส่งเสริมพัฒนาการ และเตรียมความพร้อมให้กับเด็ก ให้มีสุขภาพสมบูรณ์ แข็งแรง และได้รับการพัฒนา ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา และลักษณะนิสัย โดยจัดกิจกรรมกลางแจ้ง ในร่ม และจัดมุมกิจกรรมต่าง ๆ เช่น มุมหนังสือ มุมศิลปะ มุมดนตรี ฯลฯ

(3) ปกป้องจิตสำนึกให้เด็กรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ การปกครองระบอบประชาธิปไตย การรักษาสีแกวเดลิ้ม ความมีระเบียบวินัยมีความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจ ฯลฯ

(4) ดูแลความปลอดภัย และรักษาความสะอาดภายในและภายนอกอาคารของศูนย์ฯ

(5) ให้เด็กเคารพธงชาติ และประกอบพิธีกรรมทางศาสนา

(6) สํารวจรายชื่อเด็กที่เข้ารับการเลี้ยงดูประจำวัน เยี่ยมเยียนผู้ปกครองและเด็ก ในกรณีที่เด็กไม่มาเรียนเกิน 3 วัน และในกรณีที่เกิดปัญหาอื่น ๆ

(7) จัดเตรียมสถานที่เรียน จัดเตรียมอุปกรณ์การเรียนการสอนโดยเน้นวัสดุที่มีอยู่แล้วในห้อง ถัดอาหารเสริม น้ำดื่ม น้ำใช้ จัดทำบันทึกการสอน และบันทึกประจำวันเด็ก ตลอดจนจัดทำทะเบียนอุปกรณ์การเรียนการสอน

(8) จัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ตามโครงการจัดหาอาหารเสริม(นม)

สำหรับเด็ก

(9) จัดทำบัญชีแสดงรายการอาหารกลางวันรายสัปดาห์ ตามโครงการอาหารกลางวันสำหรับเด็ก

(10) ร่วมกับคณะกรรมการพัฒนาเด็กเล็ก ผู้ปกครอง จัดบรรยากาศสิ่งแวดลอมในบริเวณศูนย์ฯ

1.4.3 บทบาทหน้าที่ครูผู้ดูแลเด็กปฐมวัย ตามพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็ก

ปฐมวัย พ.ศ.2562 ได้แก่

1) ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการที่ครอบคลุมทั้งทางร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย เพื่อให้เกิดทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถเรียนรู้ได้อย่างสอดคล้องกับหลักการพัฒนาศักยภาพของแต่ละบุคคลและความต้องการจำเป็นพิเศษ

2) สร้างคุณลักษณะให้เด็กปฐมวัยมีอุปนิสัยใฝ่ดี มีคุณธรรม มีวินัย ใฝ่รู้ มีความคิดสร้างสรรค์ และสามารถซึมซับสุนทรียะและวัฒนธรรมที่หลากหลายได้

3) บ่มเพาะเจตคติของเด็กปฐมวัยให้เคารพคุณค่าของบุคคลอื่น มีจิตวิญญาณของการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างเสมอภาค และมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก

4) ครูผู้ดูแลเด็กปฐมวัยได้รับความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

1.4.4 บทบาทและหน้าที่ของครู และครูผู้ดูแลเด็กตามงานวิจัยต่าง ๆ

นอกจากนี้ยังมีนักวิจัยหลายท่าน ได้สรุปบทบาท หน้าที่ของครู และครูผู้ดูแลเด็ก ดังจะนำเสนอต่อไปนี้

ณัฐปภัสร์ พรพงษ์สุริยา (2556) ได้สรุปหน้าที่ของครูผู้ดูแลเด็ก ได้ดังต่อไปนี้

1. หน้าที่ในการจัดการเรียนการสอน และอบรมเลี้ยงดูเด็ก เขียนแผนการจัดกิจกรรม จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์และทำสื่อประกอบการจัดกิจกรรม จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เด็กได้พัฒนาครบทุกด้าน สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในกิจกรรมการเรียนรู้ ดูแลสุขภาพอนามัย ความปลอดภัยของเด็ก

2. หน้าที่ในการวัดและประเมินพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็ก สังเกตพฤติกรรม พัฒนาการเด็ก บันทึกพัฒนาการเด็ก จัดทำแบบประเมินพัฒนาการเด็ก วัดและประเมินผลพัฒนาการเด็ก

3. หน้าที่จัดทำงานธุรการชั้นเรียน จัดทำเอกสารให้คำแนะนำหรือชี้แจงแก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือเกี่ยวกับเด็ก จัดทำข้อมูลประวัติเด็ก จัดทำบัญชีเรียกชื่อ จัดทำสมุดบันทึกพัฒนาการ จัดทำสมุดรายงานประจำตัวเด็ก จัดทำตารางกิจกรรมประจำวัน จัดทำบันทึกการตรวจสุขภาพ จัดทำบันทึกการดื่มนม จัดทำสมุดบันทึกเหตุการณ์ประจำวัน จัดทำบัญชีวัสดุอุปกรณ์ตลอดจนครุภัณฑ์ต่าง ๆ

4. หน้าที่ในการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก จัดตกแต่งห้องเรียนให้สวยงาม สะอาดปลอดภัย เป็นระเบียบเรียบร้อยเอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก จัดตกแต่งสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนให้สวยงาม ร่มรื่น สะอาด เรียบร้อย เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก

5. หน้าที่กับผู้ปกครองชุมชนและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้คำปรึกษา แนะนำผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ติดต่อประสานงานกับผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานอื่นในการจัดการเรียนรู้แก่เด็ก

6. หน้าที่ต่อตนเอง ครูต้องหมั่นศึกษาหาความรู้ และพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ อยู่เสมอ เช่น ความรู้ด้านวิชาการ พัฒนาปรับปรุงบุคลิกภาพของตน เป็นต้น

ดวงนภา ศรีเมือง (2560) ได้กล่าวสรุปบทบาทหน้าที่ของครูปฐมวัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพครูจะต้องยึดถือเป็นแนวทางการปฏิบัติดังนี้

1. จัดการเรียนรู้และดูแลสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของเด็ก
2. จัดสาระการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก
3. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจของเด็ก

4. ฝึกทักษะกระบวนการคิด

5. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง

6. จัดการเรียนรู้โดยผสมผสานสาระการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วน

สมดุลกัน

พันทิวา ฐานคร (2560) ได้กล่าวไว้ว่า ครูปฐมวัยมีบทบาทสำคัญที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของเด็ก ดังนี้

1. เป็นผู้ส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกาย ครูต้องจัดกิจกรรมที่让孩子ได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อใหญ่ การประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อเล็ก การปฏิบัติตามสุขอนามัย การรักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่นในชีวิตประจำวัน

2. เป็นผู้ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ ครูต้องจัดกิจกรรมที่让孩子ได้ชื่นชมสร้างสรรค์สิ่งสวยงาม 让孩子ได้เล่นอย่างอิสระ เล่นเป็นกลุ่ม เล่นในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ร้องเพลง เล่นเครื่องดนตรีง่าย ๆ มีปฏิริยาโต้ตอบกับเสียงดนตรีและมีคุณธรรม จริยธรรม

3. เป็นผู้ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม ครูต้องจัดกิจกรรมที่让孩子เกิดการเรียนรู้ทางสังคม การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตน การเล่น การทำงานร่วมกับผู้อื่น การแก้ปัญหาในการเล่น การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น การปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่น ที่อยู่อาศัย และความเป็นไทย

4. เป็นผู้ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ครูต้องจัดกิจกรรมที่让孩子รู้จักการคิด การสังเกต การจำแนก การเปรียบเทียบจำนวนมิติสัมพันธ์ เวลาและการให้เด็กรู้จักการใช้ภาษา แสดงความรู้สึกด้วยคำพูด การพูดกับผู้อื่น การอธิบายเรื่องราวต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน

ภรณ์ ลัคนาภิเศกฐ์ (2564) ได้กล่าวถึงกับบทบาทนักออกแบบ จัดการเรียนรู้ (Play + Learn at home) เมื่อสถานการณ์โรคระบาดคือจุดพลิกผันครั้งใหญ่ของวงการศึกษทั่วโลก ครูและนักเรียนต้องปรับรูปแบบการเรียนรู้มาเป็นออนไลน์เท่าที่จะทำได้ การใช้เทคโนโลยีกับเด็กปฐมวัยอาจไม่ใช่สิ่งจำเป็นเท่าการเรียนรู้ที่มีการลงมือปฏิบัติ และหลากหลาย แล้วในสถานการณ์แบบนี้ ครูจะจัดการเรียนการสอนให้เด็กปฐมวัย โดยร่วมมือกับพ่อแม่ โดยจะกล่าวถึงบทบาทของครูดังต่อไปนี้

1. เข้าใจธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็ก เด็กปฐมวัยชอบเรียนรู้ผ่านการเล่น การลงมือปฏิบัติ งานหลักของเด็กวัยนี้จึงเป็นการเล่น เรียนรู้จากประสบการณ์จริง

2. ร่างกายสติปัญญา อารมณ์และสังคม ต้องพัฒนาควบคู่กันไป การเล่นเกมบทบาทสมมติเป็นหนึ่งในกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์ และสังคมที่ดีมาก เด็กมักเล่นเองโดย

ธรรมชาติอยู่แล้ว แต่เมื่อไม่ได้อยู่ในโรงเรียน เด็กไม่ได้เจอเพื่อนคนอื่น ๆ ครูควรส่งเสริมให้ผู้ปกครองใช้โอกาสนี้เล่นบทบาทสมมติกับเด็ก

3. ตั้งเป้าหมายสิ่งที่อยากให้เด็กเรียนรู้ และกำหนดระยะเวลา ครูอาจตั้งเป้าหมายสำหรับเด็กเป็นรายสัปดาห์ หรือรายเดือน ซึ่งเด็กแต่ละคนไม่จำเป็นต้องเรียนรู้ในเรื่องเดียว ขึ้นอยู่กับว่าเขาจะต้องเสริมทักษะในด้านไหน กิจกรรมบางอย่างอาจต้องมีการสลับเปลี่ยนหมุนเวียนกัน เช่น การส่งชุดของเล่นเสริมพัฒนาการไปให้แต่ละบ้าน

4. ครูต้องสื่อสารให้ความรู้กับผู้ปกครองเป็นระยะ พูดคุยกับผู้ปกครองถึงการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ให้เด็ก ๆ ที่บ้าน โดยปรับให้ยืดหยุ่นได้ตามตารางของผู้ปกครอง บางครอบครัวผู้ปกครองอาจต้องทำงานตอนเช้า แต่พอจะมีเวลาว่างตอนบ่าย ก็ใช้เวลาช่วงนี้จัดกิจกรรมให้เด็ก ๆ ตามที่ครูเตรียมไว้ให้

5. ติดตามประเมินพัฒนาการเด็ก โดยให้ผู้ปกครองช่วยจดบันทึก เด็กปฐมวัยจะมีพัฒนาการที่เปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัด ผู้ปกครองคือคนที่อยู่ใกล้ชิดเด็กที่สุด ให้ครูแนะนำผู้ปกครองช่วยจดบันทึกพัฒนาการเหล่านั้นไว้ เพื่อนำมาใช้ปรับรูปแบบกิจกรรมที่เหมาะสมกับเด็กต่อไป

6. ใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม เด็กวัยนี้ไม่ควรอยู่หน้าจอจนนานเกินไป เด็กอายุต่ำกว่า 2 ปี ยังไม่ควรอยู่หน้าจอ เด็กอายุ 2 ปีขึ้นไป ไม่ควรอยู่หน้าจอเกิน 1-2 ชั่วโมงต่อวัน ครูใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารกับเด็ก สร้างปฏิสัมพันธ์ เช่น ฟังนิทาน ออกกำลังกาย ทำสิ่งประดิษฐ์ โดยมีผู้ปกครองคอยให้ความช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด

จะเห็นได้ว่า การจัดการเรียนรู้ให้เด็ก 1 คน ไม่ได้เป็นเรื่องของครูเพียงคนเดียว หรือจะต้องเกิดขึ้นที่โรงเรียนอย่างเดียว แต่เกิดขึ้นที่ไหนก็ได้ โดยอาศัยความร่วมมือของผู้ปกครอง รวมไปถึงชุมชน ในการจัดการทรัพยากร สภาพแวดล้อม ทูมเทแรงกาย แรงใจ เพื่อสร้างภาวะที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของพวกเขา

2. ความรู้เกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การจัดการศึกษาปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีประวัติความเป็นมา และมีการกำหนดมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

2.1 ประวัติความเป็นมา

การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการจัดการศึกษาที่มีกฎหมายได้ให้อำนาจไว้ ได้แก่ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 มาตรา 16 มาตรา 17 และ มาตรา 18 ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภท ได้แก่ กรุงเทพมหานคร องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษาเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 41 กำหนดว่า ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาระดับใดระดับหนึ่ง หรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น แต่เดิมเทศบาลจัดการศึกษาปฐมวัยกับเด็ก 3 - 5 ขวบ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยใช้งบประมาณจากเงินรายได้ของเทศบาลเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการ สำหรับส่วนราชการอื่น ๆ ที่ดำเนินการจัดตั้งสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ดำเนินการในศูนย์เด็กเล็ก ส่วนกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินการในวัด/มัสยิด เรียกว่า ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ ในวัด/มัสยิด และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สปช.) ดำเนินการในโรงเรียน เรียกว่า การจัดการศึกษาอนุบาล 3 ขวบ โดยมีจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความพร้อมให้กับเด็กอายุ 3 - 5 ขวบ ให้ได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม สติปัญญา และมีความพร้อมในการเข้ารับการศึกษาต่อในระดับประถมศึกษา สำหรับการบริหารงานของสถานศึกษาปฐมวัยนั้นมีการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานและความเป็นเอกภาพในการบริหารจัดการที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมการพัฒนาชุมชนบริหารงานโดยคณะกรรมการพัฒนาเด็ก ซึ่งประกอบด้วย ตัวแทน ผู้ปกครอง/ผู้นำท้องถิ่น ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด/มัสยิดบริหารงานโดยคณะกรรมการบริหารศูนย์อบรมก่อนเกณฑ์ในวัด/มัสยิด ประกอบด้วย ผู้แทนครูผู้สอน ผู้แทนครูพี่เลี้ยง ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนสถานศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีเจ้าอาวาส/อิหม่าม เป็นประธาน และการจัดการศึกษาอนุบาล 3 ขวบ ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สปช.) บริหารงาน โดยผู้บริหาร โรงเรียน ต่อมาส่วนราชการต่าง ๆ ได้ดำเนินการถ่ายโอนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นผู้รับผิดชอบ ดำเนินการแทนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ภายใต้การส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณ และการพัฒนาบุคลากร (สำนักงานประสานและพัฒนากิจการการศึกษาท้องถิ่น, 2559, น.ก)

2.2 มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาความพร้อมแก่เด็กตั้งแต่แรกเกิดถึงก่อนการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญาเต็มตามศักยภาพ และมีความพร้อมในการเข้ารับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยในจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้กำหนดขึ้นเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดอย่างมีคุณภาพและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน โดยมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประกอบด้วย ๖ ด้าน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2559, น.1-77) ดังนี้

1. มาตรฐานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
2. มาตรฐานด้านบุคลากร
3. มาตรฐานด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย
4. มาตรฐานด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร
5. มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วม และส่งเสริมสนับสนุน
6. มาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

1. มาตรฐานด้านการบริหารจัดการ

ได้กำหนดมาตรฐานการบริหารงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและการให้บริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไว้ดังนี้

1) การรับสมัครเด็กเข้าศึกษา ให้กำหนดระยะเวลารับสมัครเป็นปีการศึกษา และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำเป็นประกาศ โดยกำหนดให้เด็กและผู้ปกครองต้องมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น หรือต้องย้ายเข้ามาอยู่ในท้องถิ่นนั้น ก่อนเข้าเรียนไม่น้อยกว่า 30 วัน กรณีรับเด็ก นอกเขตบริการต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กรณีรับเด็กเข้าเรียนในชั้นอายุเกิดถึงวันที่ 16 พฤษภาคม ของปีการศึกษานั้น ในกรณีเด็กย้ายเข้า ย้ายออก และจบการศึกษาให้จัดทำหนังสือรับรองจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2) การกำหนดระยะเวลาการศึกษา และการเปิดและปิดภาคเรียน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เปิดภาคเรียนรวมกันแล้ว ไม่น้อยกว่า 200 วันทำการ ดังนี้ ภาคเรียนที่ 1 เปิดภาคเรียนวันที่ 16 พฤษภาคมของปีการศึกษานั้น ภาคเรียนที่ 2 เปิดภาคเรียนวันที่ 1 พฤศจิกายนของปีการศึกษานั้น กรณีจำเป็นที่ไม่อาจเปิดเรียนได้ตามปกติ ให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกาศปิด

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ โดยให้ทำประกาศปิดเป็นหนังสือ และต้องกำหนดการเรียนชดเชยให้ครบตามจำนวนวันที่ประกาศปิด

3) การให้บริการส่งเสริมสนับสนุนสำหรับเด็กเล็ก ได้แก่ อาหารว่าง อาหารกลางวันตามหลักโภชนาการสำหรับเด็กปฐมวัย อาหารเสริม (นม) วัสดุ สื่อ อุปกรณ์การศึกษา วัสดุครุภัณฑ์ และเครื่องเล่นพัฒนาการเด็ก, การตรวจสุขภาพเด็กเล็กประจำปี โดยบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข และการให้บริการอื่น ๆ ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อมด้านงบประมาณและความต้องการของชุมชน โดยต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ให้เด็กมีพัฒนาการครบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญาเหมาะสมตามวัย และเต็มตามศักยภาพของเด็กแต่ละคน

2. มาตรฐานด้านบุคลากร

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบุคลากรทำหน้าที่ในการจัดการศึกษา อบรม เลี้ยงดู และส่งเสริม พัฒนาการสำหรับเด็กเล็กได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการอย่างมีคุณภาพ โดยบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มี 3 ประเภท ได้แก่

1) พนักงานส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครู และผู้ดูแลเด็ก

2) พนักงานจ้างตามภารกิจ และพนักงานจ้างทั่วไป ประกอบไปด้วย

(1) พนักงานจ้างตามภารกิจ ตำแหน่งผู้ช่วยหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และหรือตำแหน่งผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก แล้วแต่กรณี สามารถจ้างได้ 2 ลักษณะ คือ ตำแหน่งผู้ช่วยหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและหรือตำแหน่งผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก สำหรับผู้มีคุณวุฒิ และตำแหน่งผู้ช่วยหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและหรือตำแหน่งผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก สำหรับผู้มีทักษะ

(2) พนักงานจ้างทั่วไป ตำแหน่ง ผู้ดูแลเด็ก

3) พนักงานจ้างทั่วไปหรือพนักงานจ้างตามภารกิจที่ปฏิบัติหน้าที่อื่นในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย ชุรกร/การเงิน/พัสดุ ผู้ประกอบอาหาร ภารโรง พนักงานทำความสะอาด ขามรักษาความปลอดภัย

3. มาตรฐาน ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องดำเนินการให้มีความพร้อมในด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ดังนี้

1) ด้านอาคารสถานที่ ได้กำหนดเกี่ยวกับ ที่ตั้ง ต้องมีขนาดเหมาะสมและไม่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงอันตราย เช่น บริเวณขนถ่ายแก๊ส น้ำมัน สารเคมีหรือสารพิษ ฌาปนกิจสถาน มลภาวะ

ทางอากาศ แสงและเสียง มีรั้วเพื่อป้องกันอันตราย จำนวนชั้นของอาคารเรียน ควรเป็นอาคารชั้นเดียว หากเป็นอาคาร 2 ชั้นขึ้นไป ต้องมีมาตรการป้องกันอุบัติเหตุ อุบัติภัย และอัคคีภัยที่อาจเกิดขึ้น มีทางเข้า-ออก อย่างน้อย 2 ทาง มีความกว้างเหมาะสมสามารถเคลื่อนย้ายเด็กได้หากเกิดกรณีฉุกเฉิน ประตูหน้าต่าง ต้องมีความแข็งแรง อยู่ในสภาพใช้งานได้ดี มีขนาด และจำนวนเหมาะสมกับขนาดพื้นที่ของห้อง มีบันไดไม่ลาดหรือชันเกินไป มีความกว้างแต่ละช่วงเหมาะสม บันไดทุกชั้นต้องมีลูกกรง และราวบันได มีขนาดเหมาะสมกับมือเด็ก และพื้นที่ใช้สอยภายใน ต้องจัดให้มีบริเวณพื้นที่ในอาคารที่สะอาด ปลอดภัย และเพียงพอเหมาะสมกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และจัดกิจกรรมอื่น ๆ ของเด็ก เช่น การเล่น การเรียนรู้ การรับประทานอาหารและการนอน โดยแยกเป็นสัดส่วนจากห้องประกอบอาหาร ห้องส้วม และที่พักรของเด็กป่วย หากไม่สามารถแยกเป็นแต่ละห้องได้ อาจจัดรวมเป็นห้องอเนกประสงค์ โดยใช้พื้นที่เดียวกันแต่ต่างเวลา และปรับเปลี่ยนวัสดุอุปกรณ์ตามความเหมาะสม และข้อจำกัดของพื้นที่ รวมทั้งการจัดให้มีภาชนะที่มีฝาปิดมิดชิดสำหรับกำจัดสิ่งปฏิกูล

2) ด้านสิ่งแวดล้อม ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้กำหนดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมภายในอาคาร โดยกำหนดให้ควรมีแสงสว่างจากธรรมชาติ สม่ำเสมอทั่วทั้งห้อง เสียงต้องอยู่ในระดับไม่ดังเกินไป อาคารควรตั้งอยู่ในบริเวณที่ระดับเสียงเหมาะสม การถ่ายเทอากาศ ควรมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก สำหรับภายนอกอาคารได้กำหนดเกี่ยวกับ สภาพแวดล้อมและมลภาวะ โดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องมีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ และควรตั้งอยู่ห่างจากแหล่งอบายมุข ฝุ่นละออง กลิ่น หรือเสียงที่รบกวน มีการจัด ระบบสุขาภิบาล การระบายน้ำ การระบายอากาศ และการจัดเก็บสิ่งปฏิกูลให้เหมาะสม ไม่ปล่อยให้เป็นแหล่งเพาะหรือแพร่เชื้อโรค ต้องมีพื้นที่เล่นกลางแจ้ง โดยจัดให้มีเครื่องเล่นกลางแจ้งที่ปลอดภัย และมีจำนวนเพียงพอกับเด็ก ควรเป็นพื้นสนามหญ้า ดิน ทราย หรือวัสดุที่อ่อนนุ่ม สำหรับระเบียง ต้องมีความกว้างของระเบียงเหมาะสม และควรมีลูกกรงกันเพื่อความปลอดภัยของเด็ก นอกจากนี้ควรตรวจสอบสภาพความคงทน แข็งแรง และสภาพการใช้งานให้ปลอดภัยสำหรับเด็กอยู่เสมอ

3) ด้านความปลอดภัย ได้กำหนดเกี่ยวกับมาตรการป้องกันความปลอดภัย และมาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉินและอันตรายต่าง ๆ มีรายละเอียด ดังนี้

(1) มาตรการป้องกันความปลอดภัย กำหนดให้มีมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับ มาตรการป้องกันความปลอดภัยไว้ ได้แก่ การติดตั้งระบบและอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัย เช่น เครื่องตัดไฟภายในบริเวณอาคาร ถังดับเพลิง และต้องมีการตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถใช้งานได้ตามปกติ ติดตั้งปลั๊กไฟให้สูงจากพื้นเหมาะสม มีฝาปิดครอบ เพื่อป้องกันไม่ให้เด็กเล่นได้ และควรหลีกเลี่ยงการใช้สายไฟต่อพ่วง จัดให้มีผู้เก็บยา และเครื่องเวชภัณฑ์สำหรับปฐมพยาบาล

วางไว้อยู่ในที่เหมาะสม สะดวกต่อการหยิบใช้ และเก็บไว้ในที่ปลอดภัย ให้พ่อแม่จัดให้มีวัสดุกันลื่น ในบริเวณห้องน้ำ ห้องส้วมที่มีลักษณะลื่น และเก็บสารจำพวกเคมีหรือน้ำยาทำความสะอาดไว้ในที่ปลอดภัย ให้พ่อแม่จัด ในบริเวณโดยรอบตัวอาคารไม่มีหลุม บ่อน้ำ หรือเศษวัสดุอื่น ๆ ที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็ก รวมทั้งไม่ควรปลูกต้นไม้ที่มีหนามแหลมคม มีระบบการล็อกประตูในการเข้า-ออกนอกบริเวณอาคารสำหรับเจ้าหน้าที่เปิด-ปิดได้ ควรมีการตั้งสัญญาณเรียกไว้ที่หน้าประตู การติดตั้งอุปกรณ์เพื่อป้องกันพาหะนำโรค เช่น มุ้งลวด ฯลฯ และมีมาตรการในการดูแลรักษาความสะอาดและป้องกันด้านสุขอนามัย มีตู้ หรือชั้นเก็บวัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนรู้ที่แข็งแรง มั่นคง มีความสูง ขนาดที่เหมาะสมกับเด็กเล็ก กรณีที่จัดให้มีบริการรถรับส่งเด็กนักเรียน ต้องกำหนดมาตรการด้านความปลอดภัยของรถรับส่ง เช่น สภาพรถรับส่งที่ต้องมีสภาพรถสมบูรณ์ ปลอดภัย และมีการตรวจสอบสภาพรถอยู่เป็นประจำ ด้านการตรวจสอบทะเบียนและบัญชีรายชื่อเด็กนักเรียนที่ใช้บริการรถรับส่งประจำวัน ความปลอดภัยในการขับขี่ และความประพฤติของพนักงานขับรถ ข้อปฏิบัติของครูผู้ควบคุมเด็กนักเรียนประจำรถ

(2) มาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน และอันตรายต่าง ๆ กำหนดให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องมีการฝึกซ้อมสำหรับการป้องกันอุบัติเหตุ การปฐมพยาบาลเบื้องต้น การป้องกันอุบัติเหตุและความเจ็บป่วยฉุกเฉิน มีโทรศัพท์และหมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉิน เช่น สถานีตำรวจ หน่วยป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โรงพยาบาล ไว้เพื่อติดต่อได้อย่างทันทั่วถึง กรณีเกิดเหตุการณ์จำเป็นที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็ก และควรมีอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้สำหรับการปฐมพยาบาลเบื้องต้นประจำไว้ มีสมุดบันทึกข้อมูลสุขภาพและพัฒนาการของเด็ก มีมาตรการในการรับ-ส่งเด็ก กรณีเกิดสถานการณ์ฉุกเฉินและอันตรายต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ มีแผนและแนวทางปฏิบัติกรณีมีเหตุฉุกเฉินเกิดขึ้นกับเด็กที่จะต้องดำเนินการช่วยเหลือโดยด่วน และมีการสำรวจ ประเมินและจัดการจุดเสี่ยงด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

4. มาตรฐานด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร

ได้กำหนดมาตรฐานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ดังนี้

1) ด้านหลักสูตร หลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ระดับอายุ 2 ปี และระดับอายุ 3 – 5 ปี โดยหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะต้องตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับธรรมชาติและ การจัดประสบการณ์เรียนรู้ของเด็กปฐมวัย โดยมีขั้นตอนในการจัดทำหลักสูตร เริ่มตั้งแต่การศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 ซึ่งเป็นหลักสูตรกลาง และเอกสารที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ รวมทั้งศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กและครอบครัว สภาพปัจจุบัน บริบทของสังคม ประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ปัญหา และความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น การจัดทำหลักสูตรศูนย์พัฒนา

เด็กเล็ก โดยกำหนด ปรัชญา อัตลักษณ์ เอกลักษณ์ วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์
 สาระการเรียนรู้รายปี การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ การประเมิน
 พัฒนาการ สื่อและแหล่งเรียนรู้ รวมทั้งจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และการประเมินหลักสูตร
 แบ่งเป็น 3 ระยะ ได้แก่ การประเมินก่อนนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินระหว่างการใช้หลักสูตร
 และการประเมินหลังการใช้หลักสูตร

2) ด้านการจัดประสบการณ์/การจัดกิจกรรมประจำวัน การจัดกิจกรรมประจำวัน
 สำหรับเด็กอายุ 2 - 5 ปี มีหลักการจัดและขอบข่ายกิจกรรมประจำวัน ดังนี้

(1) หลักการจัดกิจกรรมประจำวัน โดยกำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละ
 กิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็กและยืดหยุ่นได้ตามความต้องการและความสนใจของเด็กแต่ละ
 ช่วงอายุ และมีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้องและนอกห้อง ควรจัดกิจกรรมให้หลากหลายและให้
 ครบทุกประเภท กิจกรรมที่ใช้กำลัง กิจกรรมที่ใช้ความคิด กิจกรรมเป็นรายกลุ่ม กิจกรรมรายบุคคล
 ทั้งนี้กิจกรรมที่ต้องออกกำลังกายควรจัดสลับกับกิจกรรมที่ไม่ต้องออกกำลังมากนัก เพื่อเด็กจะได้
 ไม่เหนื่อยเกินไป

(2) การจัดกิจกรรมสำหรับเด็ก การจัดกิจกรรมควรจัดให้สอดคล้องกับ
 ความต้องการ ความสนใจและความสามารถของเด็กตามวัย โดยบูรณาการกิจกรรมการเรียนรู้ผ่าน
 อบรมเลี้ยงดูตามวิถีชีวิตประจำวันและการเล่นของเด็กตามธรรมชาติให้เหมาะสมตามวัย โดยการจัด
 กิจกรรมแยกตามช่วงอายุ ได้แก่ อายุ 2 ปี จัดกิจกรรมเกี่ยวกับการฝึกสุขนิสัยที่ดี การใช้ประสาทสัมผัส
 ทั้ง 5 การฝึกการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือ-ตา การเคลื่อนไหวและการทรงตัว การส่งเสริมด้าน
 อารมณ์-จิตใจ การพัฒนาทักษะทางสังคม ทางภาษา จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ สำหรับเด็ก
 อายุ 3-5 ปี จัดกิจกรรมเกี่ยวกับ การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก การพัฒนาด้านอารมณ์-จิตใจ
 สังคมนิสัย การคิด พัฒนาภาษา และการส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

3) ด้านการเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดประสบการณ์
 เรียนรู้ให้เด็กได้รับการพัฒนาครบทุกด้านบรรลุจุดมุ่งหมายตามหลักสูตรนั้น ครูผู้สอนจำเป็นต้องวาง
 แผนการจัดประสบการณ์และรู้หลักการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ เพื่อเป็นแนวในการปฏิบัติจริง
 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4) ด้านสื่อและนวัตกรรมการจัดประสบการณ์เรียนรู้ มีแนวทางการใช้สื่อ
 ได้แก่ ใช้สื่อที่เป็นของจริง สื่อธรรมชาติ และสื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น ใช้สื่อจากแหล่งการเรียนรู้ที่อยู่
 อย่างหลากหลาย ทั้งที่บ้าน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และชุมชน ใช้สื่อที่มีความปลอดภัยต่อตัวเด็ก ใช้สื่อ
 เพื่อพัฒนาเด็กในด้านต่าง ๆ ให้ครบทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ - จิตใจ ด้านสังคม และด้าน
 สติปัญญา โดยบูรณาการผ่านการเล่น และเน้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้ด้วยการลงมือทำโดยใช้ประสาทสัมผัส

ทั้งห้า ใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ที่ระบุไว้ในแผนการจัดประสบการณ์ บูรณาการกิจกรรมการเรียนรู้สู่แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น เปิดโอกาสให้เด็กเรียนรู้จากสื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ เช่น ซีดีรอม วีดิทัศน์และให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดหาสื่อ

5) ด้านการวิจัยในชั้นเรียน การวิจัยในชั้นเรียน เป็นงานวิจัยที่มุ่งพัฒนา กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่กำหนดใน หลักสูตรหรือสังคมาคหว้าง ซึ่งดำเนินการโดยครูผู้ดูแลเด็กหรือดำเนินการร่วมกับหัวหน้าศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กและผู้เรียน โดยส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม

6) ด้านการนิเทศการศึกษา การนิเทศการศึกษา เป็นงานที่ครอบคลุมถึงการให้ ความช่วยเหลือให้คำแนะนำปรึกษาทางวิชาการเพื่อให้การดำเนินงานต่าง ๆ ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความสอดคล้องกับหลักสูตร การใช้วิธีการนิเทศสามารถทำได้หลากหลาย ทั้งนี้ต้องปฏิบัติสม่ำเสมอ และเป็นระบบ

7) ด้านการวัดและประเมินผล การวัดและประเมินผลต้องครอบคลุมถึง การกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการประเมินผล ส่งเสริมความสามารถให้ประเมินผลอย่างถูกต้อง จัดให้มีการวัดและประเมินผลที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ปรับปรุงการสร้างเครื่องมือวัดผลให้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและการดูแลควบคุมการวัดผลและประเมินผลเป็นระยะ การประเมินพัฒนาการเด็ก อายุ 2-5 ปี เป็นการประเมินพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของเด็ก ซึ่งถือเป็นกระบวนการต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติที่จัดให้เด็กในแต่ละวัน โดยมุ่งนำข้อมูล การประเมินมาพิจารณา ปรับปรุง วางแผนการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เด็กแต่ละคนได้รับการพัฒนา ตามจุดหมายของหลักสูตร หลักการประเมินพัฒนาการเด็กควร ประเมินพัฒนาการของเด็กเป็น รายบุคคลครบทุกด้าน อย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี และนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาเด็ก

8) ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมหรือโครงการที่ ต้องดำเนินการจัดตลอดปีการศึกษา ได้แก่ กิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ วันเด็ก วันปีใหม่ วันสำคัญทางศาสนา ฯลฯ โครงการต่าง ๆ ที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และ การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย ได้แก่ คำนิยามหลัก 12 ประการ ความรู้และ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ด้านวิทยาศาสตร์/คณิตศาสตร์ สำหรับเด็กปฐมวัย ความรู้ทักษะอาชีพ ทักษะชีวิต ความรู้ทักษะการสื่อสาร ความรู้ทักษะกระบวนการคิด ความรู้ทักษะ เทคโนโลยี ฯลฯ

9) ด้านโภชนาการและการส่งเสริมสุขภาพ กำหนดงานโภชนาการที่สำคัญ 2 ส่วน คือ การจัดอาหารสำหรับเด็กเล็ก และการเฝ้าระวังการเจริญเติบโตของเด็ก เพื่อให้เด็กได้รับ

ประทานอาหารครบ 5 หมู่ รวมทั้งน้ำดื่มสะอาด และสารอาหารที่จำเป็นเหมาะสมและเพียงพอ ส่งผลต่อการเจริญเติบโตของเด็ก เป็นพื้นฐานของการมีสุขภาพที่ดี มีพัฒนาการเหมาะสมตามวัย

10) ด้านการประเมินคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายใน โดยกำหนดมาตรฐานการศึกษา ตัวชี้วัด และเกณฑ์ประเมินในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดการศึกษาและพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างมีคุณภาพและมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของชุมชน โดยมีขั้นตอนการดำเนินการตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553

5. มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน

การพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุนกับทุกภาคส่วนในสังคม เพื่อระดมความร่วมมือทั้งทรัพยากรและการลงทุนทางสังคมที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และส่งเสริมให้เด็กมีความพร้อมในการศึกษาต่อระดับขั้นพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น เป็นที่ยอมรับในศักยภาพการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นสถานศึกษาและพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรรัฐ สถาบันการศึกษา และศาสนสถาน สามารถมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1) ด้านวิชาการ โดยการมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก โครงการและกิจกรรมพัฒนาต่าง ๆ เช่น แหล่งเรียนรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาการเด็กให้กับผู้ปกครองและชุมชน การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ชุมชน ท้องถิ่น ได้รับทราบอย่างทั่วถึง

2) ด้านอาคารสถานที่ โดยการร่วมพัฒนาปรับปรุงอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกอาคาร การเฝ้าระวัง ดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3) ด้านงบประมาณ โดยการร่วมระดมทุนเพื่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านต่าง ๆ ได้แก่ อาคารสถานที่ บุคลากร สื่อ วัสดุ ครุภัณฑ์ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อาหารกลางวัน รวมทั้งการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณ เช่น การพิจารณาเสนอแผนงาน/โครงการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักวิชาการและแผนพัฒนาการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4) ด้านบุคลากร โดยการให้คำปรึกษา แนะนำ ส่งเสริม สนับสนุน ในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การอบรมเลี้ยงดูจัดประสบการณ์การเรียนรู้ กิจกรรมต่าง ๆ แก่บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

5) ด้านสัมพันธ์ชุมชน ส่งเสริมให้ครอบครัว ชุมชน และทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมการจัดกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านต่าง ๆ เช่น การจัดกิจกรรมปฐมวัย เทศกาล ประชุมผู้ปกครอง กิจกรรมการเยี่ยมบ้าน จัดทำป้ายนิเทศและมุมเรียนรู้ผู้ปกครอง การเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา ประเพณี และโอกาสต่าง ๆ ของท้องถิ่น และการเข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่สาธารณะ เช่น ตลาด วัด สวนสาธารณะ ฯลฯ

6) ด้านการให้บริการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก นอกเหนือจากการให้การอบรมเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้และให้บริการด้านอื่น ๆ แก่ครอบครัว ชุมชน และท้องถิ่น ได้แก่ การให้บริการใช้อาคารสถานที่ วัสดุครุภัณฑ์ต่าง ๆ

7) การส่งเสริมสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากครอบครัว ชุมชนและภาคส่วนของสังคม ได้แก่ การสนับสนุนงบประมาณ สนับสนุนวัสดุ ครุภัณฑ์ สื่อการเรียนการสอน อุปกรณ์ต่าง ๆ การให้ความรู้โดยปราชญ์ชาวบ้านในชุมชน หรือจากเจ้าหน้าที่หน่วยงานต่าง ๆ การสนับสนุนแหล่งเรียนรู้ในชุมชน การสนับสนุนการจัดประสบการณ์เรียนรู้และพัฒนาเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากสถานที่จริงในแหล่งเรียนรู้ของชุมชน และการให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

6. มาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานในการอบรมเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์การเรียนรู้และส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการเหมาะสมตามวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับภาค โดยมีแนวทางการดำเนินงาน โดยการส่งเสริมการจัดตั้ง หรือการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่ายหรือสมาคมหรือชมรม เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานด้านพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การส่งเสริมสนับสนุนการจัดประชุม การอบรมสัมมนาบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกัน หรือกับหน่วยงานภายนอก เพื่อความร่วมมือในการจัดการศึกษาและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านต่าง ๆ การจัดทำแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมการส่งเสริมสนับสนุนเครือข่ายหรือสมาคมหรือชมรม ในการจัดการศึกษา การพัฒนาเด็กปฐมวัยและ

การพัฒนาครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง การสนับสนุนงบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และสถานที่ ในการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการหรือกิจกรรม การจัดตั้ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเป็นศูนย์ต้นแบบของการพัฒนาเด็กปฐมวัยหรือศูนย์เรียนรู้การพัฒนา เด็กปฐมวัย หรือร่วมกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น หรือในสังกัด หน่วยงานราชการ สถาบันการศึกษาหรือภาคเอกชน เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การพัฒนาการจัดการศึกษา ปฐมวัย การพัฒนาเด็กปฐมวัย และพัฒนาครูให้มีความรู้ ทักษะและศักยภาพในการปฏิบัติงานได้ ตามศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการ จัดบริการสาธารณะที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นไปตาม พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 กำหนด และการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ได้มาตรฐานตามที่กรม ส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต้องดำเนินการให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นที่ยอมรับของชุมชน

3. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ท่าข้าม มีหน้าที่ในการดูแล จัดประสบการณ์การเรียนรู้และการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย อายุ ตั้งแต่ 2-4 ปี เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน เหมาะสมตามวัย ซึ่งจะนำเสนอข้อมูลที่สำคัญดังนี้

3.1 ประวัติความเป็นมา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 3 ตำบลท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีเนื้อที่ประมาณ 1 ไร่ 2 งาน สร้างในที่ดินของ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม ภายในรั้วเดียวกันกับที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม เกิดจากการย้าย/รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 4 ศูนย์ จากเดิม ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านแม่เตย ศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กบ้านท่าข้าม ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนวัดหินเกลี้ยง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียน วัดเขากลอย มาอยู่ในศูนย์เดียวและเปลี่ยนชื่อเป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม ตามความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คณะผู้บริหารองค์การบริหาร ส่วนตำบลท่าข้าม และสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม โดยเริ่มก่อสร้างในปี 2556 ใช้ งบประมาณอุดหนุนเฉพาะกิจของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และงบขององค์การ บริหารส่วนตำบลท่าข้าม ต่อเติมให้มีความสมบูรณ์ พร้อมสำหรับเปิดเรียน เปิดทำการ ณ ศูนย์

พัฒนาเด็กเล็กแห่งใหม่ในปี พ.ศ. 2558 ทั้งนี้ได้มีการกำหนดอัตลักษณ์ไว้ว่า “มีวินัย ยิ้มได้ ใฝ่รู้ สบาย” ภายใต้อัตลักษณ์ที่ว่า “ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บรรยากาศดี มีแหล่งเรียนรู้ ชุมุมิปัญญา”

3.2 ข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม ประกอบด้วย

3.2.1 **ข้อมูลด้านบุคลากร** ในปีการศึกษา 2563 มีบุคลากรทั้งหมด จำนวน 9 คน ได้แก่ พนักงานส่วนตำบล ตำแหน่ง ครู จำนวน 2 คน พนักงานจ้างตามภารกิจ ตำแหน่งผู้ดูแลเด็ก (ทักษะ) จำนวน 4 คน พนักงานจ้างเหมาบริการประกอบอาหารกลางวัน จำนวน 1 คน พนักงานจ้างเหมาบริการงานแม่บ้าน จำนวน 1 คน และคนสวน จำนวน 1 คน

3.2.2 **ข้อมูลด้านนักเรียน** มีนักเรียนทั้งสิ้น จำนวน 67 คน โดยจัดนักเรียนออกเป็น 5 ห้องเรียนตามช่วงอายุเด็ก ประกอบด้วย ห้อง 2 ขวบ มีจำนวน 3 ห้อง ห้อง 3-4 ขวบ มีจำนวน 2 ห้อง

3.2.3 **ข้อมูลด้านอาคาร สถานที่** มีอาคารเรียนจำนวน 2 หลัง มีห้องน้ำ 3 ห้อง ห้องส้วม 9 ห้อง มีอาคารโรงครัวและที่รับประทานอาหารจำนวน 1 หลัง มีอาคารห้องสมุด จำนวน 1 หลัง และมีสนามเด็กเล่นแบบมีหลังคา จำนวน 1 หลัง นอกจากนี้ยังมีสวนสมุนไพร และสวนเศรษฐกิจพอเพียง มีการจัดสวนหย่อมสวยงาม ร่มรื่นรอบบริเวณศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3.3 **ผลการดำเนินงานในปี 2563** ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม ได้ดำเนินการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้กับเด็กผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ที่หลากหลาย ทั้งที่จัดภายในและภายนอกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยมีการบูรณาการเรียนการสอนร่วมกับผู้ปกครองและชุมชน เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ดังต่อไปนี้

- 3.3.1 **กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน** มีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน ได้แก่
- 1) กิจกรรมศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกสถานที่ เพื่อให้ให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ในสถานที่ต่าง ๆ เช่น สวนสัตว์ ชายทะเล ทุ่งนา ศูนย์การเรียนรู้ผ้ามัดย้อม
 - 2) จัดกิจกรรมและเข้าร่วมกิจกรรมงานประเพณีในท้องถิ่น เช่น งานลากพระ เดือน 11 งานประเพณีลากพระเดือน 5 (งานวัฒนธรรมเดือน 5) แห่งเทียนพรรษา ประเพณีชิงเปรต (สารทเดือน 10)
 - 3) จัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ 6 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสรี กิจกรรมเกมการศึกษา กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมกลางแจ้ง และกิจกรรมดนตรีและศิลปะ
 - 4) การจัดกิจกรรมนอกห้องเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมกลางแจ้ง

5) การจัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ได้แก่ การเยี่ยมบ้านนักเรียนภาคเรียนละ 1 ครั้ง กิจกรรมตรวจสอบสภาพประจำวัน การประเมินพัฒนาการด้านการเจริญเติบโต การพัฒนาผู้เรียนรายบุคคล

6) โครงการอาหารกลางวัน และอาหารเสริม(นม) ให้เด็กได้รับประทานอาหารกลางวันอย่างเพียงพอ ครบถ้วนและถูกต้องโภชนาการ ได้ดีมีนมทุกวัน เพื่อเสริมสร้างการเจริญเติบโต

7) โครงการแข่งขันกีฬาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กทั้ง 4 ด้าน และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

8) กิจกรรมบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่น

3.3.2 กิจกรรมการพัฒนาสภาพแวดล้อม ได้แก่ การปรับปรุงภูมิทัศน์ โครงการจัดทำสนามเด็กเล่นสร้างปัญญา และการปรับปรุงอาคารสถานที่ให้มีความปลอดภัยและใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อผู้เรียน

การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กต้องอาศัยการมีส่วนร่วมทั้งทางภาครัฐ เอกชน ภาคประชาชน โดยเฉพาะผู้ปกครองนักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการบริหารจัดการศูนย์ฯ มากที่สุด เพราะได้สัมผัสกับครู กับศูนย์ฯ กับผู้บริหาร และได้รับรู้ถึงคามมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของบุตรหลานที่จบออกไป ดังนั้น การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้ศึกษางานวิจัยในประเทศ และงานวิจัยในต่างประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัย ครูผู้ดูแลเด็ก และครูที่สอนในระดับอื่น ๆ ที่มีผู้วิจัยไว้ เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจและเป็นแนวทางในการดำเนินการศึกษา ดังนี้

4.1 งานวิจัยในประเทศ

นิภาพร เข้มมา (2560) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัย ตามทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัย โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานูริรัมย์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่าผู้ปกครองมีทัศนะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในเรื่องของการให้ความเป็นกันเองกับผู้ปกครองทุกคนเท่าเทียมกัน รวมทั้งการสนใจปัญหาของเด็กและให้ความช่วยเหลือ 2) ด้านคุณธรรม จริยธรรม พบว่าผู้ปกครองมีทัศนะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในเรื่องรักและศรัทธาในวิชาชีพครู ให้เกียรติครู 3)

ด้านบุคลิกภาพ พบว่าผู้ปกครองมีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในเรื่องของการแต่งกายเหมาะสม ถูกต้องตามกฎระเบียบและเป็นตัวอย่างที่ดี 4) ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่าผู้ปกครองมีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในเรื่องการสามารถจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ รวมทั้งการสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้

กรกนก รูปประสม และคณะ (2563) ได้ศึกษา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยตามความต้องการของผู้ใช้ครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีนทร์ การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยตามความต้องการของผู้ครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คณะผู้วิจัย ได้ประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรู้และคุณวุฒิทางการศึกษา สภาพที่ควรเป็นของครูปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่าครูมีวุฒิทางการศึกษามีระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาและพัฒนาการเด็กปฐมวัย 2) ด้านประสบการณ์ และการพัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ สภาพที่ควรเป็นของครูปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า ควรจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงมีระดับมากที่สุด รองลงมาคือการพัฒนาตนเองด้านวิชาชีพครูปฐมวัย 3) ด้านเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู สภาพที่ควรเป็นของครูปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า ครูต้องมีความภาคภูมิใจในวิชาชีพครู รักษาผลประโยชน์ส่วนรวม ตามลำดับ 4) ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ พบว่า ครูต้องสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับผู้เรียน เพื่อนร่วมงาน ผู้ปกครองและชุมชน 5) ด้านคุณธรรม และจริยธรรม สภาพที่ควรเป็นของครูปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า ครูต้องมีคุณธรรม จริยธรรมต่อผู้เรียนและสังคม

สุเทพ ธรรมะตระกูล และ ผศ.ดร.อนุวัติ คุณแก้ว (2555) ได้ศึกษาคุณลักษณะของครูยุคใหม่ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการวิเคราะห์ห้่องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory factor analysis) ของคุณลักษณะของครูยุคใหม่ ได้จำนวนองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านบุคลิกภาพ ด้านทักษะการสอน ด้านอารมณ์ และด้านความรู้ความสามารถ 2) ผลการวิเคราะห์ห้่องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง (Second order confirmatory analysis) ของคุณลักษณะของครูยุคใหม่ พบว่า โมเดลการวิจัยสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.78 ถึง 0.93 เรียงลำดับค่าน้ำหนักองค์ประกอบจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านบุคลิกภาพ ด้านทักษะการสอน ด้านอารมณ์และด้านความรู้ความสามารถ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.93,0.92,0.90,0.85 และ 0.78 ตามลำดับ

จิระพันธ์ พูลพัฒน์ (2555) ศึกษาคุณลักษณะสำคัญของครูปฐมวัยตามการรับรู้ของนิสิตชั้นปีที่ 4 ผลการศึกษานำเสนอ 2 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านบุคลิกภาพ การแต่งกายสุภาพเหมาะสมกับ

การเป็นครู กิริยาท่าทางในการนั่ง ยืน เดิน เป็นแบบอย่างได้ อารมณ์ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส มีความสะอาด ทั้งร่างกายและเครื่องแต่งกาย มีอารมณ์ขันและใช้คำพูดได้เหมาะสมกับบุคคลและโอกาส 2) ด้านประสิทธิภาพทางวิชาการ ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ความรู้ ความพร้อมและทักษะ ความรู้ ครูควรมี ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษา หลักสูตร การสอน พัฒนาการเด็ก และการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่เด็ก ความพร้อม ครูต้องมีการเตรียมการสอนด้วยการศึกษา หลักสูตรและพัฒนาแผนการสอนด้วยวิธีการสอนที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความสนใจและความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการเตรียมสื่อและวัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนและมีเครื่องมือในการ ประเมินพัฒนาการเด็กด้วยเกณฑ์ที่ชัดเจน ทักษะการสอน ดำเนินการสอนตามแผนที่กำหนด และมี กิจกรรมที่หลากหลายให้เป็นไปตามความสนใจของเด็ก จัดกิจกรรมทั้งรายบุคคล กลุ่มเล็กและกลุ่ม ใหญ่ จัดสภาพแวดล้อมที่ถูกต้องลักษณะและเอื้อต่อการเรียนรู้ นำผลของการประเมินพัฒนาการและ การเรียนรู้ของเด็กมาปรับการจัดการเรียนการสอน

นางลัดขันธ์ ทองย้อย (2558) จากการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยตาม ทักษะของผู้ปกครองโรงเรียนเทศบาลเมืองปทุมธานี สังกัดเทศบาลเมืองปทุมธานี ผู้วิจัยได้สรุปผล การวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า 1) ด้านการจัดการเรียนการสอน ครูต้องส่งเสริมให้เด็กได้แสดงความคิด เห็น ครูสามารถจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับหลักสูตร จัดห้องเรียนให้มีสภาพสนองความ ต้องการและส่งเสริมพัฒนาการของเด็กทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา สามารถ ใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลความก้าวหน้าของเด็กแต่ละคนได้อย่างเหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการ 2) ด้านมนุษยสัมพันธ์ กล่าวคือ การประสานงานกับครูใหญ่ เพื่อนร่วมงานและคนงาน ยอมรับฟัง ความคิดเห็นของผู้อื่นและมองบุคคลอื่นในแง่ดี เอาใจใส่เด็กทั้งด้านการเรียน สุขภาพและความ ประพฤติ มีความอดทนและอดกลั้น รักและเมตตาเด็กโดยทั่วหน้า มีความอดกลั้นต่อการแสดงออก ที่ไม่เหมาะสมของเด็กและหาทางแก้ไข และให้ความเป็นกันเองกับผู้ปกครองทุกคนเท่าเทียมกัน 3) ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ครูต้องมีความรับผิดชอบและเอาใจใส่งานของตน มีความเมตตากรุณา และเห็นใจผู้อื่นมีน้ำใจต่อคนทั่วไป

เบญจมาศ พัฒนชีวะพูล (2563) จากการศึกษาคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ตาม ความคิดเห็นของนักเรียน โรงเรียนวัดคลองขวาง (เจริญชนม์ราษฎร์บำรุง) สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 พบว่า 1) ด้านวิชาการ นักเรียนต้องการครูผู้เชี่ยวชาญใน รายวิชาที่สอน มีความรู้วิทยาการใหม่ ๆ ครูที่มีความคิดสร้างสรรค์ และการสร้างบรรยากาศใน ห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนการสอน 2) ด้านบุคลิกภาพ นักเรียนมีความคาดหวัง สรีรภาพ อยากเห็น ครูเป็นแบบอย่างที่ดี ไม่ว่าจะเป็นด้านการแต่งกายสุภาพ เรียบร้อย ถูกกาลเทศะ มีสุขภาพสมบูรณ์ แข็งแรง มีความมั่นคงทางอารมณ์ ใช้เหตุผลในการตัดสินใจมากกว่าใช้อารมณ์ มีอารมณ์ขัน ร่าเริง

แจ่มใส มีมารยาทที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และมีความเชื่อมั่นในตนเอง 3) ด้านคุณธรรม จริยธรรม พบว่านักเรียนมีความต้องการครูที่มีความขยัน มุ่งมั่นในการทำงาน ประพฤติตนตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่แสวงหาผลประโยชน์จากนักเรียน ต้องรักษาชื่อเสียง รักและศรัทธาในอาชีพครู เป็นประชาธิปไตย มีความยุติธรรม ไม่ลำเอียง มีความรับผิดชอบต่อการสอน เพราะครูเป็นต้นแบบของนักเรียน เป็นการกระตุ้นการเรียนการสอน

จำเนียร น้อยท่าซ่าง (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่องครูดีในทัศนะของเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 5 ทุกจังหวัด สรุปได้ดังนี้

1. เกี่ยวกับคุณลักษณะทั่วไปของครู นักเรียนมีความคิดเห็นว่า ครูจะเป็นหญิงหรือชายก็ได้ อายุที่เหมาะสมของครูควรอยู่ในระหว่าง 31-40 ปี สถานภาพสมรสของครูจะเป็นอย่างไรก็ได้ ครูที่สอนในระดับมัธยมศึกษาควรเป็นครูที่มีวุฒิในระดับปริญญาตรี ครูควรมีความสามารถในการสอน โดยสามารถสอนได้ทั่วไป และมีความสามารถพิเศษเฉพาะ

2. เกี่ยวกับบุคลิกภาพลักษณะของครู นักเรียนมีความคิดเห็นว่า ครูควรมีความสงบเสงี่ยม ครูควรแต่งกายเรียบร้อย ไม่แต่งกายนำสมัย และใช้เครื่องสำอางแต่พอประมาณ พูดจาไพเราะนุ่มนวลอยู่เสมอ ครูควรพูดเสียงดัง มีอารมณ์เย็น เป็นกันเองกับเด็กนักเรียนและมีอารมณ์ขันบ้าง มีสุขภาพแข็งแรงทั้งทางด้านจิตใจและทั้งทางด้านร่างกาย มีลักษณะเป็นผู้นำและเป็นผู้ที่ฟังฟังได้

3. เกี่ยวกับทางด้านวิชาการของครู นักเรียนมีความคิดเห็นว่า ครูควรศึกษาและเพิ่มเติมความรู้อยู่เสมอในทุกด้าน ครูควรมีความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ ครูเคยเรียนวิธีสอนและผ่านการฝึกสอนมาก่อน ควรมีความรู้วิชาวัดผล ควรมีความรู้ในวิชาจิตวิทยา

ธนวรรณ ทองอ่อน และคณะ(2562) กล่าวว่าไว้ว่าครู/ครูผู้ดูแลเด็ก ควรมีลักษณะ มีความสัมพันธ์อันดีต่อผู้ปกครอง มีความรู้ความสามารถเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการพัฒนาครูและครูผู้ดูแลเด็กอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็กและผู้เรียนมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและชุมชน นอกจากนี้ครู/ครูผู้ดูแลเด็กได้รับการอบรมและศึกษาดูงาน มีคุณธรรม จริยธรรมและปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนเอง แสวงหาความรู้ เทคนิควิธีการถ่ายทอดความรู้ใหม่ ๆ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องโภชนาการเป็นอย่างดี

3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Abdullad and Abdullad (2018) ได้กล่าวว่าครูอนุบาลต้องมีทัศนคติเชิงบวกต่อการศึกษาคความหลากหลายทางวัฒนธรรม ครูมีความเข้าใจต่อแนวคิด และครูต้องมีความพร้อมความรู้ และทักษะที่เพียงพอที่จะสอนนักเรียน

Vittrup (2016) กล่าวว่า ครูมีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้แก่เด็กเกี่ยวกับเรื่องการอยู่ร่วมกันในสังคม เด็กต้องได้รับการปลูกฝังเรื่องความเท่าเทียมกัน หากครูละเลยที่จะสอนก็จะส่งผลให้เด็กส่วนมากเข้าใจว่าเป็นเรื่องที่ไม่จำเป็น

Chan (2011) พบว่า ครูอนุบาลส่วนใหญ่กระตือรือร้นในการที่จะรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัวของเด็กทุกคน และให้โอกาสผู้ปกครองต่างสัญชาติทุกคนได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียม นอกจากนี้การศึกษาเกี่ยวกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้เด็กทุกคนได้เรียนรู้อย่างเท่าเทียม โดยครูต้องแน่ใจว่าความสัมพันธ์ของครูและผู้ปกครองไม่มีการแบ่งชนชั้น หรือตัดสินผู้ปกครองว่าด้อยกว่า มิเช่นนั้นผู้ปกครองจะไม่ให้ความร่วมมือกับครูซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาเด็ก

Durden (2014) กล่าวว่า ครูควรเรียนรู้จากครอบครัวของเด็กโดยการเป็นหุ้นส่วนกับผู้ปกครองเพื่อให้เข้าใจถึงโครงสร้างครอบครัวและวัฒนธรรมของเด็ก ครูและผู้ปกครองต้องทำงานร่วมกันเพื่อสนับสนุนเป้าหมายการเรียนรู้ของเด็ก นอกจากนี้หากครูมีการเยี่ยมบ้านเด็กก็จะได้เรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับวัฒนธรรมของแต่ละครอบครัวเกิดการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมระหว่างครูและครอบครัวของเด็ก ทำให้เกิดความเข้าใจในแตกต่างทางวัฒนธรรมของเด็กได้มากขึ้น และการให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมก็ยิ่งทำให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างครูและผู้ปกครองด้วย

Lindiwa R.M. and K.T.S'lungile, (2013) ได้ศึกษาความรู้และทักษะด้านการวัดและประเมินผล ของครูระดับประถมศึกษา ภูมิศึกษาประเทศสวาซิแลนด์ เพื่อการศึกษาวัตถุประสงค์เพื่อหาองค์ความรู้ครูโรงเรียนประถมศึกษา ด้านทักษะของการวัดและประเมินผล และศึกษามุมมองของพวกเขาจากบทบาทของครูจากการวัดผลและประเมินผล กลุ่มตัวอย่างจาก 72 ครูโรงเรียนประถมศึกษาแบบสุ่ม คัดเลือกจาก 40 โรงเรียนของประเทศสวาซิแลนด์ ผลการวิจัยพบว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษามีความรู้บางอย่าง ของการวัดผลและการประเมินผล แต่ขาดทักษะในการใช้ความหลากหลายของเทคนิคการประเมินผล

Yamnoon, (2011) กล่าวว่า คุณภาพการศึกษาระดับปฐมวัยและคุณภาพเด็กขึ้นอยู่กับคุณภาพของครูปฐมวัยเป็นสำคัญ เพราะครูปฐมวัยจะต้องมีบทบาทหน้าที่ที่ซับซ้อนขึ้น ครูปฐมวัยจะต้องมีความรู้ประสบการณ์และก้าวทันสถานการณ์โลก จะต้องเป็นผู้มองกว้างคิดไกลใฝ่รู้ ครูจะต้องจัดระบบการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา คือต้องสอนโดยยึดพื้นฐานความรู้ความสามารถ ความสนใจและความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก ครูปฐมวัยในอนาคตจึงต้องมีมาตรฐาน คุณภาพ ในระดับครูมืออาชีพที่ได้รับการยอมรับจากสังคมในระดับสูง ดังนั้นครูจะต้องเตรียมพร้อมสำหรับสังคมยุคใหม่ที่มีคุณลักษณะโดดเด่น ดี เก่ง ทันโลก และเป็นครูมืออาชีพ สามารถจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

weigand, Jame E. (1977) ให้ความเห็นว่าครูที่มีประสิทธิภาพนั้นต้องมีลักษณะคือ ต้องคำนึงถึงสติปัญญาของนักเรียนและความแตกต่างระหว่างบุคคล สอนตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถใช้ถ้อยคำที่ชัดเจนช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดและกระตุ้นให้ผู้เรียนนำประสบการณ์เดิมมาใช้ สามารถสอบได้อย่างมีลำดับขั้น มีเทคนิคในการวัดผลประเมินผลพัฒนาผู้เรียน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

Batista, E.E. (1976) ได้ศึกษาลักษณะของอาจารย์ที่ดีจากความคิดเห็นของเพื่อนอาจารย์ พบว่า อาจารย์ที่ดีควรมีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่ทันสมัย ศึกษาค้นคว้าวิจัย เขียนบทความเผยแพร่ในสื่อมวลชนอย่างมีคุณภาพ รู้จักประยุกต์ความรู้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ มีความรู้ความสามารถในการประเมินจุดมุ่งหมายของวิชาอย่างเหมาะสม มีคุณธรรมในวิชาชีพให้บริการวิชาการ และวิชาชีพแก่สถาบันและชุมชน มีทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนอาจารย์ นิสิต และสถาบัน

จากการทบทวนวรรณกรรมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครู พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่จะศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูในด้านต่าง ๆ ใกล้เคียงกันได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านการสอน ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านคุณธรรม จริยธรรม สำหรับเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาของครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง โดยกำหนดระดับคุณลักษณะ เป็น 5 ระดับ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาคูณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากร ได้แก่ ผู้ปกครองเด็กนักเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้ปกครองนักเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม ในปีการศึกษา 2562 และ 2563 ทั้งหมด 92 คน เป็นการเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม มี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ และระดับการศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check lists)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็กในสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วน

ตำบลท่าข้าม จำนวน 40 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ซึ่งมีข้อคำถามจำแนกคุณลักษณะของผู้ดูแลเด็กเป็น 4 ด้าน คือ

- 1) ด้านบุคลิกภาพ
- 2) ด้านการสอน
- 3) ด้านมนุษยสัมพันธ์
- 4) ด้านคุณธรรม จริยธรรม

มีเกณฑ์กำหนดค่า 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็กมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็กมาก
- 3 หมายถึง มีคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็กปานกลาง
- 2 หมายถึง มีคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็กน้อย
- 1 หมายถึง มีคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็กน้อยที่สุด

2.2 วิธีการสร้างแบบสอบถาม ดำเนินการ ดังนี้

2.2.1 ศึกษากรอบแนวคิดทางทฤษฎี จากหนังสือ ตำรา เอกสารงานศึกษา งานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็ก แล้วนำมาสังเคราะห์เป็นตัวแปรเพื่อเป็นกรอบในการศึกษา นำกรอบแนวคิดการศึกษามากำหนดเป็น โครงสร้างของแบบสอบถามและข้อคำถาม

2.2.2 นำแบบสอบถามฉบับร่าง เสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาชั้นคว่ำอิสระตรวจสอบ พิจารณาให้ความเห็นชอบ เพื่อเสนอแนะแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขนำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาชั้นคว่ำอิสระตรวจสอบอีกครั้ง

2.2.3 ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ของแบบสอบถาม โดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบและปรับปรุงเนื้อหา แล้วพิจารณาค่า (index of item objective congruence: IOC) มีค่า ≥ 0.6 จำนวน 40 ข้อ

2.2.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้ปกครอง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอื่นภายในอำเภอหาดใหญ่ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำมาประมวลเพื่อวิเคราะห์หาความเที่ยง (Reliability) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .97 แล้วนำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้ว ไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2.2.5 นำแบบสอบถามเสนอมหาวิทยาลัยที่ปรึกษาการค้นคว่ำอิสระตรวจสอบเพื่อขอความเห็นชอบและข้อเสนอแนะ จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ขอนหนังสือขออนุญาตจากสำนักบัณฑิตวิทยาลัยแขนงวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เพื่อทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

3.2 ผู้วิจัยจัดส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล และนำส่งแบบสอบถามด้วยตนเองให้ผู้ปกครองกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 92 ชุด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้กรอกข้อมูลและตอบแบบสอบถามตามความคิดเห็นของตน

3.3 รับแบบสอบถามคืน จำนวน 90 ชุด คิดเป็นร้อยละ 97.83

3.4 นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและสรุปผล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนแล้วมาดำเนินการดังนี้

4.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ

4.2 นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงรหัสให้ค่าคะแนนตามน้ำหนักคะแนนในแต่ละข้อและบันทึกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยการวิเคราะห์ ประมวลผลและคำนวณหาค่าทางสถิติ

4.3 นำผลการคำนวณมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งเป็น

4.3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าร้อยละ

4.3.2 การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็ก โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.51 – 5.00 หมายถึง มีคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็กมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 – 4.50 หมายถึง มีคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็กมาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.51 – 3.50 หมายถึง มีคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็กปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.51 – 2.50 หมายถึง มีคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็กน้อย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 – 1.50 หมายถึง มีคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็กน้อยที่สุด

4.3.3 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็ก
ด้วยดัชนีความสำคัญของลำดับความต้องการจำเป็น หรือ PNI Modified โดยมีสูตรการหาค่าดังนี้

$$\text{PNI Modified} = (I - D) / D$$

I หมายถึง ค่าเฉลี่ย (Mean) ของสภาพที่พึงประสงค์

D หมายถึง ค่าเฉลี่ย (Mean) ของสภาพที่เป็นจริง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบของตารางและบรรยายประกอบ โดยแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันของคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ตอนที่ 3 สภาพที่พึงประสงค์ของคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ตอนที่ 4 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 90 คน จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 92 คน ได้แก่ผู้ปกครองนักเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

n = 90			
	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ แบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ	ชาย	43	47.78
	หญิง	47	52.22
	รวม	90	100.00
2. อายุ	ไม่เกิน 30 ปี	26	28.89
	อายุ 31-40 ปี	52	57.78
	อายุ 41 ปีขึ้นไป	12	13.33
	รวม	90	100.00
3. อาชีพ	รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	6	6.67
	กิจการส่วนตัว	10	11.11
	บริษัทเอกชน	8	8.89
	รับจ้างทั่วไป	66	73.33
	รวม	90	100.00
4. ระดับการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	58	64.44
	ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	31	34.45
	สูงกว่าปริญญาตรี	1	1.11
	รวม	90	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวนใกล้เคียงกัน โดยมีเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 52.22 ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 57.78 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 73.33 และส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ที่ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 64.44

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันของคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอบางบาล จังหวัดสมุทรสาคร

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอบางบาล จังหวัดสมุทรสาคร โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.2 – 4.6

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันของคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอบางบาล จังหวัดสมุทรสาคร

คุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็ก	ระดับความคิดเห็น		แปลผล
	\bar{X}	S.D.	
1. ด้านบุคลิกภาพ	4.77	0.52	มากที่สุด
2. ด้านการสอน	4.57	0.66	มากที่สุด
3. ด้านมนุษยสัมพันธ์	4.54	0.64	มากที่สุด
4. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.79	0.51	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.67	0.58	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.2 พบว่าสภาพปัจจุบันของคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็ก ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.67$, S.D. = 0.58) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านคุณธรรม จริยธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.79$, S.D. = 0.51) รองลงมาคือด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X}=4.77$, S.D. = 0.52) ด้านการสอน ($\bar{X}=4.57$, S.D. = 0.66) ตามลำดับ และด้านมนุษยสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}=4.54$, S.D. = 0.64)

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันของคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็ก ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วน ตำบลท่าข้าม ด้านบุคลิกภาพ

ด้านบุคลิกภาพ	ระดับความคิดเห็น		แปลผล
	\bar{X}	S.D.	
1. ครูมีบุคลิกลักษณะท่าทางที่ดี	4.74	0.53	มากที่สุด
2. ครูวางตัวได้เหมาะสม	4.76	0.55	มากที่สุด
3. ครูแต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมกับความเป็นครู	4.84	0.42	มากที่สุด
4. ครูมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	4.78	0.51	มากที่สุด
5. ครูใช้คำพูดอ่อนโยนชัดเจนชัดเจน	4.78	0.54	มากที่สุด
6. ครูมีความน่าเชื่อถือ	4.80	0.45	มากที่สุด
7. ครูควบคุมอารมณ์ตัวเองได้ดี	4.79	0.53	มากที่สุด
8. ครูมีความเชื่อมั่นในตนเอง	4.78	0.49	มากที่สุด
9. ครูมีลักษณะกระตือรือร้นในการทำงาน	4.70	0.61	มากที่สุด
10. ครูมีลักษณะความเป็นผู้นำ	4.74	0.57	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.77	0.52	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.3 พบว่าสภาพปัจจุบันของคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็ก ด้านบุคลิกภาพ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.77$, S.D. = 0.52) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ครูแต่งกายสุภาพ เรียบร้อยเหมาะสมกับความเป็นครูมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.84$, S.D. = 0.42) รองลงมาได้แก่ ครูมีความน่าเชื่อถือ ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.45) ครูควบคุมอารมณ์ตัวเองได้ดี ($\bar{X} = 4.79$, S.D. = 0.53) และ ครูมีความเชื่อมั่นในตนเอง ($\bar{X} = 4.78$, S.D. = 0.49) ตามลำดับ ส่วนครูมีลักษณะกระตือรือร้นในการทำงานมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.61)

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันของคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม ด้านการสอน

ด้านการสอน	ระดับคุณลักษณะ		แปลผล
	\bar{X}	S.D.	
1. ครูมีความสามารถในการปฏิบัติการสอน	4.73	0.51	มากที่สุด
2. ครูมีสื่อการสอนเหมาะสมและสอดคล้องกับความสนใจและวัยของเด็ก	4.67	0.60	มากที่สุด
3. ครูมีวิธีการสอนทันสมัยและหลากหลาย	4.40	0.80	มากที่สุด
4. ครูจัดมุมประสบการณ์ได้ครบถ้วนและน่าสนใจ	4.52	0.64	มากที่สุด
5. ครูสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ได้ดี	4.52	0.71	มากที่สุด
6. ครูออกแบบการจัดประสบการณ์ได้เหมาะสมกับผู้เรียน	4.47	0.72	มากที่สุด
7. ครูจัดกิจกรรมในห้องเรียนได้เหมาะสมกับวัยเรียนและความสนใจของเด็ก	4.61	0.67	มากที่สุด
8. ครูจัดกิจกรรมนอกห้องเรียนได้เหมาะสมกับวัยและความสนใจของเด็ก	4.41	0.76	มากที่สุด
9. ครูเข้าใจและยอมรับความแตกต่างของเด็กเป็นรายบุคคล	4.62	0.65	มากที่สุด
10. ครูใช้วิธีวัดผลประเมินผลพัฒนาการเด็กแต่ละคนได้ถูกต้องเหมาะสม	4.73	0.51	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.57	0.66	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.4 พบว่าสภาพปัจจุบันของคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็ก ด้านการสอน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.57$, S.D. = 0.66) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ครูมีความสามารถในการปฏิบัติการสอน และ ครูใช้วิธีวัดผลประเมินผลพัฒนาการเด็กแต่ละคนได้ถูกต้องเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=0.73$, S.D. = 0.51) รองลงมาได้แก่ ครูมีสื่อการสอนเหมาะสมและสอดคล้องกับความสนใจและวัยของเด็ก ($\bar{X}=4.67$, S.D. = 0.60) ครูเข้าใจและยอมรับความแตกต่างของเด็กเป็นรายบุคคล ($\bar{X}=4.62$, S.D. = 0.65) และครูจัดกิจกรรมในห้องเรียนได้เหมาะสมกับวัยและความสนใจของเด็ก ($\bar{X}=4.61$, S.D. = 0.67) ตามลำดับ ส่วนครูมีวิธีการสอนทันสมัยและหลากหลายมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}=4.40$, S.D. = 0.80)

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันของคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็ก ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม ด้านมนุษยสัมพันธ์

ด้านมนุษยสัมพันธ์	ระดับคุณลักษณะ		แปลผล
	\bar{X}	S.D.	
1. ครูมีความสนิทสนมเป็นกันเองกับเด็กได้อย่างเหมาะสม	4.83	0.46	มากที่สุด
2. ครูให้ความเป็นกันเองกับผู้ปกครองอย่างเท่าเทียม	4.77	0.52	มากที่สุด
3. ครูสร้างความไว้วางใจกับผู้ปกครองในการดูแลเด็ก	4.77	0.54	มากที่สุด
4. ครูทำงานกับเพื่อนร่วมงานได้ดี	4.40	0.61	มากที่สุด
5. ครูมองคนอื่นในแง่ดี มีความเป็นมิตรกับบุคคลทั่วไป	4.70	0.55	มากที่สุด
6. ครูร่วมกิจกรรมกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ	3.89	1.00	มาก
7. ครูสามารถประสานงานกับชุมชนได้ดี	3.84	1.03	มาก
8. ครูให้ความช่วยเหลือเด็กด้วยความจริงใจ	4.71	0.52	มากที่สุด
9. ครูมีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส	4.73	0.61	มากที่สุด
10. ครูเป็นแบบอย่างที่ดีและเป็นที่ยอมรับของสังคม	4.79	0.51	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.54	0.64	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.5 พบว่าสภาพปัจจุบันของคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็ก ด้านมนุษยสัมพันธ์ มีภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.54$, S.D. =0.64) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ครูมีความสนิทสนมเป็นกันเองกับเด็กได้อย่างเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.83$, S.D. =0.46) รองลงมาได้แก่ ครูเป็นแบบอย่างที่ดีและเป็นที่ยอมรับของสังคม ($\bar{X}=4.79$, S.D. = 0.51) ครูสร้างความไว้วางใจกับผู้ปกครองในการดูแลเด็ก ($\bar{X}=4.77$, S.D. = 0.54) และครูให้ความเป็นกันเองกับผู้ปกครองอย่างเท่าเทียม ($\bar{X}=4.77$, S.D. = 0.52) ตามลำดับ ส่วนครูสามารถประสานงานกับชุมชนได้ดีมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}=3.84$, S.D. = 1.03)

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันของคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม ด้านคุณธรรม จริยธรรม

n = 90

ด้านคุณธรรม จริยธรรม	ระดับคุณลักษณะ		แปลผล
	\bar{X}	S.D.	
1. ครูมีความรับผิดชอบและเอาใจใส่งานของตน	4.82	0.46	มากที่สุด
2. ครูมีความยุติธรรม ปฏิบัติกับเด็กได้อย่างเหมาะสม	4.81	0.47	มากที่สุด
3. ครูมีความเมตตากรุณาต่อเด็ก	4.79	0.49	มากที่สุด
4. ครูมีความสามัคคีในหมู่คณะ	4.69	0.63	มากที่สุด
5. ครูรักและศรัทธาในอาชีพครู	4.83	0.46	มากที่สุด
6. ครูรักษาความลับของนักเรียนและผู้ปกครองได้เป็นอย่างดี	4.73	0.65	มากที่สุด
7. ครูไม่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวโดยมิชอบ	4.80	0.50	มากที่สุด
8. ครูยึดมั่นในความจริง ความถูกต้อง	4.80	0.50	มากที่สุด
9. ครูมีความกตัญญูต่อผู้มีอุปการคุณ	4.81	0.47	มากที่สุด
10. ครูยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงาม	4.83	0.46	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.79	0.51	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.6 พบว่าสภาพปัจจุบันของคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็ก ด้านคุณธรรม จริยธรรม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.79$, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ครูรักและศรัทธาในอาชีพครู และครูยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงามมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.83$, S.D. = 0.46) รองลงมาได้แก่ ครูมีความรับผิดชอบและเอาใจใส่งานของตน ($\bar{X} = 4.82$, S.D. = 0.46) ครูมีความยุติธรรม ปฏิบัติกับเด็กได้อย่างเหมาะสม และครูมีความกตัญญูต่อผู้มีอุปการคุณ ($\bar{X} = 4.81$, S.D. = 0.47) และครูไม่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวโดยมิชอบ และครูยึดมั่นในความจริง ความถูกต้อง ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.50) ตามลำดับ ส่วนครูรักษาความลับของนักเรียนและผู้ปกครองได้เป็นอย่างดีมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.65)

**ตอนที่ 3 สภาพที่พึงประสงค์ของครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน
ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่
จังหวัดสงขลา**

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพที่พึงประสงค์ของครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.7 – 4.11

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพที่พึงประสงค์ของครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

คุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็ก	ระดับความคิดเห็น		แปลผล
	\bar{X}	S.D.	
1. ด้านบุคลิกภาพ	4.83	0.44	มากที่สุด
2. ด้านการสอน	4.82	0.47	มากที่สุด
3. ด้านมนุษยสัมพันธ์	4.86	0.41	มากที่สุด
4. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.85	0.41	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.84	0.41	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.7 พบว่าสภาพที่พึงประสงค์ของครูผู้ดูแลเด็ก ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.84$, S.D. = 0.41) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านมนุษยสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.86$, S.D. = 0.41) รองลงมา คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X}=4.85$, S.D. = 0.41) ด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X}=4.83$, S.D. = 0.44) ตามลำดับ และด้านการสอนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}=4.82$, S.D. = 0.47)

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพที่พึงประสงค์ของครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม ด้านบุคลิกภาพ

ด้านบุคลิกภาพ	ระดับความคิดเห็น		แปลผล
	\bar{X}	S.D.	
1. ครูมีบุคลิกลักษณะท่าทางที่ดี	4.77	0.52	มากที่สุด
2. ครูวางตัวได้เหมาะสม	4.78	0.51	มากที่สุด
3. ครูแต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมกับความเป็นครู	4.90	0.30	มากที่สุด
4. ครูมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	4.84	0.39	มากที่สุด
5. ครูใช้คำพูดอ่อนโยนชัดเจนชัดเจนชัดคำ	4.83	0.43	มากที่สุด
6. ครูมีความน่าเชื่อถือ	4.83	0.50	มากที่สุด
7. ครูควบคุมอารมณ์ตัวเองได้ดี	4.80	0.52	มากที่สุด
8. ครูมีความเชื่อมั่นในตนเอง	4.84	0.42	มากที่สุด
9. ครูมีลักษณะกระตือรือร้นในการทำงาน	4.82	0.49	มากที่สุด
10. ครูมีลักษณะความเป็นผู้นำ	4.84	0.45	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.83	0.44	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.8 พบว่าสภาพที่พึงประสงค์ของครูผู้ดูแลเด็กด้านบุคลิกภาพ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.83$, S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ครูแต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมกับความเป็นครูมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.90$, S.D. = 0.30) รองลงมาได้แก่ ครูมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง ($\bar{X} = 4.84$, S.D. = 0.39) ครูมีความเชื่อมั่นในตนเอง ($\bar{X} = 4.84$, S.D. = 0.42) และครูมีลักษณะความเป็นผู้นำ ($\bar{X} = 4.84$, S.D. = 0.45) ตามลำดับ ส่วนครูมีบุคลิกลักษณะท่าทางที่ดีมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.52)

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพที่พึงประสงค์ของครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม ด้านการสอน

n = 90

ด้านการสอน	ระดับคุณลักษณะ		แปลผล
	\bar{X}	S.D.	
1. ครูมีความสามารถในการปฏิบัติการสอน	4.84	0.42	มากที่สุด
2. ครูมีสื่อการสอนเหมาะสมและสอดคล้องกับความสนใจและวัยของเด็ก	4.83	0.40	มากที่สุด
3. ครูมีวิธีการสอนทันสมัยและหลากหลาย	4.81	0.52	มากที่สุด
4. ครูจัดมุมประสบการณ์ได้ครบถ้วนและน่าสนใจ	4.83	0.40	มากที่สุด
5. ครูสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ได้ดี	4.82	0.51	มากที่สุด
6. ครูออกแบบการจัดประสบการณ์ได้เหมาะสมกับผู้เรียน	4.79	0.53	มากที่สุด
7. ครูจัดกิจกรรมในห้องเรียนได้เหมาะสมกับวัยเรียนและความสนใจของเด็ก	4.84	0.39	มากที่สุด
8. ครูจัดกิจกรรมนอกห้องเรียนได้เหมาะสมกับวัยและความสนใจของเด็ก	4.78	0.58	มากที่สุด
9. ครูเข้าใจและยอมรับความแตกต่างของเด็กเป็นรายบุคคล	4.80	0.52	มากที่สุด
10. ครูใช้วิธีวัดผลประเมินผลพัฒนาการเด็กแต่ละคนได้ถูกต้องเหมาะสม	4.86	0.38	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.82	0.47	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.9 พบว่าสภาพที่พึงประสงค์ของครูผู้ดูแลเด็ก ด้านการสอน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.82$, S.D. = 0.47) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ครูใช้วิธีวัดผลประเมินผลพัฒนาการเด็กแต่ละคนได้ถูกต้องเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.86$, S.D. = 0.38) รองลงมาได้แก่ ครูจัดกิจกรรมในห้องเรียนได้เหมาะสมกับวัยเรียนและความสนใจของเด็ก ($\bar{X} = 4.84$, S.D. = 0.39) ครูมีความสามารถในการปฏิบัติการสอน ($\bar{X} = 4.84$, S.D. = 0.42) และครูมีสื่อการสอนเหมาะสมและสอดคล้องกับความสนใจและวัยของเด็ก และครูจัดมุมประสบการณ์ได้ครบถ้วนและน่าสนใจ ($\bar{X} = 4.83$, S.D. = 0.40) ตามลำดับ ส่วนครูจัดกิจกรรมนอกห้องเรียนได้เหมาะสมกับวัยและความสนใจของเด็กมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.78$, S.D. = 0.58)

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพที่พึงประสงค์ของครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม ด้านมนุษยสัมพันธ์

n = 90

ด้านมนุษยสัมพันธ์	ระดับคุณลักษณะ		แปลผล
	\bar{X}	S.D.	
1. ครูให้ความสนิทสนมเป็นกันเองกับเด็กได้อย่างเหมาะสม	4.90	0.34	มากที่สุด
2. ครูให้ความเป็นกันเองกับผู้ปกครองอย่างเท่าเทียม	4.86	0.44	มากที่สุด
3. ครูสร้างความไว้วางใจกับผู้ปกครองในการดูแลเด็ก	4.89	0.35	มากที่สุด
4. ครูทำงานกับเพื่อนร่วมงานได้ดี	4.90	0.30	มากที่สุด
5. ครูมองคนอื่นในแง่ดี มีความเป็นมิตรกับบุคคลทั่วไป	4.86	0.38	มากที่สุด
6. ครูร่วมกิจกรรมกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ	4.82	0.51	มาก
7. ครูสามารถประสานงานกับชุมชนได้ดี	4.82	0.51	มาก
8. ครูให้ความช่วยเหลือเด็กด้วยความจริงใจ	4.84	0.45	มากที่สุด
9. ครูมีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส	4.88	0.39	มากที่สุด
10. ครูเป็นแบบอย่างที่ดีและเป็นที่ยอมรับของสังคม	4.84	0.39	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.86	0.41	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.10 พบว่าสภาพที่พึงประสงค์ของครูผู้ดูแลเด็ก ด้านมนุษยสัมพันธ์ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.86$, S.D. = 0.41) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ครูทำงานกับเพื่อนร่วมงานได้ดีมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.90$, S.D. = 0.30) รองลงมาได้แก่ ครูให้ความสนิทสนมเป็นกันเองกับเด็กได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.90$, S.D. = 0.34) ครูสร้างความไว้วางใจกับผู้ปกครองในการดูแลเด็ก ($\bar{X} = 4.89$, S.D. = 0.35) และครูมีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส ($\bar{X} = 4.88$, S.D. = 0.39) ตามลำดับ ส่วนครูร่วมกิจกรรมกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอและครูสามารถประสานงานกับชุมชนได้ดี มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.82$, S.D. = 0.51)

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพที่พึงประสงค์ของครูผู้ดูแลเด็กตาม
ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดการบริหารส่วนตำบล
ท่าข้าม ด้านคุณธรรม จริยธรรม

ด้านคุณธรรม จริยธรรม	ระดับคุณลักษณะ		แปลผล
	\bar{X}	S.D.	
1. ครูมีความรับผิดชอบและเอาใจใส่งานของตน	4.88	0.33	มากที่สุด
2. ครูมีความยุติธรรม ปฏิบัติกับเด็กได้อย่างเหมาะสม	4.89	0.35	มากที่สุด
3. ครูมีความเมตตากรุณาต่อเด็ก	4.88	0.36	มากที่สุด
4. ครูมีความสามัคคีในหมู่คณะ	4.90	0.30	มากที่สุด
5. ครูรักและศรัทธาในอาชีพครู	4.91	0.29	มากที่สุด
6. ครูรักษาความลับของนักเรียนและผู้ปกครองได้เป็นอย่างดี	4.87	0.40	มากที่สุด
7. ครูไม่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวโดยมิชอบ	4.88	0.33	มากที่สุด
8. ครูยึดมั่นในความจริง ความถูกต้อง	4.89	0.32	มากที่สุด
9. ครูมีความกตัญญูต่อผู้มีอุปการคุณ	4.89	0.35	มากที่สุด
10. ครูยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงาม	4.92	0.27	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.85	0.41	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.11 พบว่าสภาพที่พึงประสงค์ของครูผู้ดูแลเด็ก ด้านคุณธรรม จริยธรรม ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.85, S.D. = 0.41$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ครูยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงามมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.92, S.D. = 0.27$) รองลงมาได้แก่ ครูรักและศรัทธาในอาชีพครู ($\bar{X} = 4.91, S.D. = 0.29$) ครูมีความสามัคคีในหมู่คณะ ($\bar{X} = 4.90, S.D. = 0.30$) และครูยึดมั่นในความจริง ความถูกต้อง ($\bar{X} = 4.89, S.D. = 0.32$) ตามลำดับ ส่วนครูรักษาความลับของนักเรียนและผู้ปกครองได้เป็นอย่างดีมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.87, S.D. = 0.40$)

**ตอนที่ 4 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็กตาม
ความคิดเห็นผู้ปกครองนักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหาร
ส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอบางใหญ่ จังหวัดสงขลา**

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะตามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ของครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นผู้ปกครองของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และดัชนีการประเมินความต้องการจำเป็น โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.12 – 4.16

ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ยและดัชนีการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นผู้ปกครองนักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอบางใหญ่ จังหวัดสงขลา

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะของ ครูผู้ดูแลเด็ก	n = 90		
	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึง ประสงค์	PNI Modified
	\bar{X}	\bar{X}	
1. ด้านบุคลิกภาพ	4.77	4.83	0.01
2. ด้านการสอน	4.57	4.82	0.05
3. ด้านมนุษยสัมพันธ์	4.54	4.86	0.07
4. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.79	4.85	0.02
เฉลี่ย	4.67	4.85	0.03

จากตารางที่ 4.12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ย และดัชนีการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็ก ในภาพรวมค่า PNI Modified = 0.03 เมื่อพิจารณาทางด้านพบว่า ด้านมนุษยสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งมีค่า PNI Modified = 0.07 รองลงมาคือ ด้านการสอน มีค่า PNI Modified = 0.05 ด้านคุณธรรม จริยธรรม มีค่า PNI Modified = 0.02 และด้านบุคลิกภาพ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด มีค่า PNI Modified = 0.01

ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ยและค่าดัชนีการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะ
ของครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นผู้ปกครองนักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอบางใหญ่ จังหวัดสงขลา ด้านบุคลิกภาพ

ด้านบุคลิกภาพ	n = 90		
	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์	PNI Modified
	\bar{X}	\bar{X}	
1. ครูมีบุคลิกลักษณะท่าทางที่ดี	4.74	4.77	0.01
2. ครูวางตัวได้เหมาะสม	4.76	4.78	0.00
3. ครูแต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมกับ ความเป็นครู	4.84	4.90	0.01
4. ครูมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	4.78	4.84	0.01
5. ครูใช้คำพูดอ่อนโยนชด้อยชดคำ	4.78	4.83	0.01
6. ครูมีความน่าเชื่อถือ	4.80	4.83	0.01
7. ครูควบคุมอารมณ์ตัวเองได้ดี	4.79	4.80	0.00
8. ครูมีความเชื่อมั่นในตนเอง	4.78	4.84	0.01
9. ครูมีลักษณะกระตือรือร้นในการทำงาน	4.70	4.82	0.03
10. ครูมีลักษณะความเป็นผู้นำ	4.74	4.84	0.02
เฉลี่ย	4.77	4.83	0.01

จากตารางที่ 4.13 พบว่าความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็กด้านบุคลิกภาพ มีค่า PNI Modified อยู่ระหว่าง 0.00 – 0.03 โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 0.01 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ครูมีลักษณะกระตือรือร้นในการทำงานมีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีค่า PNI Modified = 0.03 รองลงมาได้แก่ ครูมีลักษณะความเป็นผู้นำ มีค่า PNI Modified = 0.02 รวมทั้งหมด 2 ประเด็น ส่วนครูวางตัว ได้เหมาะสม และครูควบคุมอารมณ์ตัวเองได้ดี มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งมีค่า PNI Modified = 0.00

ตารางที่ 4.14 ค่าเฉลี่ยและค่าดัชนีการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นผู้ปกครองนักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอบางบาล จังหวัดสงขลา ด้านการสอน

ด้านการสอน	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์	PNI Modified
	\bar{X}	\bar{X}	
1. ครูมีความสามารถในการปฏิบัติการสอน	4.73	4.84	0.02
2. ครูมีสื่อการสอนเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการและวัยของเด็ก	4.67	4.83	0.03
3. ครูมีวิธีการสอนทันสมัยและหลากหลาย	4.40	4.81	0.09
4. ครูจัดมุมประสบการณ์ได้ครบถ้วนและน่าสนใจ	4.52	4.83	0.07
5. ครูสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ได้ดี	4.52	4.82	0.07
6. ครูออกแบบการจัดประสบการณ์ได้เหมาะสมกับผู้เรียน	4.47	4.79	0.07
7. ครูจัดกิจกรรมในห้องเรียนได้เหมาะสมกับวัยเรียนและความสนใจของเด็ก	4.61	4.85	0.05
8. ครูจัดกิจกรรมนอกห้องเรียนได้เหมาะสมกับวัยและความสนใจของเด็ก	4.41	4.78	0.08
9. ครูเข้าใจและยอมรับความแตกต่างของเด็กเป็นรายบุคคล	4.62	4.80	0.04
10. ครูใช้วิธีวัดผลประเมินผลพัฒนาการเด็กแต่ละคนได้ถูกต้องเหมาะสม	4.73	4.86	0.03
รวม	4.57	4.82	0.05

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็ก ด้านการสอน มีค่า PNI Modified อยู่ระหว่าง 0.02– 0.09 โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 0.05 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ครูมีวิธีการสอนทันสมัยและหลากหลายมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งมีค่า PNI Modified = 0.09) รองลงมาได้แก่ ครูจัดกิจกรรมนอกห้องเรียนได้เหมาะสมกับวัยและความสนใจของเด็ก มีค่า PNI Modified= 0.08 รวมทั้งหมด 2 ประเด็น ส่วนครูมีความสามารถในการปฏิบัติการสอนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งมีค่า PNI Modified = 0.02

ตารางที่ 4.15 ค่าเฉลี่ยและค่าดัชนีการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นผู้ปกครองนักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอบางบาล จังหวัดสงขลา ด้านมนุษยสัมพันธ์

ด้านมนุษยสัมพันธ์	n = 90		PNI Modified
	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์	
	\bar{X}	\bar{X}	
1. ครูให้ความสนิทสนมเป็นกันเองกับเด็กได้อย่างเหมาะสม	4.83	4.90	0.01
2. ครูให้ความเป็นกันเองกับผู้ปกครองอย่างเท่าเทียม	4.77	4.86	0.02
3. ครูสร้างความไว้วางใจกับผู้ปกครองในการดูแลเด็ก	4.77	4.89	0.03
4. ครูทำงานกับเพื่อนร่วมงานได้ดี	4.40	4.90	0.11
5. ครูมองคนอื่นในแง่ดี มีความเป็นมิตรกับบุคคลทั่วไป	4.70	4.86	0.03
6. ครูร่วมกิจกรรมกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ	3.89	4.82	0.24
7. ครูสามารถประสานงานกับชุมชนได้ดี	3.84	4.82	0.26
8. ครูให้ความช่วยเหลือเด็กด้วยความจริงใจ	4.71	4.84	0.03
9. ครูมีหน้าตาขี้มยิ้มแจ่มใส	4.73	4.88	0.03
10. ครูเป็นแบบอย่างที่ดีและเป็นที่ยอมรับของสังคม	4.79	4.84	0.01
เฉลี่ย	4.54	4.86	0.07

จากตารางที่ 4.15 พบว่าความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็กด้านมนุษยสัมพันธ์ มีค่า PNI Modified อยู่ระหว่าง 0.01 – 0.26 โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 0.07 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ครูสามารถประสานงานกับชุมชนได้ดีมีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีค่า PNI Modified = 0.26 รองลงมาได้แก่ ครูร่วมกิจกรรมกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ มีค่า PNI Modified = 0.24 และครูทำงานกับเพื่อนร่วมงานได้ดี มีค่า PNI Modified = 0.11 รวมทั้งหมด 3 ประเด็น ตามลำดับ ส่วนครูให้ความสนิทสนมเป็นกันเองกับเด็ก ได้อย่างเหมาะสม และครูเป็นแบบอย่างที่ดีและเป็นที่ยอมรับของสังคม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งมีค่า PNI Modified = 0.01

ตารางที่ 4.16 ค่าเฉลี่ยและค่าดัชนีการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นผู้ปกครองนักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดการบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ด้านคุณธรรม จริยธรรม

n = 90

ด้านคุณธรรม จริยธรรม	สภาพ	สภาพที่	PNI Modified
	ปัจจุบัน	พึงประสงค์	
	\bar{X}	\bar{X}	
1. ครูมีความรับผิดชอบและเอาใจใส่งานของตน	4.82	4.88	0.01
2. ครูมีความยุติธรรม ปฏิบัติกับเด็กได้อย่างเหมาะสม	4.81	4.89	0.02
3. ครูมีความเมตตากรุณาต่อเด็ก	4.79	4.88	0.02
4. ครูมีความสามัคคีในหมู่คณะ	4.69	4.90	0.04
5. ครูรักและศรัทธาในอาชีพครู	4.83	4.91	0.02
6. ครูรักษาความลับของนักเรียนและผู้ปกครองได้เป็นอย่างดี	4.73	4.87	0.03
7. ครูไม่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวโดยมิชอบ	4.80	4.88	0.02
8. ครูยึดมั่นในความจริง ความถูกต้อง	4.80	4.89	0.02
9. ครูมีความกตัญญูต่อผู้มีอุปการคุณ	4.81	4.89	0.02
10. ครูยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงาม	4.83	4.93	0.02
เฉลี่ย	4.79	4.89	0.02

จากตารางที่ 4.16 พบว่าความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็กด้านคุณธรรม จริยธรรม มีค่า PNI Modified อยู่ระหว่าง 0.01 – 0.04 โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 0.02 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ครูมีความสามัคคีในหมู่คณะมีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีค่า PNI Modified = 0.04 รองลงมาได้แก่ ครูรักษาความลับของนักเรียนและผู้ปกครองได้เป็นอย่างดี มีค่า PNI Modified = 0.03 รวมทั้งหมด 2 ประเด็น ส่วนครูมีความรับผิดชอบและเอาใจใส่งานของตนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งมีค่า PNI Modified = 0.01

บทที่ 5

สรุปการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาของคุณลักษณะครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจาก ผู้ปกครองนักเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2562 และ 2563 จำนวน 92 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือ แบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) แบบตอบสนองคู่ (Dual-response Format) ค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัย คือร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีการประเมินความต้องการจำเป็น โดยผู้วิจัย สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะตามลำดับดังนี้

1. สรุปการศึกษา

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของคุณลักษณะครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาพบว่า สภาพปัจจุบันของคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็ก ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

1.1.1 ด้านบุคลิกภาพ พบว่าสภาพปัจจุบันของคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็ก ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ครูแต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมกับความเป็นครูมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ ครูมีความน่าเชื่อถือ ครูควบคุมอารมณ์ตัวเองได้ดี และครูมีความเชื่อมั่นในตนเอง ตามลำดับ ส่วนครูมีลักษณะกระตือรือร้นในการทำงานมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.1.2 ด้านการสอน พบว่าสภาพปัจจุบันของคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็ก ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ครูมีความสามารถในการปฏิบัติการสอน และ ครูใช้วิธีวัดผลประเมินผลพัฒนาการเด็กแต่ละคน ได้ถูกต้องเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ ครูมีสื่อการสอนเหมาะสมและสอดคล้องกับความสนใจและวัยของเด็ก ครูเข้าใจ

และยอมรับความแตกต่างของเด็กเป็นรายบุคคล และครูจัดกิจกรรมในห้องเรียนได้เหมาะสมกับวัยและความสนใจของเด็ก ตามลำดับ ส่วนครูมีวิธีการสอนทันสมัยและหลากหลายมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.1.3 ด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่าสภาพปัจจุบันของคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็ก มีภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ครูมีความสนิทสนมเป็นกันเองกับเด็กได้อย่างเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ ครูเป็นแบบอย่างที่ดีและเป็นที่ยอมรับของสังคม ครูสร้างความไว้วางใจกับผู้ปกครองในการดูแลเด็ก และครูให้ความเป็นกันเองกับผู้ปกครองอย่างเท่าเทียม ตามลำดับ ส่วนครูสามารถประสานงานกับชุมชนได้ดีมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.1.4 ด้านคุณธรรม จริยธรรม พบว่าสภาพปัจจุบันของคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็ก ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ครูรักและศรัทธาในอาชีพครู และครูยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงามมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ ครูมีความรับผิดชอบและเอาใจใส่งานของตน ครูมีความยุติธรรม ปฏิบัติกับเด็กได้อย่างเหมาะสม และครูมีความกตัญญูต่อผู้มีอุปการคุณ และครูไม่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวโดยมิชอบ และครูยึดมั่นในความจริง ความถูกต้อง ตามลำดับ ส่วนครูรักษาความลับของนักเรียนและผู้ปกครองได้เป็นอย่างดีมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพที่พึงประสงค์ของครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พบว่าสภาพที่พึงประสงค์ของครูผู้ดูแลเด็ก ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

1.2.1 ด้านบุคลิกภาพ พบว่าสภาพที่พึงประสงค์ของครูผู้ดูแลเด็ก ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ครูแต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมกับความเป็นครูมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ ครูมีความสุขร่างกายแข็งแรง ครูมีความเชื่อมั่นในตนเอง และครูมีลักษณะความเป็นผู้นำ ตามลำดับ ส่วนครูมีบุคลิกลักษณะท่าทางที่ดีมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.2.2 ด้านการสอน พบว่าสภาพที่พึงประสงค์ของครูผู้ดูแลเด็ก ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ครูใช้วิธีวัดผลประเมินผลพัฒนาการเด็กแต่ละคนได้ถูกต้องเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ ครูจัดกิจกรรมในห้องเรียนได้เหมาะสมกับวัยเรียนและความสนใจของเด็ก ครูมีความสามารถในการปฏิบัติการสอน และครูมีสื่อการสอนเหมาะสมและสอดคล้องกับความสนใจและวัยของเด็ก และครูจัดมุมประสบการณ์ได้ครบถ้วนและน่าสนใจ ตามลำดับ ส่วนครูจัดกิจกรรมนอกห้องเรียนได้เหมาะสมกับวัยและความสนใจของเด็กมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.2.3 ด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่าสภาพที่พึงประสงค์ของครูผู้ดูแลเด็ก ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ครูทำงานกับเพื่อนร่วมงานได้ดีมีค่าเฉลี่ยสูงสุด

รองลงมาได้แก่ ครูให้ความสำคัญสนทนมนเป็นกันเองกับเด็กได้อย่างเหมาะสม ครูสร้างควมไว้วางใจกับผู้ปกครองในการดูแลเด็ก และครูมีหน้าตาขี้มยิ้มแจ่มใส ตามลำดับ ส่วนครูร่วมกิจกรรมกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอและครูสามารถประสานงานกับชุมชนได้ดีมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.2.4 ด้านคุณธรรม จริยธรรม พบว่าสภาพที่พึงประสงค์ของครูผู้ดูแลเด็กภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ครูยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงามมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ ครูรักและศรัทธาในอาชีพครู ครูมีความสามัคคีในหมู่คณะ และครูยึดมั่นในความจริง ความถูกต้อง ตามลำดับ ส่วนครูรักษาความลับของนักเรียนและผู้ปกครองได้เป็นอย่างดีมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดสงขลา พบว่า เมื่อพิจารณา รายด้านพบว่า

1.3.1 ด้านบุคลิกภาพ พบว่าความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็ก ได้แก่ ให้ครูมีลักษณะกระตือรือร้นในการทำงานมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ ครูมีลักษณะความเป็นผู้นำ ส่วนครูวางตัวได้เหมาะสม และครูควบคุมอารมณ์ตัวเองได้ดี มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.3.2 ด้านการสอน พบว่า ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็ก ได้แก่ ให้ครูมีวิธีการสอนทันสมัยและหลากหลายมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ ครูจัดกิจกรรมนอกห้องเรียนได้เหมาะสมกับวัยและความสนใจของเด็ก ส่วนครูมีความสามารถในการปฏิบัติการสอนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.3.3 ด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่าความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็ก ได้แก่ ให้ครูสามารถประสานงานกับชุมชนได้ดีมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ ครูร่วมกิจกรรมกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ และครูทำงานกับเพื่อนร่วมงานได้ดี ส่วนครูให้ความสำคัญสนทนมนเป็นกันเองกับเด็ก ได้อย่างเหมาะสม และครูเป็นแบบอย่างที่ดีและเป็นที่ยอมรับของสังคม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.3.4 ด้านคุณธรรม จริยธรรม พบว่าความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็ก ได้แก่ ให้ครูมีความสามัคคีในหมู่คณะมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ ครูรักษาความลับของนักเรียนและผู้ปกครองได้เป็นอย่างดี ส่วนครูมีความรับผิดชอบและเอาใจใส่งานของตนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. อภิปรายผล

จากผลการวิจัยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พบว่ามีสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูผู้ดูแลเด็ก มีประเด็นสำคัญในการอภิปราย ดังนี้

2.1 สภาพปัจจุบันของคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และด้านมนุษยสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ผู้วิจัยจะขอเสนอเฉพาะด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และต่ำสุด ซึ่งปรากฏรายละเอียดดังนี้

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม พบว่า ครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม เป็นผู้ที่มีความคุณธรรม จริยธรรมดีอยู่แล้ว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ปกครองมองว่าครูทุกคนมีความประพฤติดี ไม่ปฏิบัติตัวที่ไม่เหมาะสมกับความเป็นครู มีความรักและศรัทธาในอาชีพครู ยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงาม ส่วนข้อที่มีค่าน้อยคือครูรักษาความลับของนักเรียนและผู้ปกครองได้เป็นอย่างดี อาจเป็นเพราะว่า ชุมชนท่าข้ามเป็นชุมชนเล็ก ๆ ทุกคนในชุมชนรู้จักคุ้นเคยกันเป็นอย่างดี ทั้งกับคุณครูและผู้ปกครองด้วยกัน บางเรื่องราวก็อาจจะไม่ได้เกิดมาจากที่ครูไปพูดหรือกล่าวถึง แต่อาจเกิดจากผู้ปกครองด้วยกันก็เป็นได้

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่า ในมุมมองของผู้ปกครองมองว่า ความมีมนุษยสัมพันธ์ของครูอยู่ในเกณฑ์ดี ครูมีความเป็นกันเองกับเด็กและผู้ปกครอง ให้ความสนิทสนมกับเด็ก อาจเป็นเพราะว่าครูเป็นคนในท้องถิ่น ซึ่งรู้จัก คุ้นเคยกับผู้ปกครองเด็กเป็นอย่างดี และเด็กมีจำนวนน้อย ก็สามารถเข้าถึงเด็กและผู้ปกครองได้ดี ส่วนสามารถในการประสานงานกับชุมชน ผู้ปกครองยังมองว่าครูยังทำได้ไม่ดีเท่าที่ควร อาจเป็นเพราะว่า ครูยังขาดการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีภายในชุมชน การประสานงานกับผู้นำชุมชนต่าง ๆ

2.2 สภาพที่พึงประสงค์ของครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านบุคลิกภาพ และด้านการสอน ตามลำดับ ผู้วิจัยจะขออภิปรายเฉพาะด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งปรากฏรายละเอียดดังนี้

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านมนุษยสัมพันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด พบว่า ผู้ปกครองประสงค์ให้ครูมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีทั้งกับเพื่อนร่วมงาน กับเด็ก และกับผู้ปกครอง รวมไปถึงต้องสร้างความไว้วางใจกับผู้ปกครองในการดูแลบุตรหลานของตน และครูมีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส อาจเป็นเพราะว่า ผู้ปกครองคำนึงถึงความมั่นใจในการที่ฝากบุตรหลานไว้ให้ครูอบรมเลี้ยงดูครูต้องมีความเป็นกันเองเพื่อให้ผู้ปกครองสามารถซักถามพัฒนาการของเด็กได้ ซึ่งสอดคล้องกับ กรกนก รูปประสม และคณะ (2563) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยตามความต้องการของผู้ใช้ครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีรัมย์ พบว่า คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับผู้เรียน เพื่อนร่วมงาน ผู้ปกครองและชุมชน และสอดคล้องกับ นิภาพร เข้มมา (2560) ที่ศึกษาเรื่องคุณลักษณะของครูปฐมวัย ตามทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 พบว่าผู้ปกครองมีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในเรื่องของการให้ความเป็นกันเองกับผู้ปกครองทุกคนเท่าเทียมกัน รวมทั้งการสนใจปัญหาของเด็ก และให้ความช่วยเหลือ แสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองต้องการครูที่สามารถพูดคุยให้คำปรึกษามีความเป็นกันเองกับผู้ปกครอง เนื่องจากผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่ำ ดังนั้นเมื่อเวลามีปัญหาเกิดขึ้น ครูจึงเป็นที่พึ่งสำหรับผู้ปกครอง และสอดคล้องกับ นงลักษณ์ ทองช้อย (2558) ที่ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยตามทัศนะของผู้ปกครองโรงเรียนเทศบาลเมืองปทุมธานี สังกัดเทศบาลเมืองปทุมธานี พบว่าด้านมนุษยสัมพันธ์ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยคือการประสานงานกับผู้อำนวยความสะดวก เพื่อนร่วมงานและคนงาน ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและมองบุคคลอื่นในแง่ดี และให้ความเป็นกันเองกับผู้ปกครองทุกคนเท่าเทียมกัน

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการสอน พบว่า ผู้ปกครองอยากให้ครูใช้วิธีวัดผลประเมินผลพัฒนาการเด็กแต่ละคนได้ถูกต้องเหมาะสม และจัดกิจกรรมในห้องเรียนได้เหมาะสมกับวัย และความสนใจของเด็ก ครูมีความสามารถในการปฏิบัติการสอน และครูมีสื่อการสอนเหมาะสมและสอดคล้องกับความสนใจและวัยของเด็ก อาจเป็นเพราะว่า ครูยังใช้วิธีการเรียนการสอนแบบเดิม ๆ ขาดการนำสื่อและเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนเพื่อดึงดูดความสนใจของเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ วีระนุช พลแรงฤทธิ์ (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบบูรณาการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบลเหล่าหมี อำเภอคอนตาล จังหวัดมุกดาหาร พบว่า ผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่ ยังยึดการสอนในรูปแบบเดิม ๆ ตามที่ตนเองถนัด ไม่เปลี่ยนแปลงวิธีการสอนของตน สอดคล้องกับ รพีพร บุตรศาสตร์ (2558) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็ก

เล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนามน อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งพบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังขาดปัจจัยที่มาสสนับสนุนให้การจัดการเรียนรู้ และจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพเท่าที่ควร เช่น สื่อและนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ยังไม่เพียงพอ ไม่หลากหลายและไม่เหมาะสมกับวัยของเด็ก ครูผู้ดูแลเด็กยังไม่มีทักษะในการจัดบรรยากาศการเรียนรู้และการจัดสภาพแวดล้อมภายใน ภายนอกห้องเรียนไม่เอื้อต่อการเรียนรู้เท่าที่ควร สอดคล้องกับสุโขทัยธรรมาธิราช (2539) ได้กล่าวไว้ว่าการที่ครูปฐมวัยสามารถจัดกิจกรรมให้ได้ผลนั้น ครูจะต้องศึกษาแนวการจัดประสบการณ์ (หลักสูตร) เพื่อให้ทราบขอบข่ายของการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก กิจกรรมที่จัดให้กับเด็ก ได้แก่ การสนทนากับเด็ก เล่นเกมการศึกษา การเล่านิทาน หรือเรื่องราว การเล่นกลางแจ้ง กิจกรรมสร้างสรรค์ เพลง คณิตศาสตร์ กิจกรรมอิสระ

2.3 ความต้องการจำเป็นในพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอนาคู จังหวัดสงขลา

โดยมีภาพรวมค่า PNI Modified = 0.03 เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการสอน ด้านคุณธรรม จริยธรรม และด้านบุคลิกภาพตามลำดับ ผู้วิจัยจะขออภิปรายเฉพาะด้านมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งมีค่าความจำเป็นสูงสุด รายละเอียดปรากฏดังต่อไปนี้

ด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่า ผู้ปกครองอยากให้ครูผู้ดูแลเด็กพัฒนาในเรื่องประสานงาน และการร่วมกิจกรรมกับชุมชน เป็นอันดับแรก อาจเป็นเพราะว่าผู้ปกครองมองว่า การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพต้องมาจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครอง ชุมชน รวมไปถึงผู้บริหารท้องถิ่น ต้องเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์ฯ สอดคล้องกับ ปราการ เกิดมีสุข (2564) พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมีส่วนสำคัญในการจัดการศึกษา ได้แก่ ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก ด้านคุณภาพของเด็ก และด้านบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมไปถึงการให้ภาครัฐและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพราะจะทำให้การบริหารจัดการจัดการศึกษามีการพัฒนาได้ดีขึ้น และดังที่กำหนดให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2559) ต้องมาจากชุมชน ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้แทนด้านการศึกษา ผู้แทนศาสนสถาน ผู้แทนจากสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนชุมชน ผู้แทนด้านสาธารณสุข ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนสำนัก/กอง/ส่วนการศึกษา ผู้แทนครูผู้ดูแลเด็กและหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพราะฉะนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ครูทุกคนจะต้องประสานงานกับชุมชน ผู้นำ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดี รวมไปถึงอยากให้ครูทำงานเป็นทีม ซึ่งสอดคล้องกับ แผนการศึกษา

แห่งชาติ พ.ศ.2560 -2579 ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2560) ที่ได้กำหนดสมรรถนะของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ไว้ คือ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติงานการพัฒนาตนเองและการทำงานเป็นทีม และสอดคล้องกับน้ำผึ้ง ทวีพรปฐมกุล (2551) ที่ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูอนุบาลตามการรับรู้ของผู้บริหารและผู้ปกครองในกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านมนุษยสัมพันธ์ ครูควรให้ความสำคัญเป็นกันเองกับผู้ปกครอง และร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาเด็กอย่างใกล้ชิด รวมทั้งการมีหน้าที่ในการติดต่อประสานงานกับผู้ปกครองและบุคคลอื่นในหน่วยงานอยู่เสมอ ดังนั้นครูปฐมวัยจึงต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเด็ก ผู้ปกครองนักเรียน และบุคคลอื่น ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพ

3. ข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พบว่าประเด็นที่น่าสนใจผู้วิจัยจึงนำมาเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม สามารถนำข้อมูลจากผลการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูผู้ดูแลเด็ก ไปใช้ในการพัฒนาด้านบุคลากรครู เพราะการพัฒนาครูให้มีคุณลักษณะที่ตรงกับคุณลักษณะความเป็นครู และความต้องการของผู้ปกครองเป็นสิ่งที่จะต้องอย่างยิ่ง ที่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพของครูผู้ดูแลเด็กในทุกด้าน ทั้งนี้จะต้องมีการวางแผนการดำเนินงานด้านการพัฒนาบุคลากรให้สอดคล้องกับความต้องการและข้อเสนอแนะของผู้ปกครอง เช่น การจัดอบรมให้ความรู้ด้านเทคนิคการสอน การวิจัยในชั้นเรียน และการพัฒนาศักยภาพบุคลากร(ทางการศึกษา) เป็นต้น

3.1.2 ครูผู้ดูแลเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม สามารถนำผลการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาตนเอง ในทุกด้านทั้งด้านบุคลิกภาพ การพัฒนาความรู้ความสามารถด้านการสอน การพัฒนาด้านมนุษยสัมพันธ์ที่ดีทั้งกับเด็ก ผู้ปกครอง ประชาชนทั่วไป และเพื่อนร่วมงาน การพัฒนาด้านคุณธรรมและจริยธรรมในการดำรงชีวิต เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานมากยิ่งขึ้น

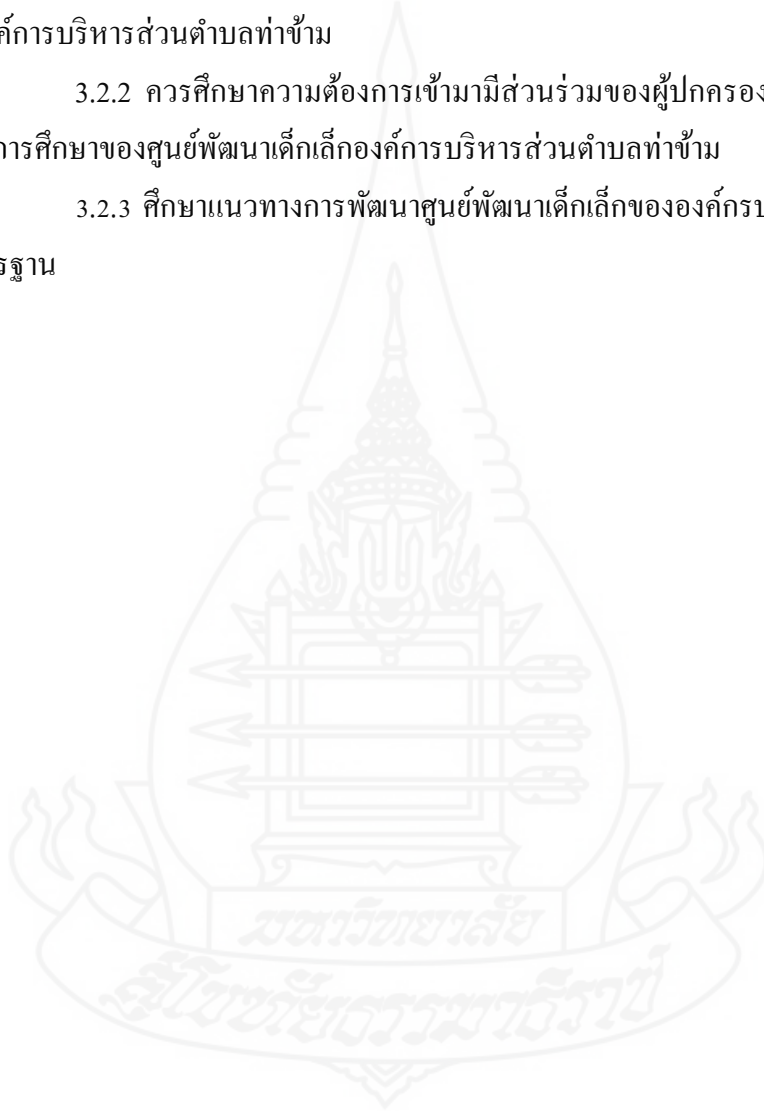
3.1.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ สำหรับการนำผลการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาบุคลากร ครูผู้ดูแลเด็ก เพื่อให้ครูผู้ดูแลเด็กมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสร้างความพึงพอใจให้กับผู้ปกครองนักเรียนต่อไป

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม

3.2.2 ควรศึกษาความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียน/ประชาชนในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม

3.2.3 ศึกษาแนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ได้มาตรฐาน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรกนก ฐปประสม กาญจนา ท่อแก้ว และคณะ.(2563).การศึกษาคุณลักษณะของครูปฐมวัยตามความต้องการของผู้ใช้ครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรินทร์. นครราชสีมา:วารสารชุมชนวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มีนาคม 2563). น. 69-80.
- กรมการปกครอง.(2542). *แนวทางการดำเนินการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก*. กรุงเทพฯ: สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น กรมการปกครอง
- _____. (2545). *คู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น.
- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2546). *คู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย.
- กองงานในพระองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี.(2563). *รางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาจักรี*. มูลนิธิรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาจักรี. กรุงเทพฯ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542*. กรุงเทพฯ: สยามสปอร์ต ซินดิเคท.
- กวีศิลป์ นระราช. (2560). *ครูปฐมวัย คือครูอนุบาล*. สืบค้น 8 สิงหาคม 2564, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/619378>.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2527). *การดูแลและให้การศึกษาคู่ระดับก่อนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: กองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- คุรุสภา. (2533). *จรรยาบรรณวิชาชีพครู*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- ณัฐปภัทร์ พรพงษ์สุริยา (2556). *บุคลิกภาพ คุณลักษณะอันพึงประสงค์และบทบาทหน้าที่ครูปฐมวัย*. สืบค้น 7 สิงหาคม 2564, จาก <https://www.gotoknow.org > posts>.
- ดวงนภา ศรีเมือง. (2560). *ความสำคัญของครูปฐมวัยและบทบาทหน้าที่*. สืบค้น 8 สิงหาคม 2564, จาก <https://www.gotoknow.org > posts>.
- ดารารัตน์ อุทัยยศณ์. (2555). *ครูของเด็กปฐมวัย*. สืบค้น 7 สิงหาคม 2564, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/248667>.

- เดชกุล มัทวานุกุล. (2562). *ครูไทยพันธุ์ใหม่ในศตวรรษที่ 21 ที่สังคมไทยพึงประสงค์*. สืบค้นจาก <https://www.curriculum-instruction.com>
- ถวิล ธาราโกชน์ และศรีนัย์ คาริสุข. (2546). พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาคน. กรุงเทพฯ : อักษราพิพัฒน์.
- ชนวรรณ ทองอ่อน, สงวน อินทร์รักษ์ และมัทนา วัฒนอมศักดิ์. (2562). รูปแบบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลตำบล. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 10(2), 819-83.
- นงลักษณ์ ทองย้อย. (2558). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยตามที่เสนอของผู้ปกครองโรงเรียนเทศบาลเมืองปทุมธานี สังกัดเทศบาลเมืองปทุมธานี*. (สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยปทุมธานี, ปทุมธานี.
- นพดล สร้อยนาค. (2551). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูในทรณะของผู้ปกครองในตำบลแม่สาว อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, กรุงเทพฯ.
- นฤมล พันธิยา. (2561). *คุณลักษณะของครูปฐมวัยที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบุงคล้า อำเภอบุงคล้า จังหวัดบึงกาฬ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยปทุมธานี, ปทุมธานี.
- นางเบญจมาศ พัฒนชีวะพล. (2563). *คุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของนักเรียนโรงเรียนวัดคลองขวาง (จรรยาชนม์ราษฎร์บำรุง) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2*.
- สุเทพ ธรรมะตระกูล และ ผศ.ดร.อนุวัติ คุณแก้ว. (2555). *คุณลักษณะของครูยุคใหม่*. เพ็ชรบูรณ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ สถาบันการวิจัยและการพัฒนา.
- นิภาพร เข้มมา. (2560). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัย ตามที่เสนอของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2*.
- น้ำผึ้ง ทวีพรปฐมกุล. (2551). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูตามการรับรู้ของผู้บริหารและผู้ปกครองในกรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

- พนิดา ชาดยาภา. (2561). การคิดวิจารณ์ของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21. *วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 8(1), 159-170.
- พิมพ์พันธ์ เฉชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข .(2557). *การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พันทิวา ฐานดร. (2560). *บรรยากาศองค์การของโรงเรียนสาธิต “พิบูลย์บำเพ็ญ” ฝ่ายปฐมวัย มหาวิทยาลัยบูรพา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ภรณ์ ลัดนาภิเศรษฐ์. (2021). *ครูปฐมวัยกับบทบาทนักร้องแบบจัดการเรียนรู้ Play+learn at home*. สืบค้น 8 สิงหาคม 2564, จาก <https://www.educathai.com/knowledge/articles/342>.
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2550). *ความเป็นครู*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- รพีพร บุตรศาสตร์ ผศ.ดร.ไชยา ภาวะบุตร และดร.วีรเทพ เนียมหัตถิ (2558). *การพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนามน อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์, กาฬสินธุ์.
- เลขาธิการคุรุสภา. (2539). *ระเบียบคุรุสภาว่าด้วยจรรยาบรรณครู พ.ศ.2539*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- วชิราภรณ์ ศรีผา, สุวิมล โพธิ์กลิ่น และชวนคิด มะเสนะ. (2021). *อนาคตภาพคุณลักษณะของครูปฐมวัยในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2562-2572)*. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 9(4), 1681-1694.
- ศรีสุดา นามจิต ผศ.ดร.วัลนิภา ฉลากบาง และผศ.ดร.ทัศนาศรี. (2554). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม*. *วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม;ปีที่ 1 ฉบับที่ 1: มกราคม - มิถุนายน* 2554:33-40.
- สำนักงานประสานและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น. (2559). *มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2556). *การดูแลและการศึกษาเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

- Abdullah, M. and Abdullah, A.C. (2018). "Preschool Teachers' Training and Attitudes towards Multicultural Education in Malaysia". *International Journal of Early Childhood Education Care* 2(7): 1-13.
- Batista, E.E. (1976). "The Peer or College Evaluation in Appraisal College Teaching : A Review of Literature, in" *Research in Higher Education* , 257-271 .n.p.1976.
- Chan, A. (2011). "Critical Multiculturalism: Supporting Early Childhood Teachers to Work with Diverse Immigrant Families" *International Research in Early Childhood Education* 2(1): 63-75.
- Durden, T. R. (2014). *Culture Matters Strategies to Support Young Children's Social and Cultural Development*. [Online] Retrieved July 15, 2020, from www.researchgate.net/publication/282225226_Culture_Matters_Development_G2241.
- Lindiwe R.M. and K.T. S'lungile. (2013). "Primary School Teachers' Knowledge and Skills of Measurement and Assessment : A Case of Swaziland," *Problems of education in the 21st century*. 55 (pp. 74–87).
- Vittrup, B. (2016). *Early Childhood Teachers' Approaches to Multicultural Education & Perceived Barriers to Disseminating Anti-Bias Messages*. [Online]. Retrieved July 15, 2020, from files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1119398.pdf.
- Weigand, Jame E. (1977). *Implementing Teacher competencies : Positive Approach to Personalizing Education*. Englewood Cliff, N.J. : Prentice Hall.
- Yamnoon, S. (2011). New. Generation teachers preparation in 2011. *Journal of higher education*, 3(1392), 7.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัย

สกลนครราชภัฏ

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจพิจารณาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจพิจารณาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. นางรำภู คงเพชร

ตำแหน่ง นักวิชาการศึกษา หัวหน้าสำนักวิชาการวิทยาลัยชุมชนสงขลา
วุฒิการศึกษา

1. ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต (วศ.บ.) วิชาเอกสถิติ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาการวัดผลทางการศึกษา
มหาวิทยาลัยทักษิณ

2. นางรัชนิกร แก้วคุ้มภัย

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ชำนาญการพิเศษ โรงเรียนหาดใหญ่รัฐประชาสรรค์
อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

วุฒิการศึกษา

1. ปริญญาตรี การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ปริญญาโท ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) สาขาการสอนภาษาไทย
มหาวิทยาลัยรามคำแหง

3. นายสำเนาวั รัชท์ทอง

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลเมืองจะนะ อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

วุฒิการศึกษา

1. ปริญญาตรี ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) วิชาเอกสังคมศึกษา สถาบันราชภัฏสงขลา
2. ปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยทักษิณ

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง คุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

The desirable characteristics of teachers, childcare needs of parents of the child development
center. Tambon Administration Organization Thakham

คำชี้แจง:

แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาคุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นของผู้ปกครองของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 คุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง โดยการประมาณค่า 5 ระดับ

1. การตอบแบบสอบถามขอความกรุณาทำเครื่องหมาย ลงในช่อง หรือข้อความที่ตรงกับสภาพเป็นจริงของครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม

2. ข้อมูลที่ได้จากการสอบถามครั้งนี้จะไม่กระทบต่อการดำเนินชีวิตของท่านและบุตรหลานท่านและผู้วิจัยจะเก็บความคิดเห็นดังกล่าวไว้เป็นความลับ

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามและขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงสำหรับความร่วมมือเป็นอย่างดีมา ณ โอกาสนี้

นางสาวสุจิตร ผลยฤทธิ์

นักศึกษาระดับปริญญาโท

คณะศึกษาศาสตร์ แขนงวิชาบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

ข้อที่	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	สำหรับผู้วิจัย
1	เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง	
2	อายุ.....ปี	
3	อาชีพ ☐ รับราชการ ☐ วิสาหกิจ ☐ กิจการส่วนตัว ☐ บริษัทเอกชน ☐ อื่น ๆ ระบุ.....	
4	ระดับการศึกษา ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ☐ สูงกว่าปริญญาตรี	

ข้อ	คุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็ก	ระดับความคิดเห็น										สำหรับ ผู้วิจัย
		สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์					
	ด้านคุณธรรมจริยธรรม	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
31	ครูมีความรับผิดชอบและเอาใจใส่งาน ของตน											
32	ครูมีความยุติธรรมปฏิบัติกับเด็กได้อย่าง เหมาะสม											
33	ครูมีความเมตตากรุณาต่อเด็ก											
34	ครูมีความสามัคคีในหมู่คณะ											
35	ครูรักและศรัทธาในอาชีพครู											
36	ครูรักษาความลับของนักเรียน และ ผู้ปกครองได้เป็นอย่างดี											
37	ครูไม่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวโดยมิ ชอบ											
38	ครูยึดมั่นในความจริง ความถูกต้อง											
39	ครูมีความกตัญญูต่อผู้มีอุปการคุณ											
40	ครูยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดี งาม											

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงสำหรับความร่วมมือเป็นอย่างดีมา ณ โอกาสนี้

ภาคผนวก ค

ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตารางวิเคราะห์ ค่า IOC โดยผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นของผู้ปกครองของศูนย์พัฒนาเด็ก
เล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ตอนที่ 2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง จำนวน 40 ข้อ

ข้อที่	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวมของคะแนน ΣR	$IOC = \frac{\Sigma R}{N}$	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ด้านบุคลิกภาพ						
1	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ด้านการสอน						
11	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	คะแนนผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวมของคะแนน	$IOC = \frac{\sum R}{N}$	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	$\sum R$		
ด้านมนุษยสัมพันธ์						
21	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
23	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
24	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
25	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
26	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
27	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
28	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
29	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
30	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ด้านคุณธรรม จริยธรรม						
31	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
32	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
33	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
34	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
35	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
36	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
37	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
38	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
39	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
40	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก ง

หนังสือราชการขอความอนุเคราะห์

ที่ อว.๐๖๐๒.๑๖ (บ)/๖๗๔

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
ตำบลบางพลู อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๒๐

๑ ตุลาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นางรำภู คงเพชร

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวสุจิตร ผลฤทธิ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษาศาษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง คุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดการบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ตามโครงการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ชั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้น มีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิจัย ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอบุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ทวีวัฒน์ วิวัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐๘๗-๓๕๗๔๒๒๐

ที่ อว.๐๖๐๒.๑๖ (ป)/๖๑๔

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๑ ตุลาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นางรัชนิกร แก้วคุ้มภัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวสุจิตรา ผลยฤทธิ์ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง คุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดการบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ตามโครงการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ชั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้น มีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษาไทย ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐๘๗-๓๕๗๔๒๒๐

ที่ อว.๐๖๐๒.๑๖ (บ)/๖๗๔

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๑ ตุลาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นายสำเนา รัชทอง

สิ่งที่ส่งมาด้วยโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวสุจิตรา ผลยงฤทธิ์ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง คุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอบางบาล จังหวัดสุโขทัย ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้น มีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕

โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐๘๗-๓๙๗-๔๒๒๐

ที่ อว ๐๖๐๒.๑๖ (น)/ ๕๕

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐

๑ มีนาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือ

เรียน หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งใหญ่

ด้วยนางสาวสุจิตร ผลยฤทธิ์ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง คุณลักษณะของครูผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องทดลองใช้เครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าอิสระ โดยการตอบแบบสอบถาม ทั้งนี้ จะมิให้เป็นการรบกวนเวลาเรียนตามปกติของนักเรียน และผลการศึกษาค้นคว้าอิสระที่ได้จะเป็นประโยชน์แก่งานวิชาการสืบไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาได้ทดลองเครื่องมือตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นิรนาท แสนสา)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๒๕๐๔-๘๕๐๕
โทรสาร. ๐-๒๕๐๓-๓๕๖๖-๗
เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา ๐๘๗-๓๙๗-๔๒๒๐

ที่ อว 0602.16 (น)/ 161

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

14 พฤษภาคม 2564

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ
เรียน

ด้วยนางสาวสุจิตรา ผลฤทธิ์ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง คุณลักษณะของครู ผู้ดูแลเด็กตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดการบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระจากผู้ปกครองเด็กนักเรียน ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดการบริหารส่วนตำบลท่าข้าม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูล เพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นิรนาท แสนสา)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา
โทร. 0-2504-8505
โทรสาร. 0-2503-3566-7
เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 087-397-4220

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวสุจิตร์ ผลยฤทธิ
วัน เดือน ปีเกิด	8 กุมภาพันธ์ 2517
สถานที่เกิด	อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
ประวัติการศึกษา	ศิลปศาสตรบัณฑิต สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี พ.ศ. 2540
สถานที่ทำงาน	องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม ตำบลท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
ตำแหน่ง	นักวิชาการศึกษานานาชาติ รักษาการในตำแหน่ง ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

